

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ (2021-2027 г.)

Септември, 2020

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на фигурите.....	4
Списък на таблиците.....	6
Списък на използваните съкращения.....	7
1. Въведение.....	9
1.1. Същност на Плана за интегрирано развитие на община	9
1.2. Предпоставки за разработване на плана за интегрирано развитие	10
1.3. Отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО	16
1.4. Структура на плана за интегрирано развитие на община Гулянци.....	18
1.5. Методи и принципи, използвани при изготвянето на ПИРО.....	22
2. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Гулянци.....	24
2.1. Обща характеристика на общината	24
2.2. Състояние на регионалната и местната икономика	32
2.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	45
2.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	61
2.5. Екологично състояние и рискове.....	64
2.6. Административен капацитет и управление	67
2.7. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината.....	70
3. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.....	71
4. Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да повлияят върху развитието ѝ	76
5. Синтезен SWOT анализ	77
6. Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027 г.	78
6.1. Основополагащи принципи при формулирането на стратегическата част	78
6.2. Подход за формулиране на визията.....	79
6.3. Визия за развитие	80
6.4. Стратегически цели.....	80
6.5. Приоритети за развитие	82
7. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност	85
8. Определяне на приоритетни зони за въздействие	86
8.1. Подход при определянето на зони за въздействие	86

8.2. Зони за въздействие със специфични характеристики	86
8.3. Приоритетни зони за въздействие	87
9. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие.	89
10. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия	91
10.1. Специфика и проблематика на измененията на климата	91
10.2. Факти за изменението на климата в България.....	91
10.3. Общи европейски и национални действия по отношение на климата.....	92
10.4. Законодателна рамка на действията по отношение на климата	93
10.5. Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата	94
10.6. Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата	95
11. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО.....	102
11.1. Същност на системата за наблюдение и оценка	102
11.2. Участващи структури и форми на комуникация.....	102
11.3. Дейности по наблюдението и оценката на плана.....	103
11.4. Подход за разработването на системата от индикатори.....	103
11.5. Източници на информация	105
11.6. Видове индикатори	105
12. Индикативна финансова таблица.....	111
13. Източници на информация	113
14. Приложения.....	114

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период.....	11
Фигура 2. Общ устройствен план на община Гулянци (предварителен проект).....	31
Фигура 3. Развитие на областната икономика за периода 2014-2018 г.	35
Фигура 4. БВП и БВП на човек от население за област Плевен за периода 2014-2018 г.	35
Фигура 5. Брой на предприятията в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.	36
Фигура 6. Заети лица в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.	37
Фигура 7. Произведена продукция в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.	37
Фигура 8. Разходи за придобиване на ДМА в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.	38
Фигура 9. Брой на предприятия на 1000 д. на различните административни нива.....	39
Фигура 10. Произведена продукция на 1000 д. на различните административни нива.....	39
Фигура 11. РДМА на 1000 д. на различните административни нива, в хил. лв.....	40
Фигура 12. Динамика на аграрния сектор в периода 2014-2018 г.	42
Фигура 13. Динамика на сектор „Индустрия“ в периода 2014-2018 г.	42
Фигура 14. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2014-2018 г.	43
Фигура 15. Население на община Гулянци според преброяванията (1934-2011 г.).....	45
Фигура 16. Население на община Гулянци по местоживееене към 31.12. за периода 2011-2019 г.	46
Фигура 17. Изменение на населението в населените места в общината, 2019 спрямо 2014 година.....	46
Фигура 18. Раждаемост на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)	47
Фигура 19. Смъртност на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 година)	47
Фигура 20. Естествен прираст на 1000 души от населението община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)	48
Фигура 21. Заселени на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)	48
Фигура 22. Изселени на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)	49
Фигура 23. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.).....	49
Фигура 24. Брой на населението по пол в община Гулянци за периода 2011-2019 г.....	50
Фигура 25. Разлика между преброяването от 2011 и населението към 31.12.2019 г. по възрастови групи в община Гулянци	50
Фигура 26. Брой на напусналите ученици от I до VIII по учебни години в община Гулянци .	53

Фигура 27. Население в под, над и в трудоспособна възраст в община Гулянци за периода 2014-2019.....	57
Фигура 28. Средногодишна безработица в община Гулянци и по административни нива за периода 2014-2019 г.	58
Фигура 29. Произведена продукция (в хил. лв.) на 1 зает по икономически сектори и общо за общината в периода 2014-2018 г.	59
Фигура 30. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гулянци и по административни нива за периода 2014-2018 г.....	59
Фигура 31. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гулянци по икономически сектори за периода 2014-2018 г.	60
Фигура 32. Приоритетни зони за въздействие в община Гулянци.....	88

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Населени места в община Гулянци	25
Таблица 2. Място и роля на община Гулянци в областта по избрани показатели	26
Таблица 3. Читалища в община Гулянци.....	29
Таблица 4. Общ баланс на територията на община Гулянци в хектари	30
Таблица 5. Основни макроикономически показатели на националната икономика за периода 2009-2019 година.....	33
Таблица 6. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в община Гулянци за периода 2014-2018 г.	40
Таблица 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности (А21) в община Гулянци за 2018 г.	44
Таблица 8. Детски градини в община Гулянци за учебната 2019/2020 г.....	51
Таблица 9. Динамика на децата, персонала и местата в ДГ в община Гулянци (уч. години 2011/12 – 2019/20)	52
Таблица 10. Училища в община Гулянци за учебната 2019/2020 година.....	52
Таблица 11. Паралелки, учители и учащи се в ОУ и СУ в община Гулянци по класове.....	53
Таблица 12. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Гулянци за периода 2014-2019 г.	54
Таблица 13. Медицински заведения, легла в тях и лекари в община Гулянци за периода 2014-2018 г.	54
Таблица 14. Обслужено население на един лекар, вкл. по дентална медицина за периода 2014-2017 г.	55
Таблица 15. Брой подпомагани лица с увреждания и социални помощи за периода 2014-2019 г.	56
Таблица 16. Състояние на настилката на пътищата, част от републиканската пътна мрежа в км.	62
Таблица 17. Динамика на служителите в Община Гулянци за периода 2014-2019 година.....	67
Таблица 18. Брой, стойност и БФП на проектите реализирани в община Гулянци за периода 2007-2020 г.	69
Таблица 19. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО.....	71
Таблица 20. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата	94
Таблица 21. Мерки в ПИРО, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за АИК.....	96
Таблица 22. Индикативна финансова таблица за периода 2021-2027 г., в хил. лв.	111

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АМ	Автомагистрала
АНКПР	Актуализирана национална концепция за пространствено развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
БГ	България
БЕЛ	Български език и литература
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Вода и канализация
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДВ	Държавен вестник
ДГ	Детска градина
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕС	Европейски съюз
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Закон за туризма
ИАОС	Изпълнителната агенция по околна среда
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МОН	Министерство на образованието и науката
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НВО	Национално външно оценяване
НИМ	Национален исторически музей
НКРПР	Национална концепция за регионално и пространствено развитие
НПО	Неправителствена организация
НПР	Национална програма за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ООН	Организация на обединените нации
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински планове за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУ	Основно училище
ОУПО	Общ устройствен план на общината
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМДР	Програма за морско дело и рибарство
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РДМА	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи
РИМ	Регионален исторически музей

РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РУО	Регионално управление на образованието
СУ	Средно училище
ЦУР	Цели за устойчиво развитие
COVID-19	Coronavirus disease 2019 (Заболяване коронавирус 2019)
NUTS	Nomenclature des Unités territoriales statistiques (Номенклатура на териториалните единици за статистически цели)
SWOT	Strengths, weaknesses, opportunities and threats (Силни и слаби страни, възможности и заплахи)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. СЪЩНОСТ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА

1.1.1. ОБХВАТ

В своята същност *Планът за интегрирано развитие на община Гулянци (ПИРО) 2021-2027 г.* е основополагащ, стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината през следващите седем години. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – землищата на град Гулянци и всичките 11 села. Определени са зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини. Планът за интегрирано развитие на общината е със средносрочно действие, като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на ЕС до края на 2027 година.

ПИРО като част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на районите, общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

В спецификата на общината се съдържат аргументите за очертаване на нейната визия за развитие до края на програмния период. Тези аргументи произтичат от комплексните анализи на природните дадености, историята и мястото на общината в регионален и национален план от гледна точка на нейното икономическо, социално, екологично, културно и управленско ниво на развитие; наличните потенциали и съществуващите проблеми и предизвикателства. Последователността на проучванията, направените анализи и изводи в процеса на работата по плана са основната предпоставка за формулиране на аргументирана стратегическа част и като краен продукт една конкретна програма за действие.

1.1.2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ

Цел

Основната цел на Плана за интегрирано развитие на община Гулянци е да предложи обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие. Общинският интегриран план на Гулянци е оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане, при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион от ниво 2 и действащите устройствени планове.

По същество планът се разработва и прилага в общия контекст на актуалната законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, като изявява местната специфика и предлага аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото развитие на общината. Тези решения очертават общата рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво.

Задачи

За успешното постигане на основната цел е необходимо да бъдат решени следните задачи:

- **комплексно управление на процеса по разработването на ПИРО**, включително разпределение на дейностите във времето и на отговорностите между отделните експерти, коректна комуникация с Възложителя и всички заинтересовани страни;
- предварително извеждане на ясна и последователна методология за **разработването на ПИРО**;
- **определяне на структура на ПИРО**, отчитаща разпоредбите в системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, която обхваща Методически указания за разработване и прилагане на:
 - Националната концепция за регионално и пространствено развитие;
 - Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво2;
 - Плановете за интегрирано развитие на община.
- **информационно обезпечаване**, чрез събиране, обработка и синтез на данни от разнообразни и точни източници на информация;
- **проучване на основните законодателни и стратегически документи** и извеждането на изводи от тях;
- **извършване на комплексен анализ** на съвременната ситуация в общината;
- **извеждане на обобщена оценка за проблемите и потенциалите в общината**, заедно със синтезен SWOT анализ;
- приложение на подход за **формулиране на изпълними стратегически предложения**;
- **очертаване на визия за развитие и формулиране на цели, приоритетни направления и съпътстващите ги мерки**;
- разработване на поредица от **инструменти за реализацията на плана**;
- успоредни **публични дискусии и анкетни проучвания**, ориентирани към различни целеви групи и представляващи основно средство за генериране на идеи.

1.2. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Гулянци е със срок на действие 7 години. Той е съобразен с нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината и в съответствие с целите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2021-2027 г. – „*Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи*“. В него са определени средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини. Осигурена е пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

1.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Закон за регионалното развитие

Изготвянето на плановете за интегрирано развитие на общини (ПИРО) е регламентирано в Закона за регионалното развитие с неговата редакция от март 2020 година (*изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.*), както и правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027 г. ПИРО обединяват в рамките на един стратегически документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които се изготвяха в периода 2014-2020 г.

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период

Съгласно ЗРР плановете за интегрирано развитие на община са част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Те са в йерархична съподчиненост на документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие. Изготвят се с хоризонт от 7 години и очертават средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината (чл. 13. ЗРР). В този смисъл ПИРО следва да отчете и предвижданията на общия устройствен план на общината, ако такъв е изготвен към момента на разработването му или двата документа да се изготвят паралелно, ако е възможно.

Към момента на изготвяне на ПИРО Гулянци, Общият устройствен план на общината е във фаза „предварителен проект“, но въпреки това ПИРО отчита предвижданията в него и по-този начин е постигнат интегритет между двата документа.

Закон за туризма

Изменението на Закона за туризма от 2020 г. (ДВ, бр. 17, 2020) изисква в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинската програма за развитие на туризма (чл. 11 от ЗТ). Тя следва да е в съответствие с приоритетите на областната стратегия за развитие на туризма и

Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделни видове туризъм.

Следва да се подчертае, че **стратегии на областно ниво не са изготвени и приети**, което поставя пред трудности местната администрация за изготвянето на програма за развитието на туризма, която да е в „*съответствие с приоритетите на областната стратегия*“. Въпреки това, в **ПИРО са включени мерки и проекти, които подкрепят развитието на туристически дейности в общината**, съобразно местните специфики.

Според ЗТ е регламентирано още, че „*в случаите, когато на територията на общината е разположен национален курорт по чл. 56а, общинският съвет е длъжен да планира разходи за подобряване на предлаганите туристически дейности, общински обекти, услуги и продукти в националния курорт*“. Това има пряко отражение върху Програмата за реализация на плана. **В рамките на община Гулянци не е разположен курорт от национално значение.**

Други закони, имащи отношение към разработването и реализацията на ПИРО

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията и нейното финансиране. По-важните от тях са:

- Закон за административно-териториалното устройство на Р България;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за администрацията;
- Закон за достъпа до обществена информация;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за общинския дълг;
- Закон за общинските бюджети
- Закона за публичните финанси;
- Закон за местни данъци и такси;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за концесиите.

Освен изброените закони има и други специализирани административни актове, които определят дейността на общините в различни сектори и от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация. Тук следва да се добавят Международните конвенции, ратифицирани от правителството на Р България, с които е свързана работата в конкретен сектор например права на човека, културно наследство и др.

1.2.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Действащото законодателство задължително изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. По-важните документи са разгледани в следващите редове.

Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)/ Трансформиране на нашия свят: Дневен ред 2030 за устойчиво развитие

Всички 17 цели са свързани помежду си и имат срок за тяхното постигане – до 2030 г.

Те са насочени към преодоляване на глобалните предизвикателства, пред които сме изправени. Новите цели предвиждат изкореняването на крайната бедност във всичките ѝ форми, ликвидирането на глада и помощ за устойчивото развитие на селското стопанство, поощряване на здравословния начин на живот и съдействието за благополучието на всички хора, осигуряването на всеобщо и качествено образование, рационална употреба на водните ресурси, всеобщ достъп до екологично чиста енергетика и др. За постигането на целите ще трябва да бъдат изпълнени общо 169 производни задачи в областта на социално-икономическото развитие. Напредъкът по изпълнението на плана ще се обсъжда четири пъти годишно на форум на високо равнище под егидата на Общото събрание.

Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“

Този документ замества действащата до сега Стратегия „Европа 2020“, като интерпретира отношението на страните от ЕС към глобалния Дневен ред 2030 за устойчиво развитие. В Европа е направено много - приоритетите за устойчиво развитие са включени в основни хоризонтални програми, както и в секторните политики и инициативи. ЕС е сред водещите сили за приемането на Програмата на ООН относно устойчивото развитие до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР). Показателите на Съюза и неговите държави членки по отношение на ЦУР са сред най-добрите в света. За да постигнем целите до 2030 г. е необходимо всички страни да съблюдават тези цели в цялостната система на стратегическото и програмно планиране от националното ниво, през регионалните планове до плановете за интегрирано общинско развитие. ПИРО Гулянци е структуриран и целенасочен в рамките на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“

ПО-ИНТЕЛИГЕНТНА ЕВРОПА чрез иновации, цифровизация, икономическа трансформация и подкрепа за малките и средните предприятия;

ПО-ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНА НИСКОВЪГЛЕРОДНА ЕВРОПА, прилагаща Парижкото споразумение и инвестираща в енергиен преход, възобновяеми източници и борбата с изменението на климата;

ПО-СВЪРЗАНА ЕВРОПА със стратегически транспортни и цифрови мрежи;

ПО-СОЦИАЛНА ЕВРОПА, прилагаща Европейския стълб на социалните права и подкрепяща качествените работни места, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравни грижи;

ЕВРОПА ПО-БЛИЗО ДО ГРАЖДАНИТЕ чрез подкрепа за местно инициирани стратегии за развитие и устойчиво градско развитие в целия ЕС.

Програма за развитие: България 2030

Националната програма за развитие „България 2030“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в страната. С тази програма се адаптират приоритетите на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“ към нашата национална специфика в границите на България. Документът определя **три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата**, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в **пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България**. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета, като с решението на правителството са определени водещите ведомства по отделните приоритети.

Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Въпреки че времето на действие на този документ е ограничено до 2022 г., Националната стратегия за регионално развитие се фокусира върху балансираното, равнопоставено и устойчиво развитие на регионите в България през периода до 2022 г. и очертава начините и средствата за намаляване на неравенствата между отделните региони, области и общини в страната. Стремешът за постигането на баланс продължава общата Кохезионна политика на ЕС на национално ниво. НСРР е интегрирана стратегия за развитие, осигуряваща координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на НПР БГ 2030.

Фокусът на стратегията е постигането на полицентрично, балансирано и устойчиво развитие на регионите в България. От друга страна тя осигурява координация между отделните секторни политики и стратегически документи на национално ниво и подпомага тяхното синхронизиране на по-ниските нива на планиране (NUTS 1, NUTS 2 и NUTS 3).

Целите и приоритетите на НСРР подчертават значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Актуализирана национална концепция за регионално и пространствено развитие 2013-2025

Устройството и управлението на националната територия до 2025 година се регламентира от Национална концепция за регионално и пространствено развитие, която е актуализирана през 2019 г. и с нея се полагат основите за оперативна програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

Актуализираната НКРПР 2013-2025 г. съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. Тя осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е на дневен ред.

Актуализирания документ има няколко много важни нови елемента: отразени са новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие; стратегическата ѝ част интегрира в още по-силна степен регионалното планиране с пространственото такова; и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

В разработения урбанистичен модел за „умерен полицентризъм“ се подчертава, че в Северна България ще доминират двата големи града от второ ниво – Русе и Плевен. А като техен партньор ще се развива гр. Велико Търново. В този модел **Гулянци е определен като град от 5-то ниво** (много малък град със значение за територията на общината, на която е център). Стимулирането на тези центрове е важно, за да могат да предлагат необходимите първични услуги на населението.

Съгласно урбанистичния модел в близост до територията на община Гулянци преминава второстепенната транспортна западна ос „север-юг“ – Никопол-Плевен-Ловеч-Пловдив-Смолян-Рудозем. Тя не е толкова ясно изразена и по нея не преминава значителен международен трафик, но създава предпоставки за бъдещо развитие на община и връзката ѝ с Южна България. Най-близкият център, с който имат директна връзка, от по-високо ниво (второ) е гр. Плевен.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападния регион за периода 2021-2027 (ИТСР)

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с Националната концепция за регионално и пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда.

Стратегическата рамка за развитие на общините от Северозападния регион (в частност община Гулянци) произтича от Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион от ниво 2. Приетата визия, която определя рамката за реализация на ИТСП на Северозападен район, поради своя дългосрочен характер, остава непроменена от заложената визия в Регионалния план за развитие 2014-2020 г., и е следната: ***Северозападен регион преодолява същественото социално-икономическо изоставане и сериозните структурни и демографски проблеми чрез подходящи инвестиции в свързваща инфраструктура и укрепване на потенциала за растеж, създаващи предпоставки за догонващо развитие в национален и европейски мащаб.***

Основните приоритети на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион са следните:

- **ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика;**
- **ПРИОРИТЕТ 2: Запазване и развитие на човешкия капитал;**

ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата.

1.3. ОТГОВОРНОСТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИРО

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО

Съгласно ЗРР и Правилника за неговото прилагане няколко са основните участници в процеса на подготовка, съгласуване и приемане на ПИРО – кметът на общината, общински съвет, заинтересованите органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Функцията на организатор при изготвянето и съгласуването има кметът на общината, който осъществява координация и контрол по процесите. Съгласно Методическите указания с негова заповед се сформира работна група по подготовка, изготвяне и одобрение на ПИРО. В нея следва да са представени възможно най-много представители на заинтересованите страни в общината. Останалите заинтересовани лица трябва да имат постоянен достъп до информация за процеса и възможност за даване на становища и предложения при изготвянето на ПИРО, а в последствие и при неговата реализация.

Със заповед на кмета изготвянето на ПИРО се възлага на външен изпълнител (при спазване изискванията на ЗОП) или със собствен капацитет. Кметът е този, който, чрез заповед, организира и публично обсъждане на проекта на ПИРО и на ЕО по реда на чл. 20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изисквана.

Общинският съвет е органът, който приема ПИРО на общината и контролира осигуряването на съответствие на общия устройствен план с плана за интегрирано развитие.

Заинтересованите лица имат право да дават аргументирани предложения при изготвянето на ПИРО и да получават информация при поискването ѝ.

Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане

се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Изменение и актуализация на ПИРО

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- при съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
- **при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и програмата за реализиране на плана.**

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие. Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси. Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана.

Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението на плана се осъществява в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване на годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършва последваща оценка не по-късно от една година след изтичането на периода на неговото действие. Последващата оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Според чл. 33 от ЗРР в средата на периода на действие на ПИРО се изготвя и междинна оценка, която включва следните елементи:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

1.4. СТРУКТУРА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ

Структурата на плана за интегрирано развитие на община Гулянци е изцяло съобразена с разпоредбите на чл. 13 от ЗРР и методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г., публикувани от МРРБ. Тя е в синхрон с най-добрите практики на стратегическото планиране на териториите.

Структурата на плана следва използвания методически подход при изготвянето му. Документът започва с представянето на резултатите от проведените социално-икономически и пространствени **анализи** на територията, които представят ситуацията в общината и очертават тенденциите в развитието ѝ до 2027 г. След това продължава с **оценка** и **изводи** от аналитичната част. На тяхна база е **формулирана визия** и са отправени **стратегически предложения** (цели и приоритети за развитие на общината). Накрая са разписани основните **инструменти** за успешната реализация, вкл. наблюдението и оценката на плана. Неразделна част от документа са съпътстващите го **приложения**, изготвени в процеса на неговото разработване.

Избраният подход обуславя основните точки (съдържание на плана), които са както следва:

- Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Гулянци.
- Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.
- Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху развитието ѝ.
- Синтезен SWOT анализ.
- Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027.
- Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.
- Определяне на приоритетни зони за въздействие.
- Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие.
- Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия.
- Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО.
- Индикативна финансова таблица.
- Приложения.

1.4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие е изготвен за територията на цялата община. Подробното описание на отделните аспекти от общинското развитие завършва с обобщени изводи, комбинация от проблеми и потенциали. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на синтезен SWOT анализ, чиято цел е да открие най-важните моменти в историческото и съвременното развитие на общината. Обобщени са положителните и отрицателните характеристики в рамките на община Гулянци и прилежащия ѝ пространствен контекст – тенденциите на регионално, национално и европейско ниво.

Анализът поставя акцент върху географската, историческата и културната характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние в границите на община Гулянци. Подробно проучена е транспортната система, количествените и качествените измерения на електроснабдителната, водоснабдителната и канализационната системи. Административният капацитет на общината е представен като единство на възможности и ограничения за приложение на политики и изпълнение на проекти при взаимодействие между община Гулянци, неправителствения сектор и бизнеса.

Аналитичната част включва още описание на взаимовръзките с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. В табличен вид са открити взаимовръзките между двата анализа – на местно и на регионално ниво, позволяващи бързото им сравнение и показващи доколко община Гулянци се развива с темпото на региона.

На последно място, но не по важност е представена връзката на община Гулянци със съседните територии, които имат потенциал да оказват влияние върху местното развитие. Акцент в тази част са възможните общи проекти, които имат надобщинско ниво.

Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация, становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведените публични дискусии и целеви анкети.

1.4.2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Стратегическите предложения обхващат очертаването на визия за развитие до края на плановия период, формулирането на цели, приоритетни направления и мерките към тях. Основно предизвикателство е формулирането на аргументирани, изпълними и съответстващи на местните ресурси и специфика предложения. Използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие изисква целите и приоритетите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.),

залегнали в устройствените планове за развитие на територията. Към подхода се присъединяват и проследените обществени потребности и препоръки, заедно с насоките на стратегическите документи от по-високо ниво. Разгледаните аспекти са използвани за синтезирането на ключови теми. По този начин се постига синергичен ефект между резултатите на отделните приоритетни направления, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

1.4.3. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Важен фактор при разработването на ПИРО е да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество.

В тази част от ПИРО се описва цялостния процес по разработването му – от определянето на заинтересованите страни и ангажирането им до създаването на активна комуникационна среда, в която да се обменят идеи и опит между хората.

Описват се подходящи средства за споделяне на информация, представяне на ПИРО и съвместно действие между община Гулянци, кметовете на селата, културните институции, неправителствения сектор, представителите на бизнеса и експертния екип. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработването на плана, следва да бъдат съхранени и продължени през следващите седем години.

1.4.4. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Това са пространствено обособени територии с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална структура на населението и характер. Те са определени на базата на общи характеристики на определена територия или общи проблеми и потенциали за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси на Общината.

1.4.5. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД

Програмата за реализация на ПИРО има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегически предложения. Централно място заема списъкът с проекти, където са изброени, описани и обосновани отделните проекти/инициативи. Извършена е оценка на ориентировъчната им финансова стойност, избрана е управленска структура при реализацията на всеки проект. Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за

наблюдение, оценка и актуализация на плана. Основни компоненти на програмата за реализация са:

- Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана – (по какъв начин са комбинирани отделните елементи на секторните политики на местно ниво, така че да доведат до постигане на целите, определени в стратегическата част);
- Индикативен списък на важни за общината проекти, които се разработват и изпълняват в рамките на програмата;
- Индикативна финансова таблица, която представлява общата финансова оценка на необходимите ресурси за реализация на най-значимите общински проекти. Прогнозираният общ финансов ресурс е разпределен между отделните приоритетни области от стратегията на плана и поетите ангажменти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Адекватното планиране на финансовата таблица е предпоставка за успешно и ефикасно управление на финансовите ресурси на общината. За тази цел бъдещите финансови средства са реалистично предвидени на основата на потенциала на община Гулянци да привлича и управлява средства от Оперативните програми. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни направления.

1.4.6. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Климатичните фактори – глобалното затопляне, природните бедствия, както и рисковите територии, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия. В тази част от ПИРО Гулянци е описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми, формулираните цели и приоритети в стратегическата част на документа и посочените в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени. Изпълнението на тези мерки е ресурсно обезпечено и обвързано със система от индикатори, позволяващи оценка на напредъка за периода на действие на плана, както и при извършване на междинна оценка или актуализация.

1.4.7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са

въведени вследствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните данни в община Гулянци. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

По отношение на наблюдението и оценката на изпълнението на плана е разработена система за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие.

1.5. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ, ИЗПОЛЗВАНИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПИРО

Приложеният методически подход и следваните принципи при разработването на плана са в пълно съответствие с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално-икономическото и пространственото развитие на общината, като неразделна част от Северозападния регион за планиране. Планът е съобразен със специфичните изисквания за прилагане на нормативните документи, регламентиращи дейностите на местното самоуправление, териториалното устройство и опазването на околната среда. От методологическа гледна точка разработването на плана се основава на „стратегическия подход“, „интегрирания подход“, „териториалния подход“, както и на „ориентирания към резултатите подход“. В рамките на разработването на ПИРО са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Внимателно е подхождено към инструментите за реализация на плана, изградени на основата на прилаганите европейски подходи, но и на реалните опит и умения за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, но и способност за тяхната изпълнимост.

Принципи

- **Структурираност.** Плана за интегрирано развитие е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Използван е утвърдения метод за последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.
- **Интегрираност.** Изследванията и изводите на ПИРО касаят разнообразните социални, икономически, екологични, културни и управленски проявления на местното развитие.
- **Точност.** Приложените анализи се основават преобладаващо на официална статистическа информация. Използвани са данните от текущата статистика на НСИ, както и други официални източници – ДБТ, ОДЗ „Плевен“, ОПУ и оператори на комунални услуги и др. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост и резултатност.

- **Публичност.** Активният контакт и обмен на идеи със заинтересованите страни е ръководен принцип във всички дейности от обхвата на ПИРО. Съвместно са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и потенциалите, формулирани са стратегическите предложения и са положени основите за сътрудничество с оглед на реализацията на ПИРО.

2. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ

2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

2.1.1. ПРИРОДОГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Географско местоположение и достъпност

Община Гулянци се намира в Северна България (в Северозападния регион за планиране), Област Плевен. Общинският център – гр. Гулянци – е разположен на около 35 км северно от областния център – гр. Плевен.

Територията на общината попада изцяло в обхвата на Средна Дунавска равнина, като с нейната обща площ от 459,2 км² тя е една от средните административно-териториални единици в областта. Територията ѝ съставлява 10,6% от площта на област Плевен, което я поставя на четвърто място по площ в рамките на областта (от общо 11 общини).

Общините, с които граничи, са Никопол, Плевен, Долна Митрополия, а на север с Румъния (посредством река Дунав).

В близост до общината преминава трасето на второстепенната транспортна западна ос „север-юг“ – Никопол-Плевен-Ловеч-Пловдив-Смолян-Рудозем, която осигурява бърза връзка между общината, областния център и Южна България.

През общината преминава и трасето на Републикански път II-11, свързващ областите Видин, Монтана, Враца и Плевен и който има потенциал в бъдеще да бъде трансформиран в крайдунавски скоростен път.

Релеф

Релефът на общината е предимно равнинен, а на места слабо хълмист, което се дължи на разположението ѝ в Дунавската равнина. Средната надморска височина е 124 м. Най-високата точка е в землището на село на Гиген – 223,7 м.н.в., а най-ниската – край с. Сомовит – 24 м.н.в.

Климат

Община Гулянци попада в умерено-континенталната климатична област, за която са характерни горещото лято и сухата зима. Ниската надморска височина и равнинният характер на релефа на север, създава предпоставки за свободно преминаване на въздушни маси от север и северозапад с континентален и океански характер. Най-добре изразен е континенталният климат, чиито основен белег е значителната годишна амплитуда, която е 25°C. В северните ѝ части, по крайбрежието на река Дунав, се наблюдава честа мъгливост и относително висока влажност на въздуха.

Средните температури за месец януари са между -2°C и 5°C (средно дневен минимум и максимум), а за месец юли и август са между 17°C и 31°C.

Средните валежи са с максимум от близо 50 mm за м. декември и минимум от около 20 mm за м. август и сравнително близки до максимума стойности за месеците март и април.¹

Според изготвената роза на ветровете към ОУПО, ветровете в община Гулянци са преобладаващо западни, след това изток-североизточни и на трето място запад-югозападни.

¹ ОУПО на Гулянци, предварителен проект, 2017 г., Община Гулянци

Води

Водните ресурси на общината са значителни. През територията ѝ преминават реките Вит и Искър, преди да се вляят в р. Дунав.

На територията на община Гулянци има разпространен голям водоносен хоризонт, който е развит в горните участъци на геоложкия строеж. Водите в него са предимно порови и карстови, чието количествено и химическо състояние е добро.

Почви и полезни изкопаеми

Основните типове почви, които са характерни за общината са: карбонатни черноземи, типични черноземи и алувиално ливадни. Те се отличават с добро качество и висока бонитетна категория. В инженерно-геоложко отношение районът на община Гулянци се характеризира с множество прояви на свлачищни процеси. Те засягат основно малко по-високите участъци в общината. Според данните в общия устройствен план на общината, на територията ѝ са регистрирани 56 свлачища, които се наблюдават.

На територията на община Гулянци се наблюдават и ерозионни процеси, които са свързани с двете големи реки, които минават през нейната територия – р. Искър и р. Вит. Ерозионните процеси са основно развити по десния бряг на двете реки, като по-силно проявени са по поречието на р. Искър. По поречието на р. Дунав, също са установени ерозионни участъци.

Общината е бедна на полезни изкопаеми. Единствено се експлоатират няколко кариери за инертни материали.

2.1.2. НАСЕЛЕНИЕ, СЕЛИЩА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Население

Проследяването на динамиката на населението на община Гулянци през годините, позволява да се открие започването на тенденция за намаляване на общото население в нея. Докато общото население в България показва траен спад след 1985 г., то в община Гулянци спадът започва още след преброяването през 1956 г., но след 1985 г. тенденцията се ускорява. Само между последните 2 преброявания (2001 г. и 2011 г.) населението в общината е спаднало с 26% или 4 416 души.

Според последните официални данни на Националния статистически институт за 2019 г. на територията на общината живеят 10 083 души. С голяма доза сигурност следващото национално преброяване ще регистрира отново понижение.

Естественият прираст също е трайно по-неблагоприятен спрямо стойностите на областно и национално ниво, като през 2019 г. неговата стойност е -24,5‰, спрямо -11‰ (за област Плевен) и -6,7‰ (за България).

Селища

Селищната структура на общината е формирана от равномерна мрежа от населени места. Тя се състои от 1 град (Гулянци) и 11 села.

Таблица 1. Населени места в община Гулянци

с. Брест	с. Долни Вит	с. Искър	с. Милковица
с. Гиген	с. Дъбован	с. Крета	с. Сомовит
гр. Гулянци	с. Загражден	с. Ленково	с. Шияково

Близо 72% от населението живее в общинския център. Характерното за общината са големите села в нея. От единадесетте села 4 са с население над 1000 души, а най-малкото населено място – с. Искър – има 170 жители към 2019 г.

Икономическа характеристика

Местоположението на община Гулянци, почвените характеристики, климатичните фактори и развитието на икономиката ѝ я характеризират като аграрна (селскостопанска) община.

Място и роля на община Гулянци в областта

Приносът на община Гулянци към социално-икономическото развитие на областта е изключително малък, сравнявайки избрани показатели.

Определянето на гр. Гулянци като център от 5-то ниво в йерархичната система от градове-центрове, предложена в АНКПР, го класифицира към групата на много малките градове и села, които имат общинско значение и осъществяват предимно първично обслужване на населението на общината.

Таблица 2. Място и роля на община Гулянци в областта по избрани показатели

Показател	За общината	Дял от областта (%)	Общо за областта
Територия (км ²)	459,2	10,59%	4337
Население (2019 г., НСИ)	10 083	4,27%	236 305
Гъстота на населението (д./км ²)	21,96	-	54,49
Регистрирани в БТ безработни лица, средногодишно (д., НСИ), 2019	645	6,94%	9 297
Коефициент на безработица, 2019 (%)	18,7	-	8,6
Произведена продукция, 2018 (хил. лв.)	46 235	1,48%	3 126 997

Източник: по данни на НСИ, ДБТ-Долна Митрополия, собствени изчисления

2.1.3. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

В обяснителната записка към ОУПО на Гулянци е извършен подробен анализ и оценка на културната характеристика и наследство на общината. Поради тази причина в настоящата подточка се използват текстове от него, като е извършено осъвременяване на информацията, където е необходимо.

Историческа характеристика

Сведения за поселение в района на общината има още от античността.

В периода на Римската империя възникват първите селищни структури, които съществуват и до днес. Това са Улпия Екскус (предшества днешното с. Гиген), крайпътната станция, разположена в меандър на левия бряг на р. Утус (р. Вит) – днешният град Гулянци, а викумът Лapidариум – днешното с. Крета.

Крепостта Утус, край гр. Гулянци, през 447 г. става арена на битката между войските на император Теодосий II и хуните на Атила, която завършва с гибелта на марцианополския пълководец Арнегиск, но с победа на римляните.

Данните за днешните територии на община Гулянци през средновековието са оскъдни и са свързани с развитието на крепостта Плевен, както и охраната на бреговете на Дунав между р. Искър и р. Вит. Данни за съществуването на средновековно селище на мястото на Улпия

Ескус и с. Гиген доказват континуитета на живота в плодородната, но трудна за обитаване в климатично отношение равнина, около големия заблатен участък при устията на реките Вит и Искър.

През Османския период животът в региона остава неспокоен поради различни военни походи и многократни разрушения, като се предполага, че част от селищата са били изгорени по това време.

В периода на Руско-турската война селата Шияково и Крета са седалища на част от отрядите на генерал-лейтенант Юрий Шилдер-Шулднер, който атакува Плевен на 20.07.1877г.

Гулянци е обявен за град през 1974 г., а през 1978 г. става административен център на общината в сегашните ѝ граници.

Културно наследство, бит и културна инфраструктура

Данните, поместени в ОУПО Гулянци показват, че в общината има 49 недвижими културни ценности, които са разположени в 9 от населените места – гр. Гулянци и селата Брест, Гиген, Дъбован, Загражден, Искър, Крета, Милковица и Сомовит.

Военните паметници на територията на общината са осем, които са разположение в гр. Гулянци и селата Брест, Долни Вит, Загражден, Искър, Милковица, Сомовит и Шияково.

Археологическите обекти са 52 на брой.

Най-широко представени в списъка на НИНКН са архитектурно-строителните НКЦ – общо 22 броя (+1 свален); 9 НКЦ – архитектурно-строителни от Античността и Средновековието; 3 НКЦ – исторически; 3 НКЦ – художествени; 1 НКЦ – архитектурно-художествена; 1 НКЦ – археологически резерват.

Всички НКЦ на територията на Община Гулянци са единични с изключение на архитектурния резерват Улпия Ескус.

Четири от НКЦ са от национално значение – археологическият резерват „Улпия Ескус“, с. Гиген, античното селище „Утус“, римският некропол при с. Милковица и античната крепост край с. Сомовит. Към тези НКЦ се отнасят и 52 археологически обекта, които по закон са от национално значение.

Анализите в ОУПО очертават водещото значение на културно-историческия потенциал в община Гулянци и рамката за развитие на културния туризъм на археологическите обекти от античността с акцент Древен Рим, както и праисторията – общо 9 НКЦ.

Богатството на културни ценности се допълва с 5 църковни храма: „Св. Параскева (Петка)“ (с. Брест); „Св. Георги (Св. Никола)“ (с. Гиген); „Св. Параскева (Петка)“ (с. Искър); „Св. Архангел Михаил“ (с. Милковица); и „Св. Архангел Михаил (Св. Николай)“ (с. Сомовит); както и храмът „Св. Георги“ в гр. Гулянци (който не е включен в списъка с НКЦ).

Туристическите обекти, които са част от историческото наследство на общината и са неразривно свързани помежду си, са два – Улпия Ескус и музея „Улпия Ескус“, с. Гиген. Първият олицетворява развитието и просперитета в района, докато вторият е разположен в непосредствена близост.

Улпия Ескус отразява в себе си богатата история на района и свидетелства за живота в общината още по времето на траките, а съвременните останки са от основаването му по времето на император Траян. Той е бил и един от най-големите и значими антични градове на

Долен Дунав по онова време. При различни археологически разкопки са разкрити големи площи по цялата територия на римския град, които дават информация за топографията, градоустройството, укрепителната система, архитектурата и бита. Проследено е развитието на Улпия Ескус от легионен лагер до прерастването му в типичен римски град със своите характерни особености и фази на развитие. Разкрити и проучени са: централната част на Колонията – Форумата и прилежащата територия с храмове, обществени и частни сгради, обществени бани, магазини, части от уличната и укрепителната система. В едно от помещенията на обществена сграда е намерена и една от най-добрите римски многоцветни подови мозайки по българските земи.

Малкият музей към Улпия Ескус е основан през 1941 г. и се помещава в едноетажна сграда, което не отговаря на потенциала, който има. Поради тази причина по-голяма част от артефактите се съхраняват и са изложени в РИМ – Плевен, Националният археологически музей – София и НИМ – София. За да бъдат привлечени повече посетители в общината следва да се потърси решение за изграждане на подходяща музейна сграда, съобразно всички стандарти, в която да се изложат артефакти и да се опише богатата история на района.

Друга по-значителна културна ценност, която има потенциал за привличане на посетители са останките от римския път „Виа Егнация“, който свързвал Южна Италия и Карпатите и преминавал през Сердика (днешна София). Също така има запазени отсечки от така наречения „Дунавски път“ – Сингидунум (Белград)-Виминациум-Рацария-Ескус-Нове (около Свищов)-Дуросторум (около Силистра)-устието на Дунав.

Известен, но незначителен потенциал представлява римската пътна станция „Утус“, но днес тя е почти напълно заличена от времето и иманярските набези.

Културният календар на общината включва около 25 събития годишно, над половината от тях са чествания на национални и православни празници, годишнини на читалищата, Деня на р. Дунав и др. Сред самобитните прояви в общината са кукерският празник на Ивановден, вечерта на националната носия, събор на народното творчество в гр. Гулянци. В културния календар са включени празниците само на част от населените места като Еремия – празник на с. Искър, курбан на с. Шияково.

В ОУПО Гулянци е предложено календарът да се обогати с включване на патронните празници и на останалите населени места – Петковден – на с. Брест, съборът на 29 септември и обичая „Лудите Булки“ на Йордановден и Ивановден в с. Ленково; съборът на с. Гиген на 15 септември и ежегодния празник с кукери и „мечкари“ на Ивановден по стар стил – 20 януари и др.

Може да се обобщи, че в община Гулянци **има инициативност по отношение на различни събития, поддържащи паметта на населението за културното наследство и същевременно инициращи и поддържащи активността на младото поколение.**

Традиционни носители на културата в българските общини са читалищата, част от тях с богат библиотечен фонд. На територията на община Гулянци има 12 читалища, които развиват дейност.

Таблица 3. Читалища в община Гулянци

Наименование на читалището	Населено място
„П. Р. Славейков 1923“	гр. Гулянци
„Заря – 1904“	с. Ленково
„Иван Вазов 1928“	с. Милковица
„Никола Йонков Вапцаров 1897“	с. Брест
„Искър 1928“	с. Искър
„Васил Левски – 1928“	с. Шияково
„Искра 1907“	с. Гиген
„Христо Ботев 1930“	с. Долни Вит
„Пробуда 1927“	с. Сомовит
„Пробуда 1926“	с. Крета
„Пробуда – 1927“	с. Загражден
„Св. Св. Кирил и Методий – 1929 г.“	с. Дъбован

Източник: Община Гулянци

2.1.4. ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА, СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ВРЪЗКИ СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Преобладаващите земи на територията на община Гулянци са ниви (над 65% по данни от ОУПО Гулянци). Високият дял на необработваемите земи (3,7%), обаче показва допълнителния потенциал, който има за развитие на отглеждане на селскостопански култури. Земеделските земи са и най-големият потенциал за развитие на общината, защото по-голямата част от тях са от I до IV категория, които се характеризират с високо плодородие. Част от тях имат и статут на земеделски земи с висока природна стойност. Те следва да се опазват като се извършва периодичен мониторинг за експлоатацията им.

Селищната мрежа в общината е развита около транспортните коридори, съставени от републиканската и общинска пътна мрежи, като населените места в нея са разпределени равномерно на територията на общината.

По данни от ОУПО Гулянци в общината има защитени зони от екологична мрежа НАТУРА 2000, но единствено по Директивата за местообитанията. Те се намират предимно в северната част на общината, по поречието на реките Дунав и Вит.

Община Гулянци е гранична община, което предполага по-слаба свързаност в национален и регионален план. Преките връзки на общината са основно две – изток-запад, покрай река Дунав и север-юг, от общинския център към агломерацията на областния град Плевен. Вътрешните връзки са основно изразени в посоката изток-запад по протежение на път П-11, който формира гръбнака от по-големите селища на общината – Гулянци, Брест, Гиген, Милковица, Сомовит и Долни Вит, а всички по-малки селища като Дъбован, Ленково, Загражден, Шияково, Крета и Искър са в страни от него.

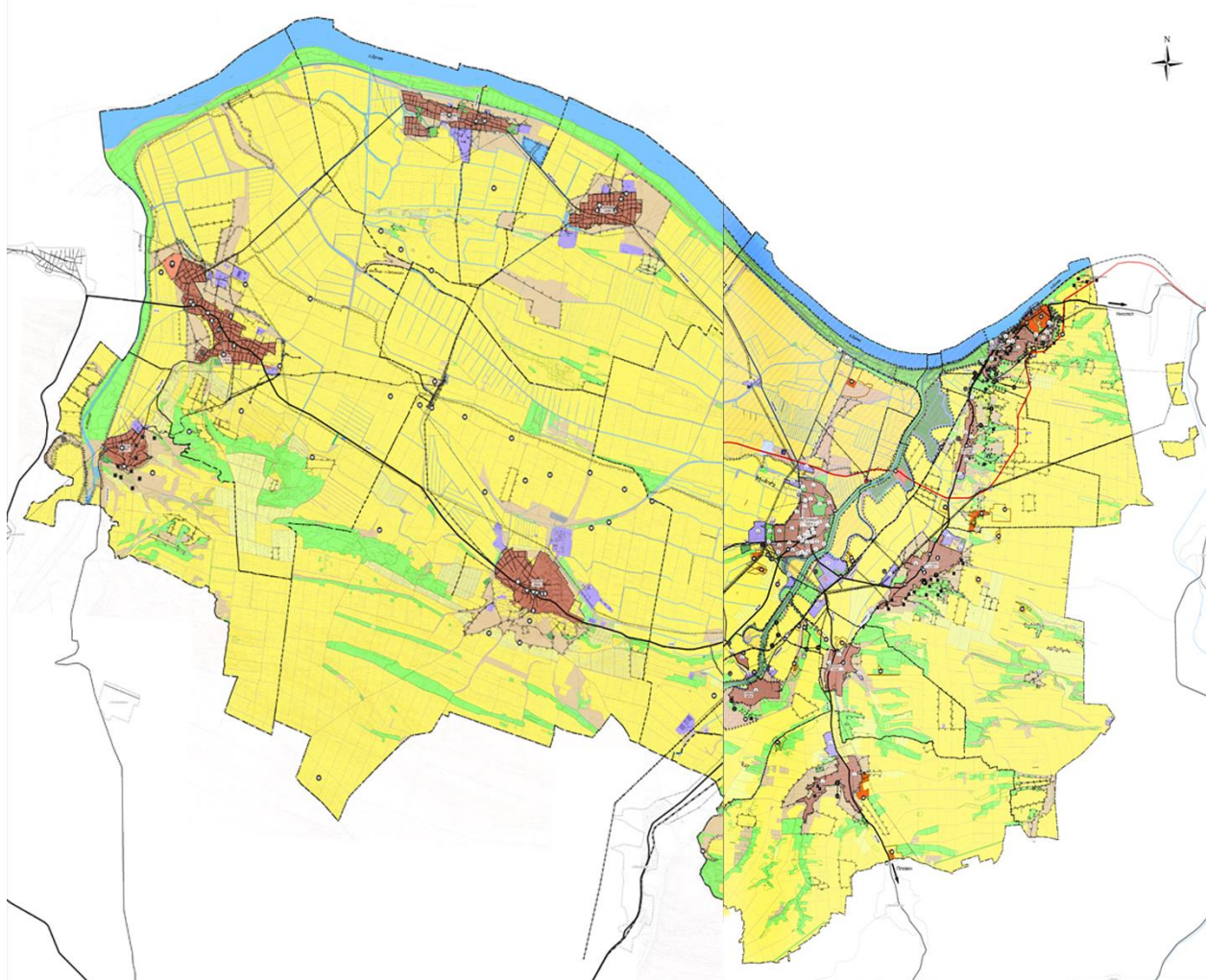
Общият баланс на територията, според предвижданията на ОУПО Гулянци е представен в следващата таблица.

Таблица 4. Общ баланс на територията на община Гулянци в хектари

Баланс на територията	Площ на проектни елементи	
	ха	в %
1. Жилищни функции	1 576,07	3,44
2. Обществено обслужващи функции	47,37	0,10
3. Производствени дейности	427,54	0,93
3.1 Депа за отпадъци	2,57	0,01
4. Складови дейности		
5. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	57,21	0,12
6. Озеленяване, паркове и градини	57,21	0,12
6.1 Гробища	32,65	0,07
7. Спорт и атракции	21,83	0,05
8. Комунално обслужване и стопанство	0,00	0,00
9. Земеделски територии, в т.ч.:		
9.1. Обработваеми земи - ниви	30 044,99	65,50
9.2. Обработваеми земи -трайни насаждения	1 967,80	3,70
9.3. Необработваеми земи	1 353,91	2,95
9.4. Необработваеми земи - насипи	11,89	0,03
9.5 Необработваеми земи – ливади	219,30	0,48
9.6 Необработваеми земи – пасища, мери	3 396,38	7,40
10. Горски територии, в т.ч.:		
10.1. Гори	2 948,60	6,43
10.2. Защитни гори	1 173,63	2,56
10.3. Горски разсадници	27,98	0,06
10.4. Пасища	46,35	0,10
10.5. Пътеки и просеки		
10.6. Рекреационни гори	1,10	0,00
11. Водни площи	2 301,37	5,02
11.1. Блата и мочурища	45,15	0,10
11.2. Рибарници	27,79	0,06
12. Транспорт и комуникации	270,64	0,59
13. Техническа инфраструктура	69,97	0,15
15. ОБЩА ПЛОЩ	45 872,23	100,00
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ		
А) За природозащита – защитени територии и защитени зони	14 648,08	81,03
Б) За опазване на културното наследство	472,97	2,62
В) С особена териториално-устройствена защита	2 386,73	13,20
Г) За възстановяване и рекултивация	2,57	0,01
Д) С активни и потенциални свлачища и срутища	566,00	3,13
Е) Други нарушени територии		
Ж) Обща площ (с отчитане на припокриването)	16 788,57	

Източник: ОУПО Гулянци, община Гулянци

Фигура 2. Общ устройствен план на община Гулянци (предварителен проект)

Източник: ОУПО Гулянци, Община Гулянци

Предвижданията в ОУПО, с които следва ПИРО да бъде синхронизирано, за да може да подпомогне реализацията им, са следните:

- Съхранение на най-ценния ресурс в общината – земеделските земи и тяхното рационално използване;
- Опазване на пасищата и мерите на територията на общината;
- Продължаване на работата по възстановяването, социализирането и експонирането на археологическия резерват „Улпия Ескус“ и включването му в туристически маршрути и програми;
- Оползотворяването на потенциала на община Гулянци да се обособи като логистичен център с връзка между сухопътен и воден транспорт, използвайки пристанището при с. Сомовит;
- Обособяване на вело маршрути, достигащи до значими културни и природни локации в общината;
- Изграждане на обходен път на гр. Гулянци и селата Гиген, Милковица и Брест;

- Създаване на нови туристически атракции – каяци по р. Дунав, промотиране на местната кухня. В ОУПО са предвидени четири конкретни маршрута;
- В ОУПО също са предвидени и редица нови вилни и рекреационни зони.

2.1.5. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Проблеми

- Заличени останки от културното наследство – Утус;
- Активни свлачищни и ерозионни процеси.

Потенциали

- Близост до областния център – гр. Плевен;
- Значителни водни ресурси за развитие на поливно земеделие;
- Граничи с р. Дунав – европейски транспортен коридор;
- Изготвен ОУПО, който задава устройствената рамка за развитие на общината;
- Активни читалища, които са проводник на културата в общината;
- Наличен значителен обект на културно-историческото наследство – Улпия Еккус;
- Бъдещо развитие на пътя П-11 ще „отвори“ множество възможности пред общината;
- Големи села, които имат демографски потенциал.

2.2. СЪСТОЯНИЕ НА РЕГИОНАЛНАТА И МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Икономиката на община Гулянци не функционира в затворена системата, а като част от общата икономика на страната. Местните икономически показатели оказват влияние върху тези на областно и национално ниво и обратното. Това дава възможност, чрез анализ, да се открият силните местни икономически страни, които имат най-голям дял в общата икономика. Ключовите характеристики, които се проследяват, са свързани с развитието на икономиката и жизнения стандарт на жителите на община Гулянци. От друга страна, общото състояние на икономиката в България оставя своя отпечатък върху местната такава.

За да се открие тази неразривна връзка, са изследвани няколко ключови макроикономически показателя на национално ниво. Това са:

Брутен вътрешен продукт (БВП) – индикаторът се използва за измерване стандарта на живот в страната, чрез остойносттаване на всички произведени стоки и услуги. Колкото по-висок БВП има страната, толкова е по-силна икономиката и има по-висок стандарт на живот населението.

Реален ръст на БВП – чрез него се измерва икономическия растеж. Той се измерва в процентно изменение на БВП спрямо даден базисен период.

Средногодишна инфлация – представлява постоянното и цялостно покачване на цените, което означава постоянен спад в покупателната способност на парите.

Ниво на безработица – НСИ измерва коефициента (нивото) на безработица като отношение на броя на безработните спрямо броя на икономически активните лица.

Преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) – индикаторът отразява потока от чуждестранни инвестиции към страната. Може да се каже, че колкото е по-голям той, толкова повече страната е по-привлекателна за чужди инвеститори.

2.2.1. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В СТРАНАТА

Общото макроикономическо развитие на България в последните 10 години беше белязано от световната икономическа и финансова криза и възстановяване от нея.

Проследявайки динамиката на БВП по текущи цени, през годините се отчита непрекъснат растеж (с изключение на 2013 г.) в абсолютни стойности. Това обаче не е достатъчно за реален ръст на българската икономика. Всъщност е точно обратното, реално БВП все още не е достигнал предкризисните си нива, като само в периода 2012-2013 се наблюдава задържането на неговото реално ниво. През останалите години се отчита устойчив спад следствие на инфлацията и други фактори.

Размерът на ПЧИ се задържа на сравнително еднакви стойности, но отчитайки инфлацията и други макроикономически показатели, реално инвестициите намаляват.

След период на дефлация (която често е свързана със забавянето на икономиката), последните години (2017-2019) се отчита увеличаващо се средногодишно ниво на инфлация.

Последиците от изминалата криза могат да се проследят и с нивото на безработица в страната, което в периода 2010-2014 е над 10%, докато в последните години устойчиво намалява и през 2019 г. достига до исторически ниски нива от 4.2%.

Тези фактори – ниска безработица, намаляващи ПЧИ, растяща инфлация и намаляващ реално БВП – се отразяват и на местните икономики и население, чиито доходи от такси, продажби, труд и други източници на приходи се увеличават, но в същото време често покупателната им способност намалява. Много ниските нива на безработица от своя страна пък оказват пряко влияние върху възможността за привличане на нови инвестиции и големи работодатели в българските общини, които трудно ще намират кадри за обезпечаване на трудовия процес.

Тази линия на развитие, характерна за българската икономика, определя и ограниченията и възможностите за развитие пред община Гулянци.

Таблица 5. Основни макроикономически показатели на националната икономика за периода 2009-2019 година

Основни макроикономически показатели - реален сектор	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
БВП в текущи цени (производствен метод) - млн. лв.	73 147	74 407	80 682	82 209	81 919	83 857	89 333	95 092	102 308	109 695	118 669
Реален ръст на БВП на годишна база - %	3	-1	-2	0	0	-2	-4	-4	-4	-3	-3
Средногодишна инфлация - %	2.5	3.0	3.4	2.4	0.4	-1.6	-1.1	-1.3	1.2	2.6	2.5
Коефициент на безработица (15 + години) - %	6,8	10,3	11,3	12,3	12,9	11,4	9,1	7,6	6,2	5,2	4,2
Преки чуждестранни инвестиции в страната - млн. евро	20 442	22 114	21 645	21 951	23 340	21 582	23 163	23 509	24 475	24 920	-

Източник: НСИ

2.2.2. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В РЕГИОНА НА НИВО 2

Общите тенденции и изводи за икономическото развитие в региона на ниво 2 са изведени в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион (обхващаща областите Видин, Враца, Ловеч, Монтана и Плевен). В ПИРО Гулянци са изведени само по-важните от тях, а именно:

- Заетостта на населението в най-активна възраст (15-64 години) бележи ръст в периода 2011-2018 г. и достига 58,8% през 2018 г., но изостава значително от средната за страната 67,7%.
- Коефициентът на безработицата в Северозападен регион сред населението на 15-64 години намалява с 1,3% спрямо 2011 г., като достига 11.5%. Въпреки това регионът остава със значително по-висока безработица от останалите в страната.
- Наблюдават се вътрешни различия в областите, където разликата в нивото на безработица между отделните общини е значително, въпреки че средното ниво за областта може да е добро.
- Стойността на генерирания БВП в абсолютни стойности нараства, вкл. и показателят „БВП на човек от населението“. Но и по тези показатели се наблюдават дисбаланси между отделните области и общини.
- Преките чуждестранни инвестиции значително изостават спрямо останалите региони в страната. Най-близки стойности имат само със Северен централен регион.
- Потвърждава се общият извод, че регионът продължава да е с най-лоши икономически показатели от районите от ниво 2 (NUTS 2) в Европейския съюз.

2.2.3. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

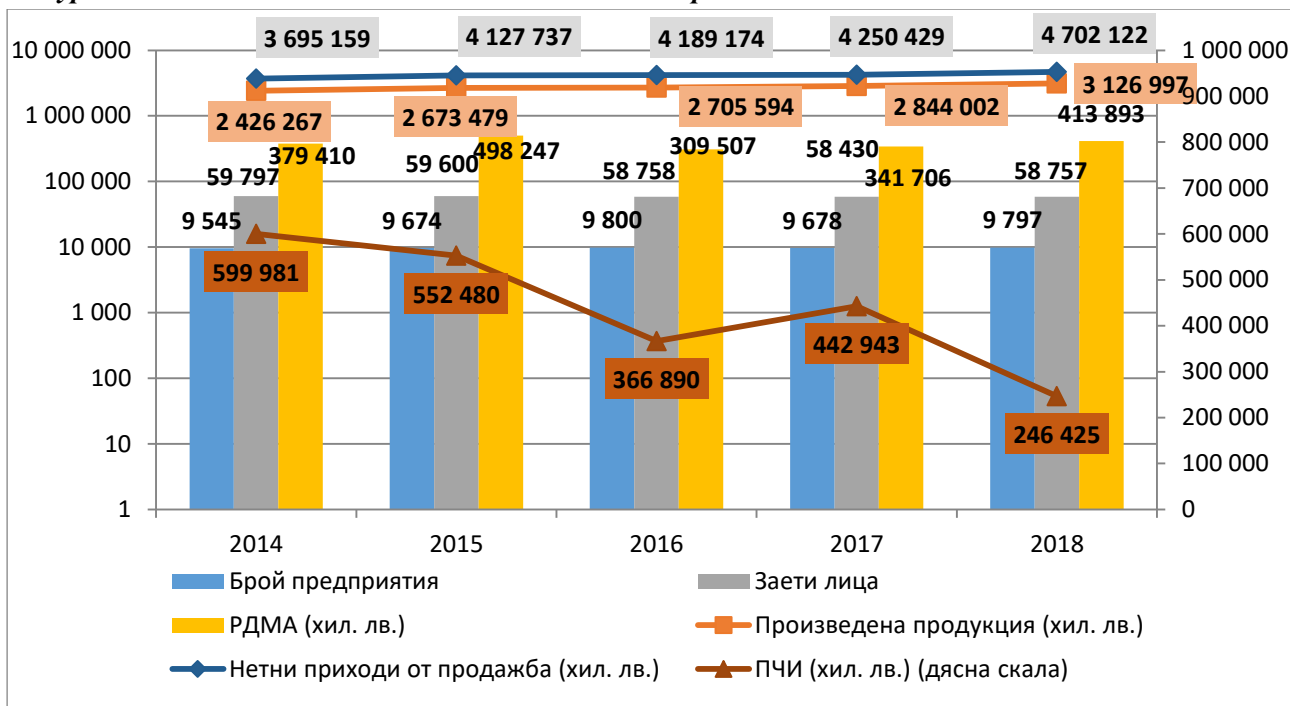
Изследвайки процесите на областно ниво в периода 2014-2018 година, може да се заключи, че те следват националните тенденции в периода на действия на ОПР на Гулянци за периода 2014-2020 година. Наличните данни за последните години показват плавно увеличение на продукцията, която генерират предприятията от нефинансовия сектор в област Плевен. Като за 2018 година спрямо 2014 г. увеличението на произведената продукция е с 29%.

Общият брой на нефинансовите предприятия, които произвеждат тази продукция също се увеличава, но незначително, и през 2018 г. е 9 797 броя.

В същото време разходите за придобиване на ДМА (РДМА) бележат рязък спад през 2016 г. (спрямо предходната), но след това устойчиво се увеличават, но все още са по-ниски от пика през 2015 г. През 2018 г. РДМА са 413 893 хил. лв.

Тенденцията за повишаване на заетите на национално ниво в областта не се наблюдава. През последните години има периоди на покачване и такива на спадове в общия брой заети, но за целият период 2014-2018 г. са отчита спад от 2% и заетите в областта са 58 757 (при 59 797 през 2014 г.).

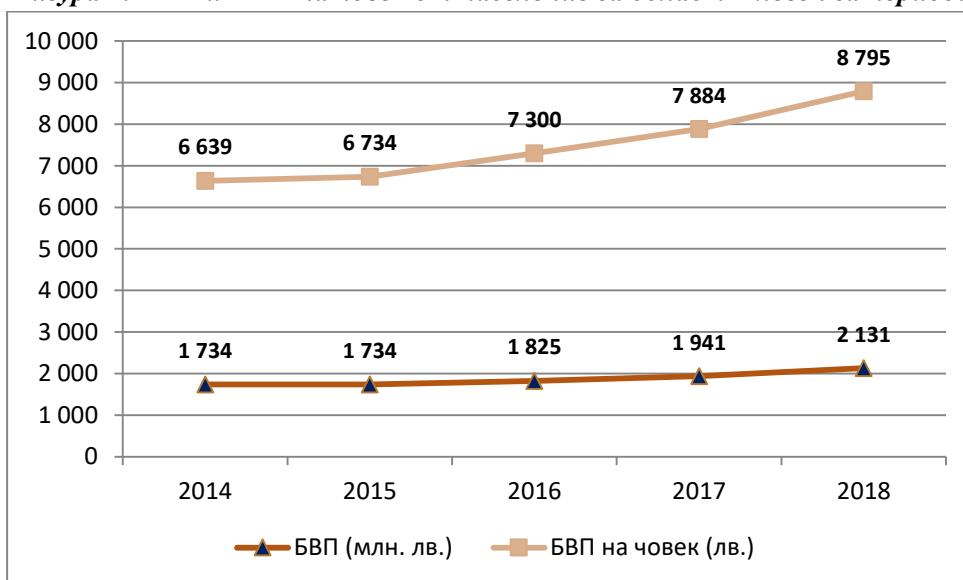
Фигура 3. Развитие на областната икономика за периода 2014-2018 г.

Източник: НСИ, собствени изчисления

Анализът на БВП на областта показва постоянна тенденция за растеж. Това оказва и влияние върху показателя „БВП на 1 човек“, чиито стойности се увеличават с 32% за периода 2014-2018 г. Придружено с намаляващия брой заети в икономиката на областта, може да се предположи, че в Плевен се произвежда или продукция с по-висока добавена стойности, или служителите са повишили своята производителност.

Фигура 4. БВП и БВП на човек от население за област Плевен за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

2.2.4. РАЗВИТИЕ И ПРИНОС НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА ЗА ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

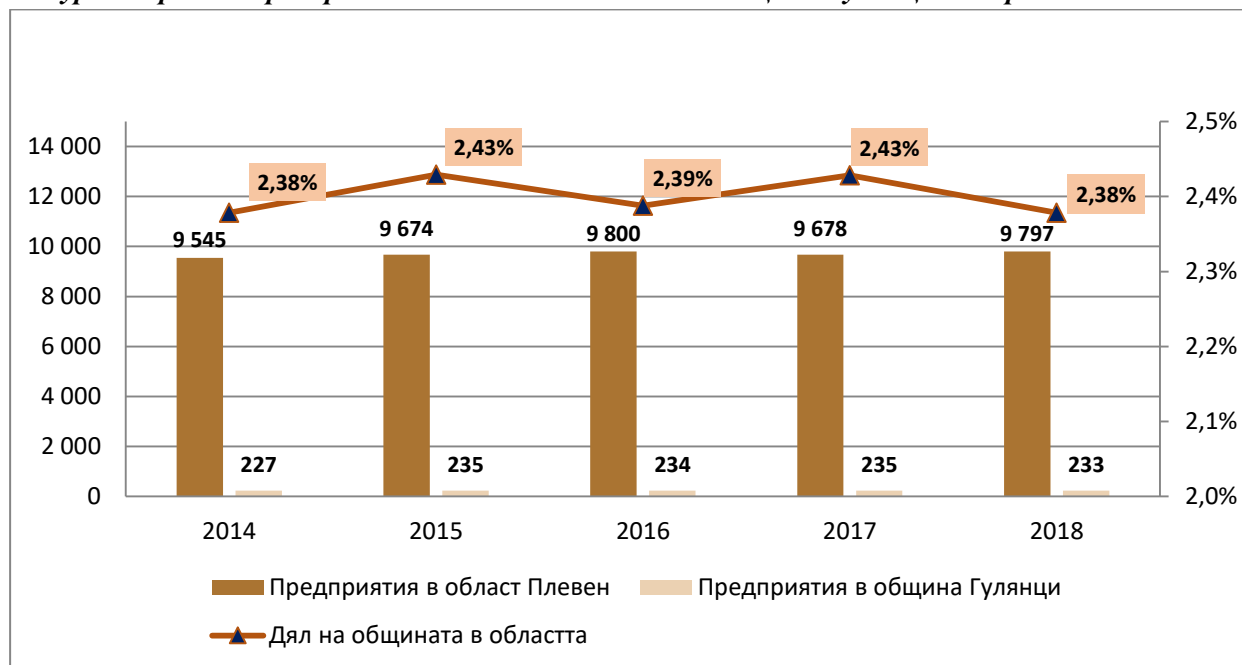
Близостта на общината до областния център Плевен, определянето ѝ като слабо урбанизирана (съгласно методиката на ОИСР и ЕК) и периферна, липсата на значими

транспортни коридори, неминуемо оказват влияние върху местната икономика и нейния принос към областта.

Този принос е проследен чрез сравнението на основни икономически показатели на областно и общински нива. В същото време по този начин има възможност и да се прецени доколко изводите, направени в ИТСР на Северозападния регион на ниво 2, се отнасят за община Гулянци.

През последните няколко години **броят на предприятията** в община Гулянци е сравнително постоянен. През 2015 г. броят им е бил 235, съставляващи 2,43% от всички в областта, докато през 2018 г. – 233 или 2,38% от всички в област Плевен. Това се дължи на равномерното темпо, с което се увеличават предприятията в областта и общината – 2,3% за периода 2014-2018 г. Поради тази причина **приносът на общинските стопански субекти към всички в област Плевен се задържа на едно ниво. Проблем е, че то постоянно е много ниско.**

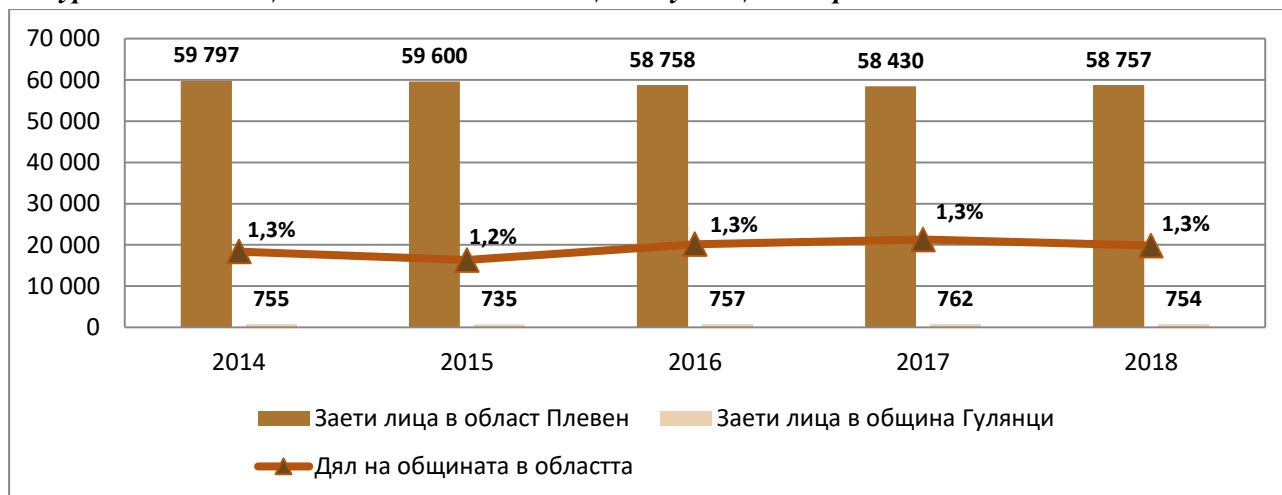
Фигура 5. Брой на предприятията в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Динамиката на заетите в предприятията през годините показва, че общинската икономика следва почти паралелно спадовете и ръстовете за област Плевен, но с различно темпо. Поради тази причина спадът на заетите в община Гулянци е в рамките на статистическата грешка – 0,1% (1 човек) за периода 2014-2018 г., докато за областта е 1,7%. Към 2018 г. заетите в икономика на община са 754 души, което съставлява 1,3% от всички заети в областта.

Фигура 6. Заети лица в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

В същото време за изследвания период в областта и в община Гулянци се наблюдава тенденция за увеличение на произведената продукция, но с различни темпове. Докато в област Плевен увеличението за периода 2014-2018 г. е 28,9%, то в общината Гулянци е 36,6%. Това развитие помага на общината да увеличи своят принос към областната икономика, но той все още е трайно нисък – 1,5% (за 2018 г.).

Фигура 7. Произведена продукция в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.

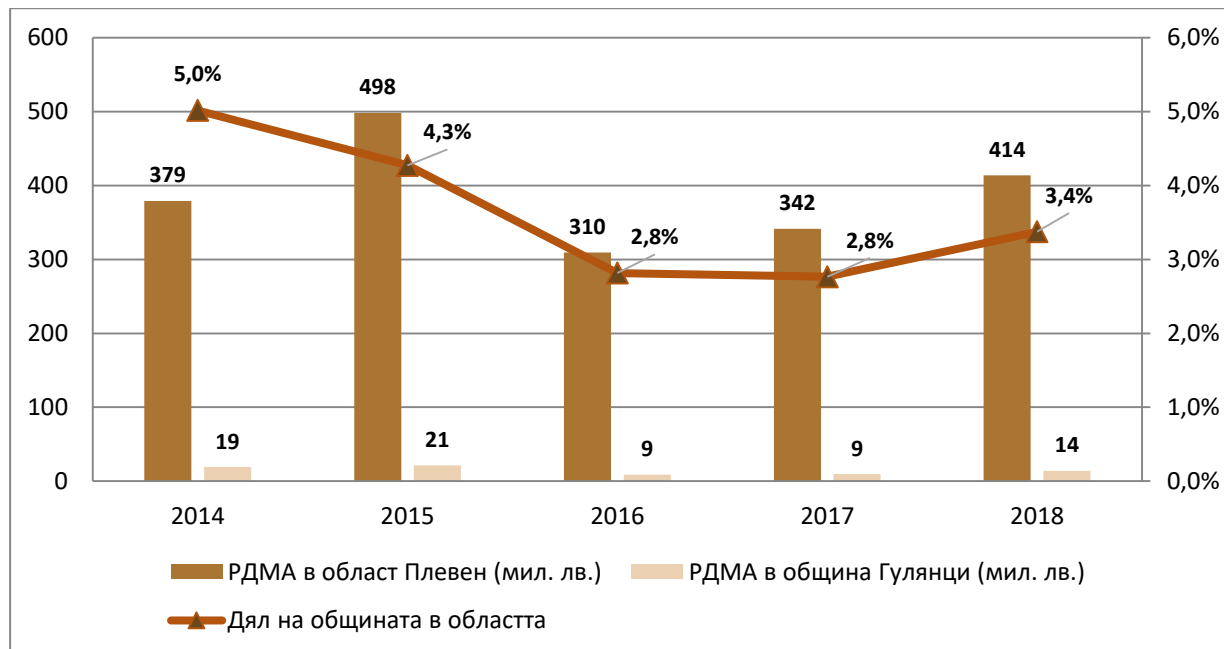
Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

РДМА е един от показателите, с който се характеризира инвестиционната активност на предприятията във всички сектори на икономиката.

И по този показател община Гулянци репликира процесите на областно ниво. Въпреки това, за разлика от произведената продукция, на общинско ниво се отчита спад, докато за цялата област Плевен – ръст.

Това показва, че предприятията в общината все още не могат да се възстановят от последиците от кризата и инвестират по-малко средства в ДМА. За периода 2014-2018 година отчетеният спад в РДМА е 26,7% (или 5 074 хил. лв.). С това и приносят към областната икономка по този показател намалява и достига до 3,4% през 2018 г.

Фигура 8. Разходи за придобиване на ДМА в област Плевен и община Гулянци за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

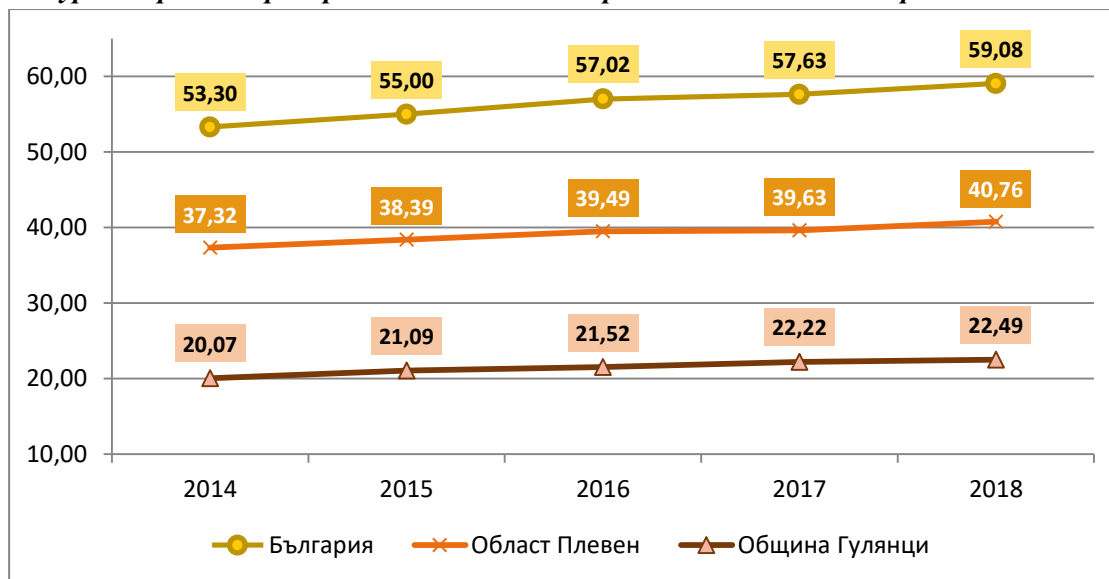
2.2.5. СТРУКТУРА И ДИНАМИКА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Подходът, използван за тази част от анализа, включва проследяване на динамиката на ключови икономически показатели и сравняването им с областта и България, което дава възможност да се проследи развитието на икономиката на община Гулянци в периода 2014-2018 година. На следващо място се анализира тази динамика по отношение на основните сектори – аграрен (селско и горско стопанство), индустриален и този на услугите. Допълнително всеки сектор е разгледан по-обстойно, за да се открият неговите специфики за община Гулянци. Проследяването на всеки от секторите на местната икономика позволява да се открие кой от тях оказва най-силно влияние върху нея и се очаква да продължи да го прави или има ли потенциали да бъде „двигател“ за растеж. Състоянието им е проследено чрез броя на предприятия в сектора, заетите лица, обема на произведената продукция и генерираните приходи.

Брой на предприятията на 1000 души

Според официалните данни, през 2014 г. на 1000 човека от общината се падат по 20,07 предприятия. Следствие на демографските процеси, както и лекото възстановяване на икономиката в общината, през 2018 г. показателят вече е 22,49 предприятия на 1000 д. **По този показател общината значително отстъпва от средните нива за България и област Плевен (близо 2 пъти).**

Фигура 9. Брой на предприятия на 1000 д. на различните административни нива

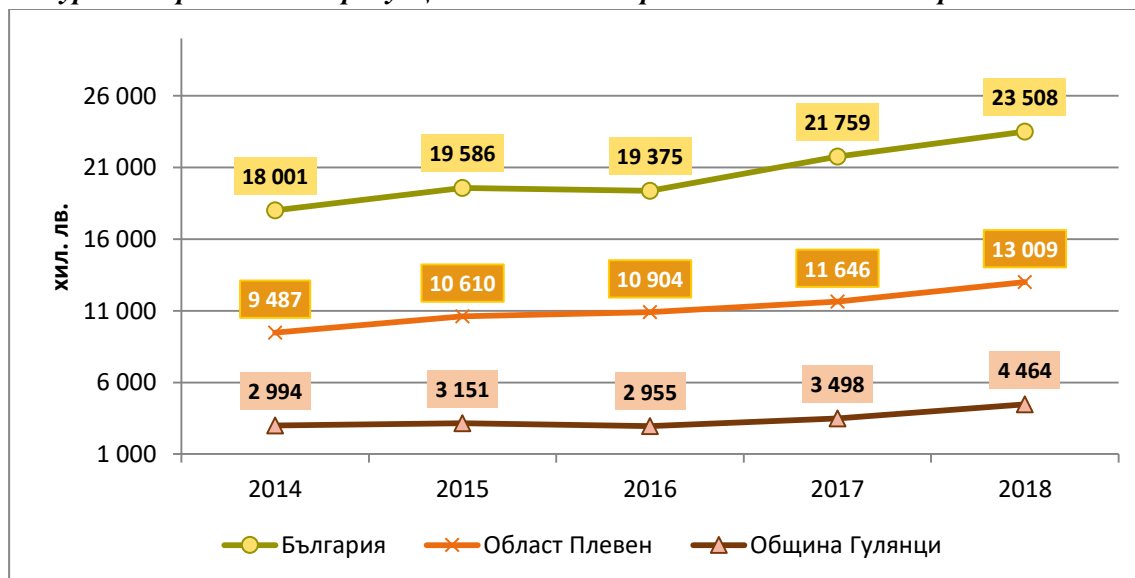

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Произведената продукция на 1000 души

В изследвания период стойността на произведената продукция в общината има спадове и възходи. Положителна черта на показателя е, че от 2016 г. се наблюдава тенденция за растеж. Сходна е ситуацията на национално и областно ниво – след известно задържане на икономиката, се отчита постоянен растеж. Значителното ниво на безработица неминуемо оказва влияние върху този показател. Поради тази причина **произведената продукция на 1000 д. през 2018 г. е 4 464 хил. лв., което е близо 3 пъти по-ниско от средното за областта и над 5 пъти в сравнение със средното за страната.**

Фигура 10. Произведена продукция на 1000 д. на различните административни нива

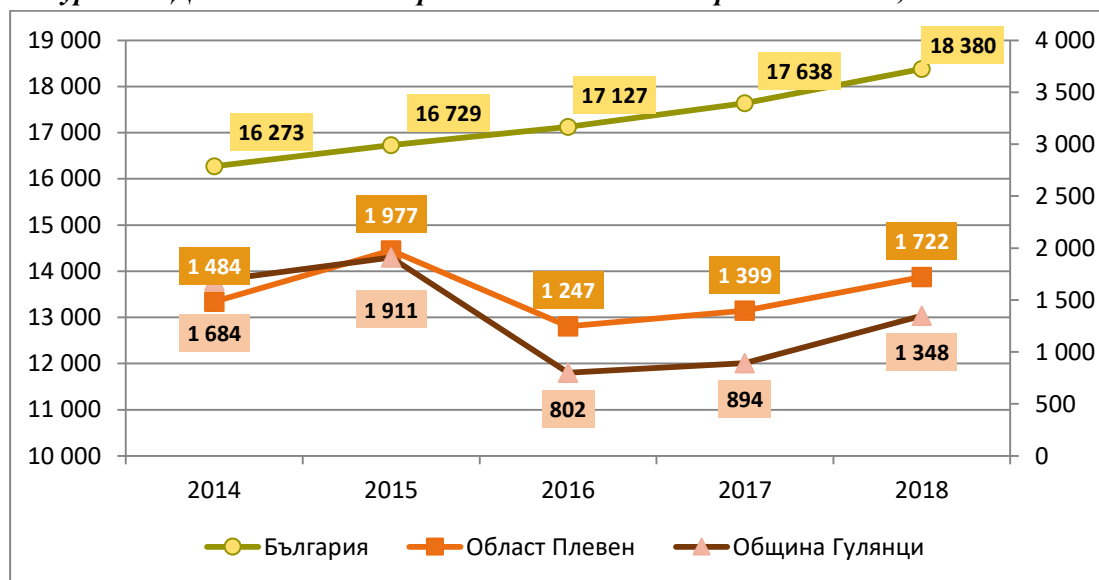
Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Разходи за ДМА на 1000 души

Стойностите на РДМА на 1000 д. показва, че инвестициите в общината се отдалечават с бързи темповете от средното за страната, но отново достигат областните разходи. Сравнявайки показателя със средното за България се вижда **голямата разлика от над 13 пъти**

по отношение на инвестициите на 1000 д. За да се преодолеят тези разлики са необходими сериозни инвестиции в стопанските субекти на територията на общината.

Фигура 11. РДМА на 1000 д. на различните административни нива, в хил. лв.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Разпределение на предприятията

Общият брой на предприятията в общината остава почти непроменен за периода 2014-2018 година. Това се отнася и за разпределението им по основните икономически сектори, т.е. общата стопанска картина в община Гулянци не се променя. **Доминират предприятията в сектора на услугите, следвани от тези в аграрния сектор.** Най-незначителен е дялът на предприятията в индустриалния сектор, което е обусловено от природно-географските условия и традициите в земеделието в общината.

В последните години се увеличава броят на **предприятията в аграрния сектор** за сметка на този в услугите, като дялът им достига до **почти една четвърт от всички стопански субекти** в община Гулянци.

Таблица 6. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в община Гулянци за периода 2014-2018 г.

Предприятия	2014		2015		2016		2017		2018	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Селско, горско и рибно стопанство*	50	22,03	50	21,28	51	21,79	55	23,40	58	24,89
Индустрия*	16	8,03	19	2,27	19	7,73	15	7,25	16	5,81
Услуги*	156	68,72	161	68,51	164	69,66	156	66,38	148	63,52
Общо	227	100	92	100	94	100	94	100	95	100

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления.

*Забележка: в стойностите на показателите не са включени икономическите дейности, за които данните са конфиденциални. Поради тази причина общата сума (която отразява действителното състояние) се различава от сбора на предприятията във всеки сектор.

Разпределението на предприятията по броят на заетите в тях през 2018 година показва, че на територията на община Гулянци доминират микропредприятията (до 9 заети), като техният брой през 2014 година е 211. Броят им през 2018 г. се увеличава на 220. Няма големи предприятия (над 250 д.), но функционират няколко малки и средни предприятия, които

осигуряват близо 38% от заетостта в общината (284 души за заети в тях за 2018 г.). Те генерират и около 50% от произведената продукция в община Гулянци, с което се затвърждават като „двигатели“ на местната икономика. Предприятията са предимно в преработващата промишленост и търговията, свързани директно със суровините, добивани в общината – преработка на пшеница, производство на хлебни изделия, дървопреработка.

2.2.6. РАЗВИТИЕ НА ПЪРВИЧНИЯ СЕКТОР НА ИКОНОМИКАТА

Първичният сектор е структуроопределящ за икономиката на общината Гулянци. Това се дължи на трите основни ресурса в нея – земята, водата и хората. Секторът генерира близо две трети от произведената продукция и приходите от нея. Също така осигурява заетост на 29% от работещите в общината. А около една четвърт от всички предприятия (25%) в Гулянци са ориентирани към икономически дейности свързани с него.

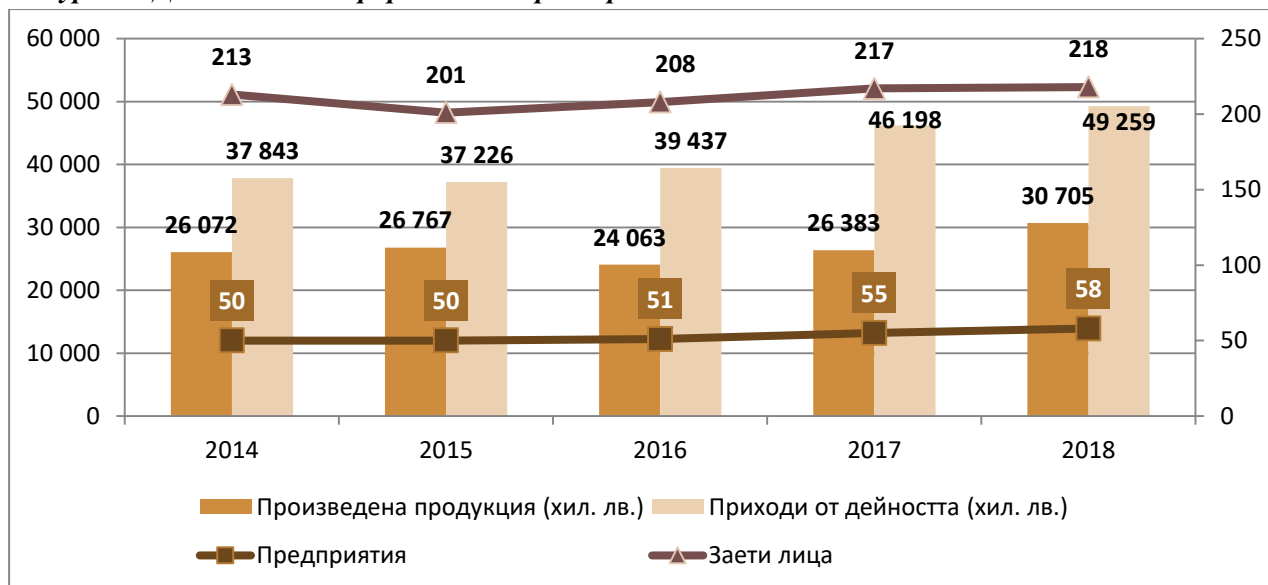
През последните години се наблюдава почти **непрестанен ръст на броя на предприятията в сектора, произведената продукция и приходите от нея.** Заетостта в сектора също слабо се повишава.

Това се дължи най-вече на селското стопанство, в което последните 3 години обработваемата земя се увеличава и през последната селскостопанска година тя е 281 879 дка (около 61% от площта на общината).

Основните култури, които се отглеждат, са пшеница, царевица, люцерна, слънчоглед, грах, ечемик и рапица. От овощните насаждения най-разпространени са орехите. Въпреки значението на земеделието за икономиката на община Гулянци, в последните пет години се наблюдава постоянно намаляване на броя на регистрираните земеделски стопани, отглеждащи култури.

Животновъдството има допълващи функции в развитието на аграрния сектор. Официално регистрираните земеделски производители, отглеждащи животни през 2019 г., са 60 бр., като и тази група в последните няколко години непрекъснато намалява. Най-отглежданите видове животни на територията на общината са птици, чиито ръст през последните години е значителен. Пчелните семейства (кошери), които допринасят за по-доброто опрашване на земеделските култури, също са значителен брой (3 064 бр. през 2019 г.). Другите животни, имащи стопанско значение, са говедата и биволите, както и овцете. До 2019 г. на територията на общината е имало ферми за калифорнийски червей с обща площ от 1400 кв. м.

Фигура 12. Динамика на аграрния сектор в периода 2014-2018 г.

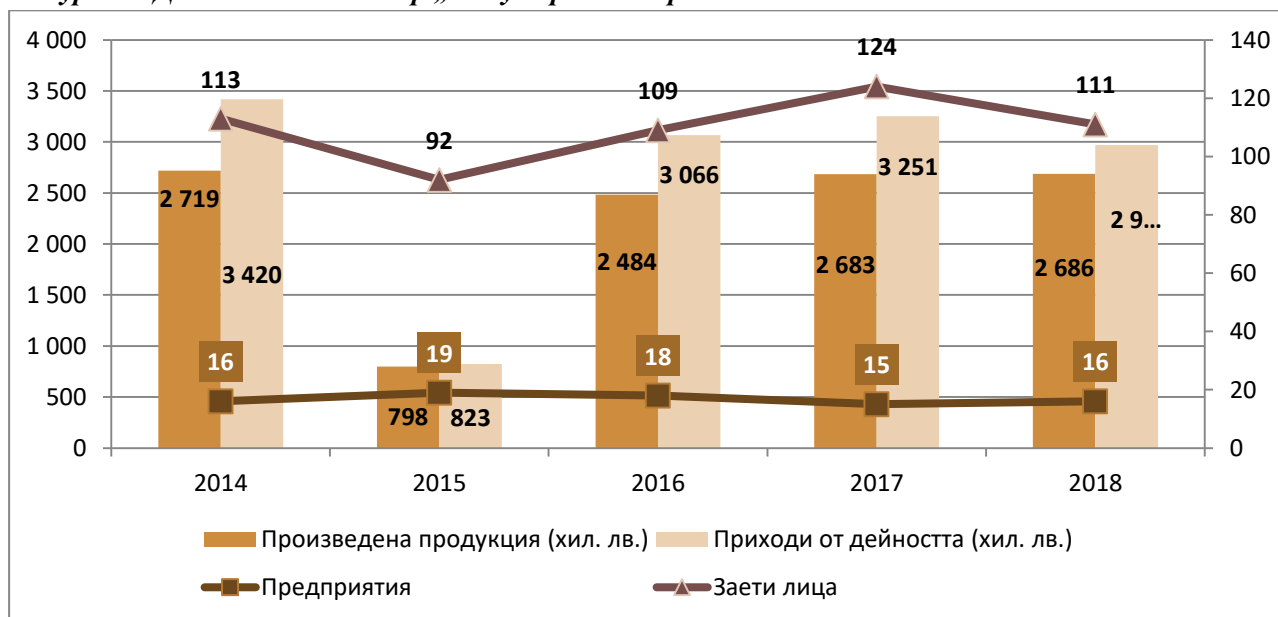
Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

2.2.7. РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР „ИНДУСТРИЯ“

В индустриалния сектор на община Гулянци оперират **16 предприятия (7% от всички)**, без да се отчетат икономическите дейности, за които данните са конфиденциални), които произвеждат **6% от продукцията на територията** и са отговорни за **4% от генерираните приходи на всички стопански субекти за 2018 г.** За периода 2014-2018 година общият брой на предприятията остава постоянен. Това се отразява и на заетостта в тях, която също е почти константна.

В този сектор оперират предприятията, свързани с преработката на земеделската продукция и производството на енергия от ВЕИ.

Фигура 13. Динамика на сектор „Индустрия“ в периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Забележка: в графиката не са отразени данните за дейностите „производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, за които информацията е конфиденциална.

* За 2015 г. данните за произведената продукция и приходи от дейността не включват преработващата промишленост, за която данните за конфиденциални.

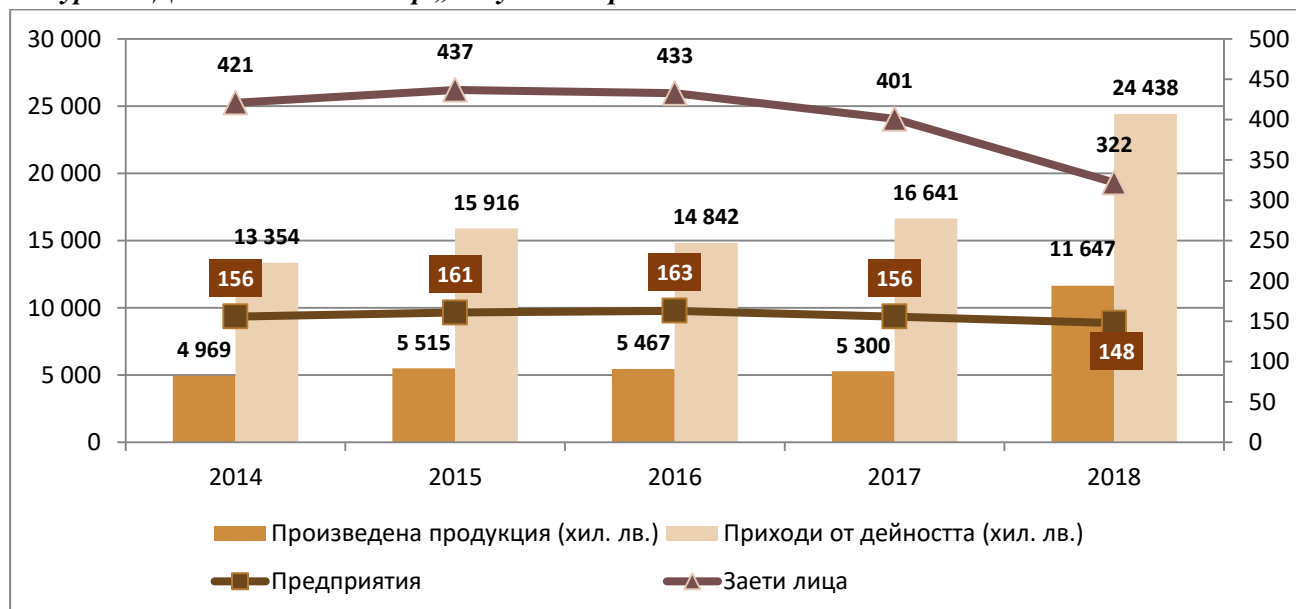
2.2.8. РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА УСЛУГИТЕ

Услугите са другият сравнително развит сектор в общината. В него са заети около 42% от всички работещи в общината. Компаниите в сферата на услугите произвеждат над 25% от цялата продукция в община Гулянци, а приходите от нея са малко над 31% от цялата общинска икономика за 2018 г.

Това е секторът и с най-много предприятия и заети в тях. Въпреки това през последните години се наблюдава намаляване на техния брой, което влияе и на заетостта в тях. Драматичният спад на служителите в сектора се дължи на конфиденциалността на данните (през 2018 г.) в сферата на хуманното здравеопазване и социалната работа.

Постоянният брой на фирмите, опериращи в сектора, е индикатор и за по-ниска предприемаческа инициатива в община Гулянци, поради факта, че по-голямата част от предприемачите започват именно дейности, свързани с услуги. Разбира се, влияние върху задържането на развитието на сектора оказва и непрекъснато намаляващото население.

Фигура 14. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

От сектора с най-голяма представителност са отраслите „търговия“ (42% от всички стопански субекти) и „хотелиерство и ресторантьорство“ (8%). Останалите дейности са по-слабо представени или данните за тях са конфиденциални. Най-много приходи в сектора генерира търговията (26%).

Ниският дял на дейностите „хотелиерство и ресторантьорство“, в които са включени и местата за настаняване, показват, че в община Гулянци **не се използва напълно туристическия потенциал.**

Приносът на всеки отрасъл към общинската икономика за 2018 г. е представен в следващата обобщаваща таблица.

Таблица 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности (A21) в община Гулянци за 2018 г.

По икономически дейности (A21)	Предприятия		Приходи от дейността		Произведена продукция		Заети лица	
	Брой	%	Хил. лв.	%	Хил. лв.	%	Брой	%
Общо	233	100	78 280	100	46 235	100	754	100
Селско, горско и рибно стопанство	58	25%	49 259	63%	30 705	66%	218	29%
Добивна промишленост	-	-	-	-	-	-	-	-
Преработваща промишленост	13	6%	2 156	3%	1 874	4%	94	12%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..	..	..	..	..
Доставяне на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-	-	-	-	-	-	-
Строителство	3	1%	813	1%	812	2%	17	2%
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	99	42%	20 533	26%	8 119	18%	258	34%
Транспорт, складиране и пощи	10	4%	1 179	2%	976	2%	21	3%
Хотелиерство и ресторантьорство	19	8%	562	1%	243	1%	27	4%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	3	1,29%	209	0%	209	0%	9	1,19%
Операции с недвижими имоти	..	..	..	..	..	..	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	..	..	..	..	248	0,5%	..	..
Административни и спомагателни дейности	..	..	..	..	..	..	..	..
Образование	..	..	..	..	..	..	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	10	4%	1 850	2,36%	1 747	3,8%	..	..
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	..	..	..	..	..
Други дейности	7	3%	105	0,13%	105	0,2%	7	0,93%

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Забележка: „..“ – конфиденциални данни; „-“ – няма случай

2.2.9. ИЗВОДИ

Проблеми

- Икономиката разчита основно на дейностите, свързани аграрния сектор;
- Тенденция към намаляване на броя на предприятията и заетите в сектора на услугите;
- Липса на предприемаческа инициатива – наблюдава се сравнително еднакъв брой на предприятията през годините.

Потенциали

- Увеличаваща се производителност на труда;
- Развитието на туризма има потенциал да диверсифицира местната икономика;
- Възможности за развитие на дейности, свързани с преработката на селскостопанската продукция.

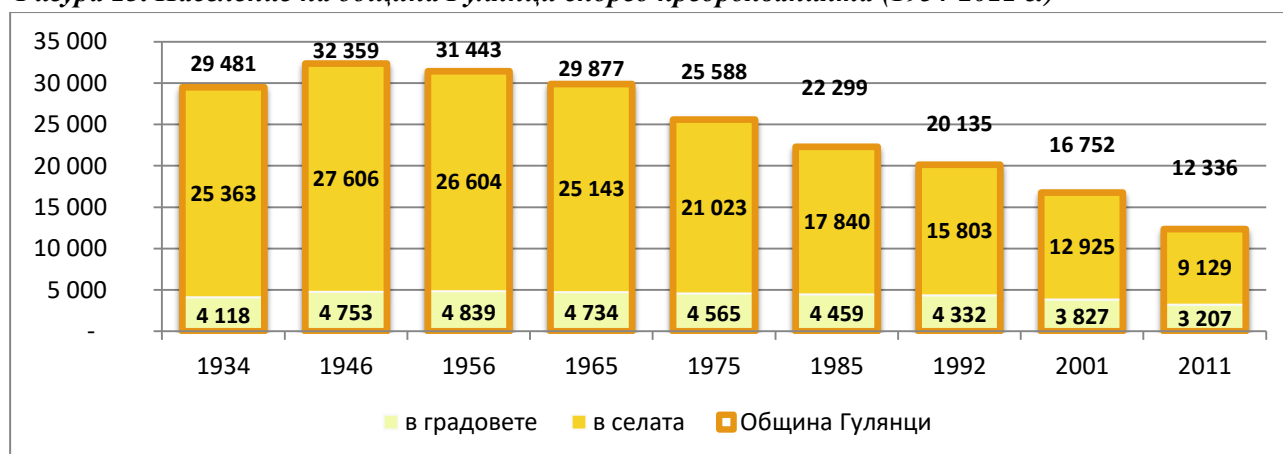
2.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

2.3.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ

Общо население при преброяванията

Динамиката на населението в община Гулянци показва, че от преброяването през 1956 година до сега населението намалява, достигайки до 12 336 души (2011 г. последното национално преброяване). Тенденцията за намаляване е особено видима при селата в общината. Отличителна демографската черта на общината е, че концентрацията на населението ѝ е съсредоточена в селата, като това не се променя дори при процесите на засилена индустриализация в страната ни след 1945 година. Дори при преброяването през 2011 г. само една четвърт от населението живее в общинския център – гр. Гулянци. Това разпределение влияе и на бързината, с която населението намалява през годините – от 1956 г. селата са загубили над 65% от жителите, докато в града делът е малко над 33%, или, иначе казано, гр. Гулянци се обезлюдява 2 пъти по-бавно.

Фигура 15. Население на община Гулянци според преброяванията (1934-2011 г.)

Източник: по данни на НСИ

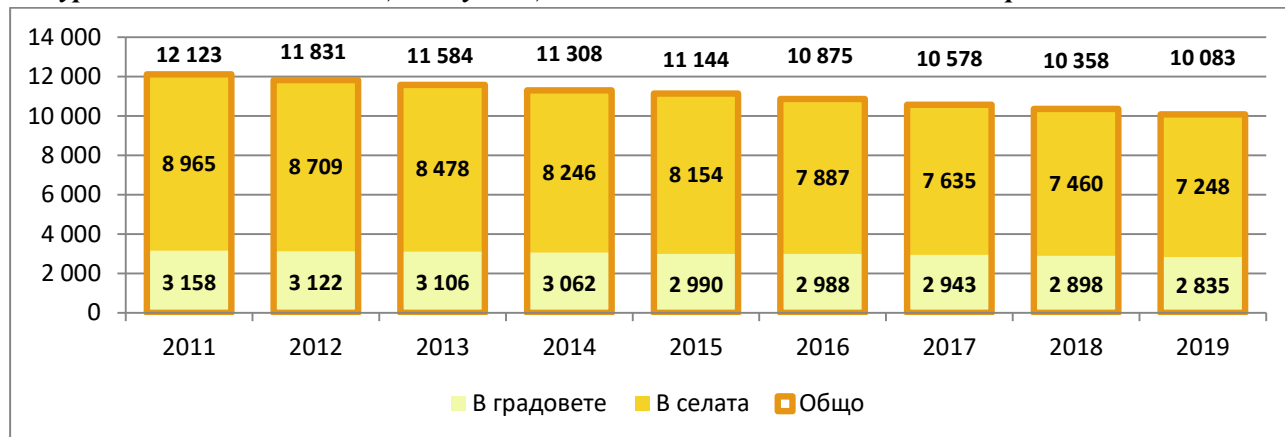
Забележка: Броят на населението в общината, населените места и селищните образувания е в съответствие с административно-териториалното деление на страната към 01.02.2011 година.

Годишно население към 31.12. на съответната година

Според годишната демографската статистика на НСИ, населението на община Гулянци продължава да намалява и след 2011 г. За периода от 2011 г. до 31.12.2019 г. то е намаляло с 16,8% (2 040 д.). А само за част от периода на действие на ОПР Гулянци (2014-2019),

населението е намаляло с 1 225 души (10,8%). Прогнозите, направени в ОУПО на Гулянци, показват, че до 2037 г. се очаква населението да продължи да намалява и да достигне до 6000 жители. Това налага прилагането на концентрирани усилия в задържане на населението и най-вече в селата от общината, за да може процесът да бъде поне частично овладян.

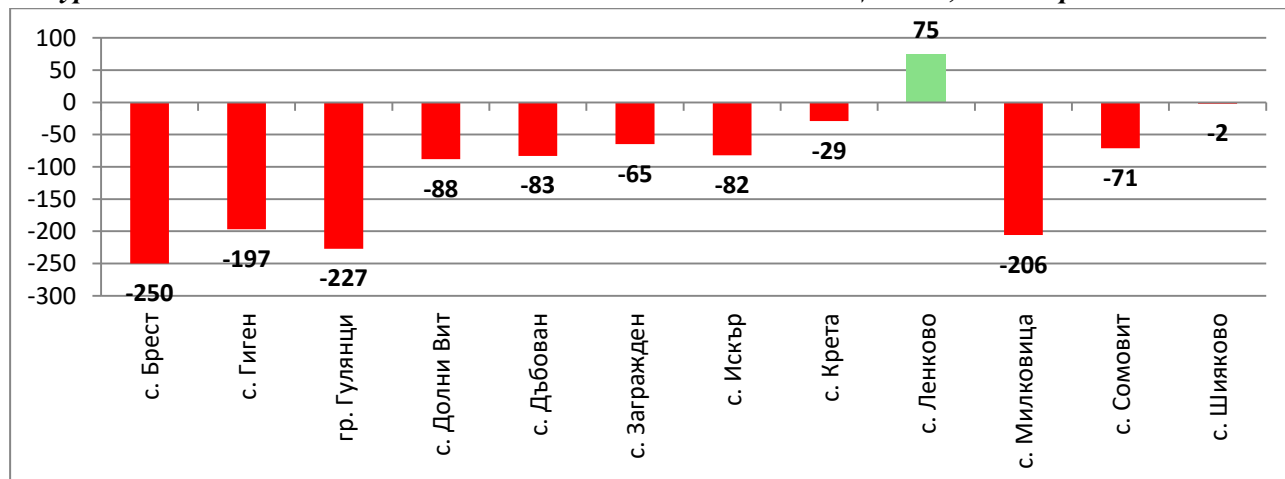
Фигура 16. Население на община Гулянци по местоживееие към 31.12. за периода 2011-2019 г.

Източник: по данни на НСИ

За периода 2014-2019 г. само в село Ленково е регистрирано увеличение на населението, което от 364 жителя достига до 439 души. Най-много човешки ресурс губят най-многолюдните населени места – с. Брест, с. Гиген, гр. Гулянци и с. Милковица. Въпреки това, големината на населените места остава сравнителна голяма, спрямо други села в страната.

Фигура 17. Изменение на населението в населените места в общината, 2019 спрямо 2014 година

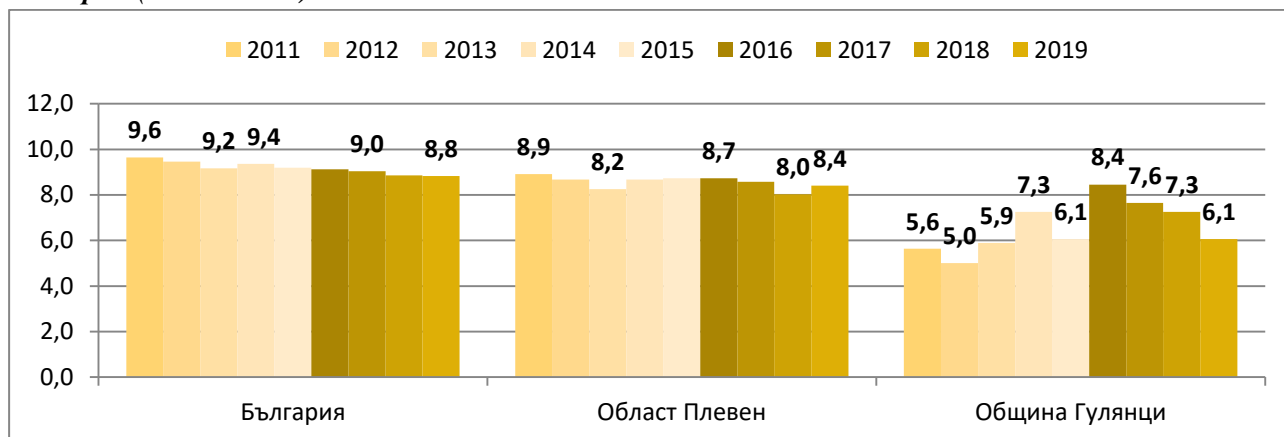

Източник: по данни на НСИ

Раждаемост, смъртност и естествен прираст

В анализирания период раждаемостта в общината има пикове и спадове, като не може да се отличи ясно отчетлива причина за това. Най-малко живородени деца са регистрирани през 2012 г. (60 деца), а най-много – през 2016 г. (93 деца). Това е и единствената година, в която раждаемостта се доближава най-много до областното ниво. Като цяло процесът по намаляване на раждаемостта в страната ни, се наблюдава и в община Гулянци, но с малко по-ускорени темпове.

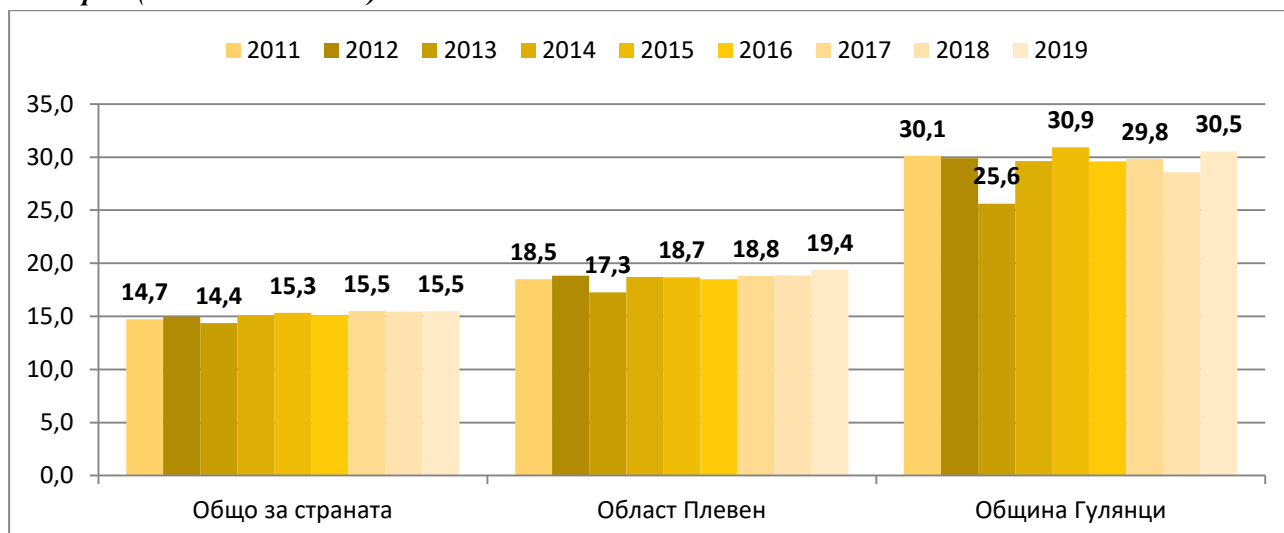
Фигура 18. Раждаемост на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)

Източник: по данни на НСИ

Ако коефициентът на раждаемост е сравним с този на област Плевен и България, то **коефициентът на смъртност** в община Гулянци е изключително висок, спрямо двете по-високи административни нива (два пъти по-висок от средните стойности за България). Негативното е, че през годините той се задържа на постоянно високи стойности. За периода 2011-2019 г. средно в общината са починали по 330 д./годишно. Данните показват, че **ако раждаемостта в общината намалее, населението в Гулянци ще започне да намалява с още по-бързи темпове.**

Фигура 19. Смъртност на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 година)

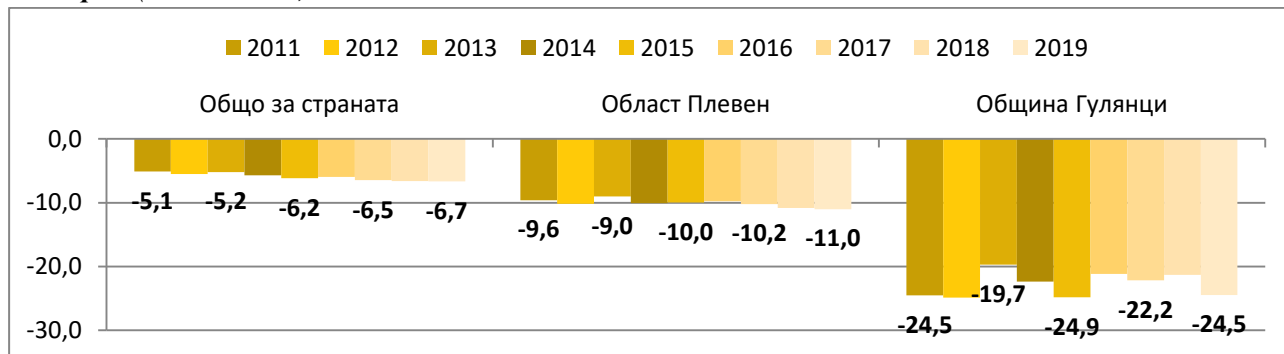

Източник: по данни на НСИ

Разликата между живородените деца и умрелите за една година на 1000 души от средногодишното население представлява **естествения прираст на населението**. При положителни стойности се приема, че са налице благоприятни демографски тенденции.

През целия наблюдаван период (2011-2019 г.) **стойността на коефициента на естествен прираст в община Гулянци е над два пъти по-висока от тази за областта и около 4 пъти по-висока спрямо средното за България.**

Фигура 20. Естествен прираст на 1000 души от населението община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)

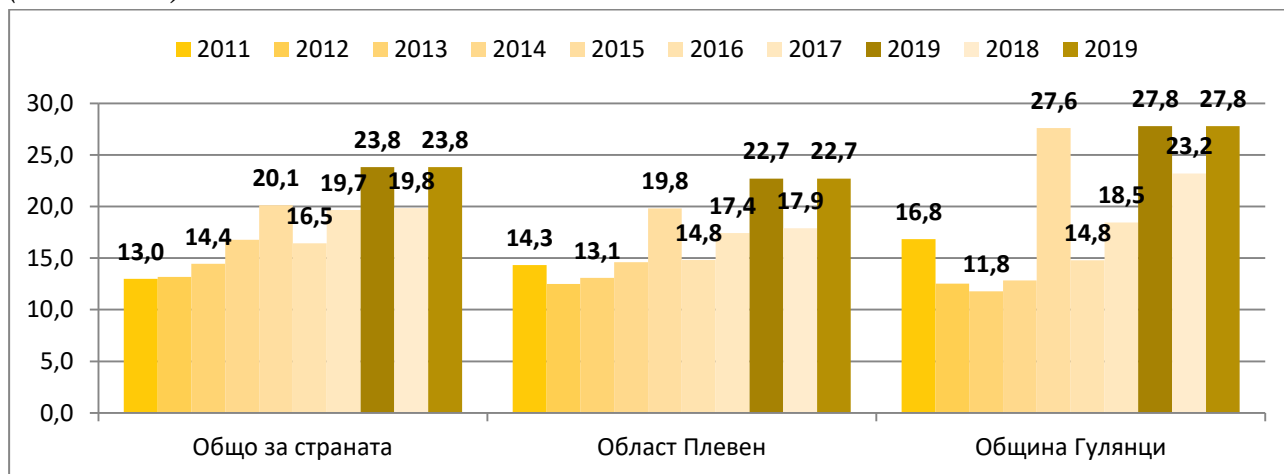

Източник: по данни на НСИ

Заселени, изселени и механичен прираст

За разглеждания период **заселените** в общината са средно 204 д./год., като в последните 4 години тенденцията е към постоянен растеж. Това се отразява на стойността на показателя „заселени на 1000 души“, който е по-висок от стойностите за област Плевен и България. Това показва, че **общината е привлекателна за живот и предпочитано място за живеене.**

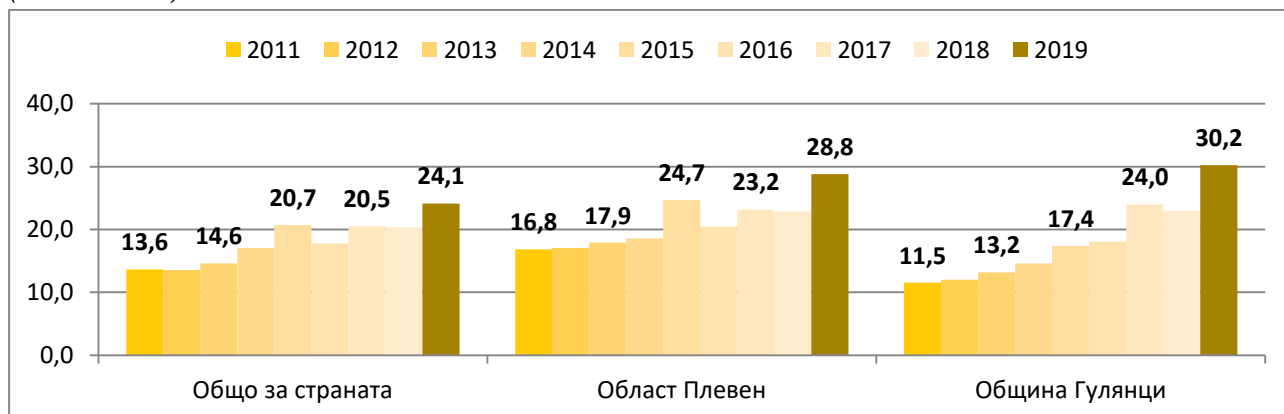
Фигура 21. Заселени на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)

Източник: по данни на НСИ

В същото време **изселените** за същият период (2011-2019 г.) са средно 201 д./год. В периода 2011-2017 г. се наблюдава постоянен растеж на напусналите община (от 141 д. през 2011 г. до 257 д. през 2017 г.). Като цяло стойностите на показателя, с изключение на последните години, са по-благоприятни в общината, отколкото за област Плевен и България.

Фигура 22. Изселени на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)

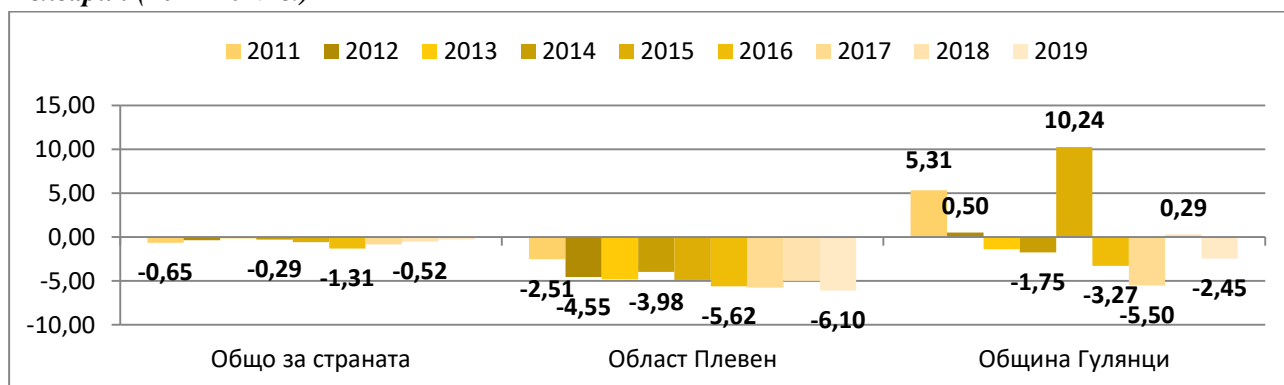

Източник: по данни на НСИ

Механичният прираст е разликата между заселените и изселените на 1000 души от средногодишното население. Положителните стойности на индикатора се считат за благоприятна демографска тенденция.

На национално ниво, както и за област Плевен, тенденцията е за отрицателен механичен прираст. В същото време в община Гулянци в четири от 9-те години се наблюдава положителна стойност на показателя, което поставя общината в по-благоприятна позиция за привличане на население, отколкото голяма част от останалите общини в областта. Следва да не се пренебрегват и отрицателните стойности в някои години, които въпреки това са по-благоприятни, отколкото на другите административни нива. Това показва **потенциал общината да привлича население, което може да бъде ангажирано в местната икономика и социалния живот на общината.**

Фигура 23. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Гулянци, област Плевен и България (2011-2019 г.)

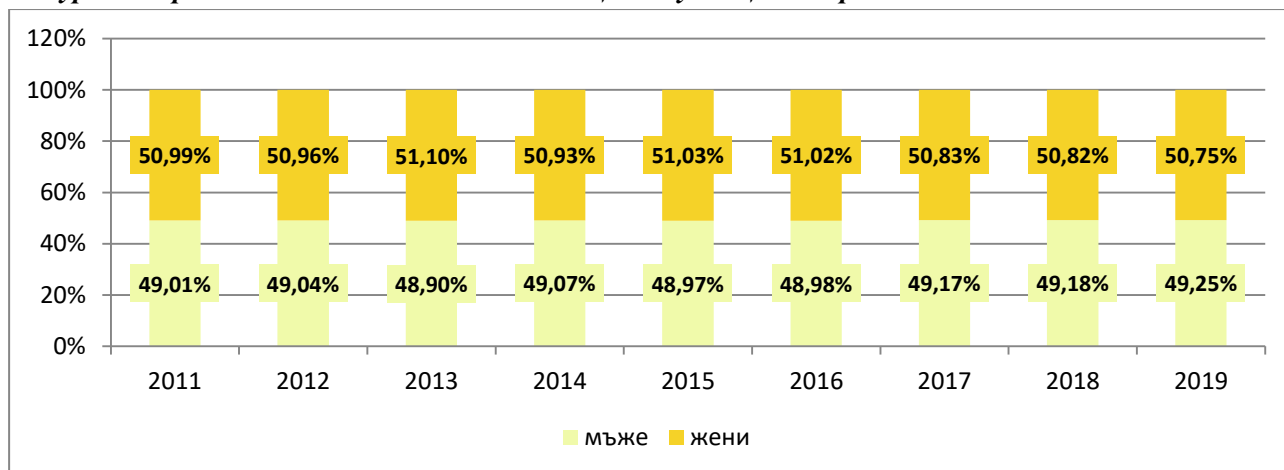

Източник: по данни на НСИ

Полова структура на населението

По отношение на половата структура на населението не се наблюдават съществени изменения в общината. Делът на мъжете се е увеличил незначително за изследвания период – с 0,24%.

Фигура 24. Брой на населението по пол в община Гулянци за периода 2011-2019 г.

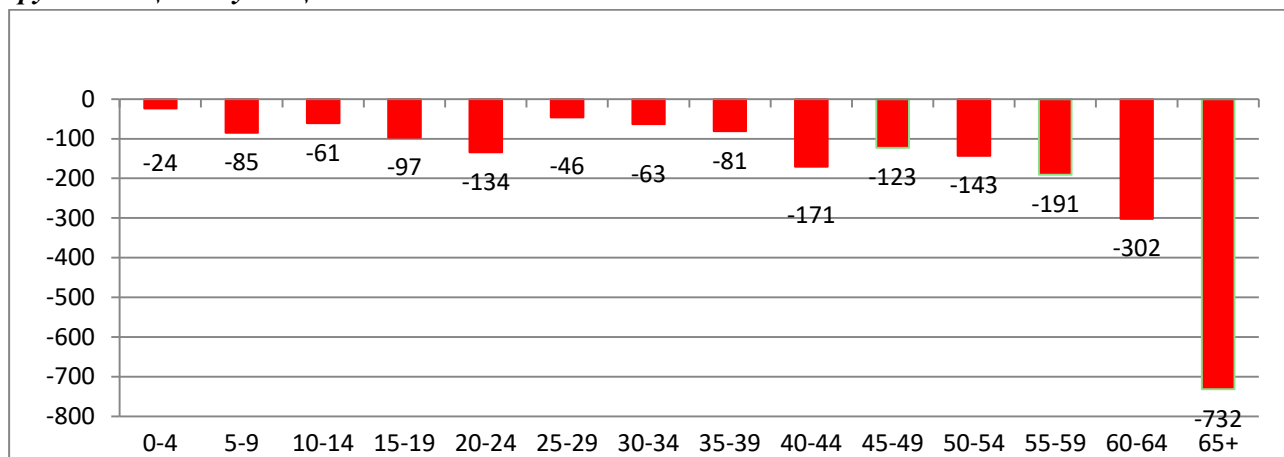
Източник: по данни на НСИ

Възrastова структура на населението

За периода между последното преброяване на населението и най-новите актуални данни от НСИ, населението във всички групи намалява. Най-отчетливото е намалението в по-възрастните групи (55-59, 60-64 и над 65 години). Това поставя социалната система на общината в риск да не може да обслужи всички нуждаещи се от подкрепа.

Положителното е, че намалението при най-младите групи е относително ниско, което позволява последствията от негативните демографски процеси по-лесно да бъдат понесени. Все още ще има достатъчно хора, които да заместят напускащите пазара на труда.

Фигура 25. Разлика между преброяването от 2011 и населението към 31.12.2019 г. по възрастни групи в община Гулянци

Източник: по данни на НСИ

Етническа структура на населението

Към настоящия момент е трудно да се изследва с точност каква е етническата структура на населението, защото националното преброяване предстои, а данните от предходното, направено през 2011 г., със сигурност имат нужда от ревизия, което следва да бъде и предмет на бъдеща актуализация на ПИРО, когато данните са налични.

Според данните от 2011 г. от 85,4% отговорили на този въпрос (който е добровolen), 82% са посочили, че принадлежат на българската етническа група, което е над средното за страната. Вторият по численост етнос е ромският – 1,71%, като почти толкова е и делът на

хората, посочили, че принадлежат към турската етническа група (1,27%, при средни стойности за страната от 4,9%).

Образователна структура на населението

Този показател също се проследява при извършването на националното преброяване, затова данните са от предходния общински план за развитие. Според него малко над една четвърт (26,3%) от населението на общината е със средно образование, а 40,6 – с основно. Висшистите към 01.02.2011 г. са съставлявали 2%, а малко над 1% никога не са посещавали училище.

Според тези данни населението в общината е сравнително образовано. Това донякъде се потвърждава от данните от ДЗИ по БЕЛ за учебната 2018/2019 г., които показват, че средният резултат на учениците от общината е 3,44, при среден успех за област Плевен от 3,94 и 4,06 средно за страната.

2.3.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Детски градини

В община Гулянци за учебната 2019/2020 година функционират шест детски градини, които равномерно покриват територията на цялата община и са локализирани в гр. Гулянци и селата Милковица, Гиген, Брест, Сомовит и Шияково. В тях се обучават 215 деца, разпределени в 10 групи.

Таблица 8. Детски градини в община Гулянци за учебната 2019/2020 г.

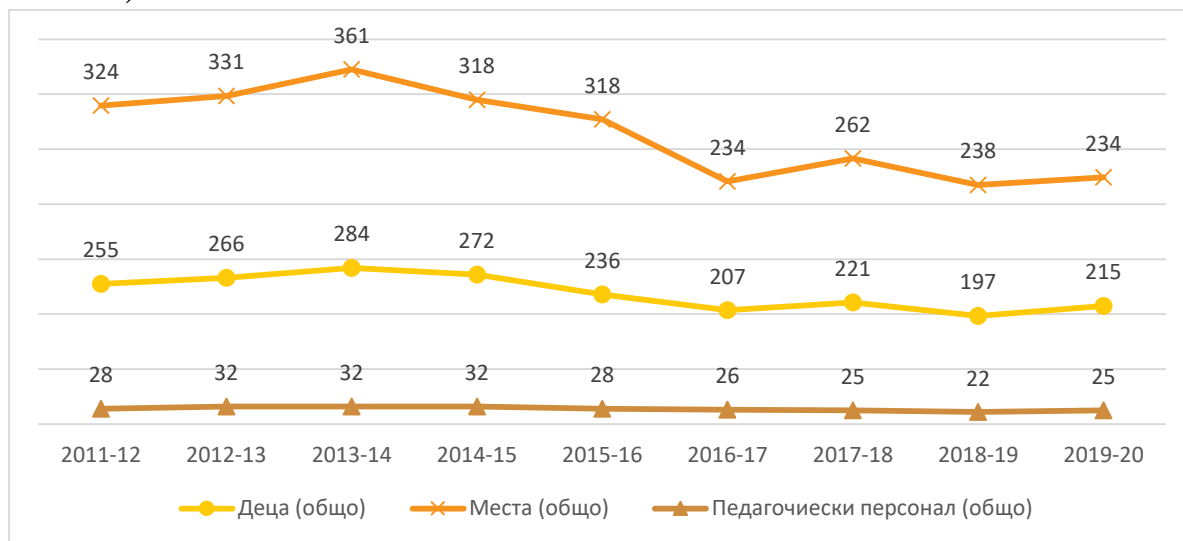
Детска градина	Вид	Населено място
ДГ „Незабравка“	Общинска	гр. Гулянци
ДГ „Детска радост“	Общинска	с. Милковица
ДГ „Първи юни“	Общинска	с. Гиген
ДГ „Щастливо детство“	Общинска	с. Брест
ДГ „Слънце“	Общинска	с. Сомовит
ДГ „Здравец“	Общинска	с. Шияково

Източник: РУО - Плевен

Динамиката на записване показва тенденция към намаляване на децата, посещаващи детска градина. Това довежда до закриване на детски градини – от 8 намаляват на 6 през учебната 2017-18 г. Неизбежно персоналът в тях също намалява, като за последната (2019-20) уч. година в детските градини работят 25 души (от тях 24 са детските учители).

Функциониращата в момента система от детски градини има достатъчно капацитет за приемането на нови деца в тях – за учебната 2019-2020 на 100 деца има 109 места.

Таблица 9. Динамика на децата, персонала и местата в ДГ в община Гулянци (уч. години 2011/12 – 2019/20)

Източник: по данни на НСИ

Училища

На територията на община Гулянци функционират четири училища – две средни и две основни. Освен в гр. Гулянци, другите заведения са локализирани в населените места с по-голям брой жители – селата Милковица, Гиген и Брест.

Таблица 10. Училища в община Гулянци за учебната 2019/2020 година

Училище	Вид	Населено място	Финансиране
ОУ „Христо Ботев“	училище, основно	с. Милковица	общинско
СУ „Христо Смирненски“	училище, средно	гр. Гулянци	общинско
СУ „Асен Златаров“	училище, средно	с. Гиген	общинско
ОУ „Христо Ботев“	училище, основно	с. Брест	общинско

Източник: МОН – регистър на училищата

Поради промените в националната образователна система със Закона за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015 г., драстично се променя системата, което влияе и на динамичния ред на показателите за учениците от V до XIII клас. Това прави данните преди учебната 2017/18 несъпоставими с тези в следващите години. Въпреки това могат да се направят няколко извода за училищата в община Гулянци, както следва:

- Броят на децата, обучаващи се в системата от I до IV клас, има тенденция към намаляване. Средно в една паралелка са около 18 деца.
- Броят на паралелките в класовете V-VII бележи спад в последните наблюдавани учебни години. Това най-вероятно се дължи както на промените в образователната ни система, така и на оптимизиране на самите групи в училищата. Средно в една паралелка се обучават около 22-25 деца.
- В последните години броят на паралелките се запазва относително стабилен. Същото се отнася и за децата, които ги посещават. В една паралелка се обучават около 24 деца.

Таблица 11. Паралелки, учители и учащи се в ОУ и СУ в община Гулянци по класове

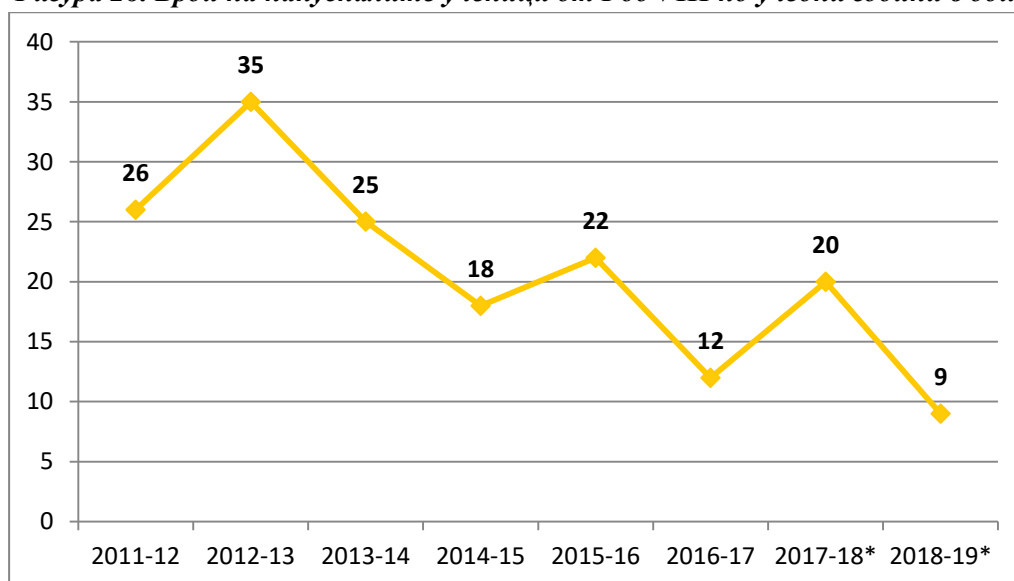
Учебна година\ Показател	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
I - IV клас								
Паралелки	48	47	50	48	48	45	44	41
Учители	62	60	61	60	58	58	65	66
Учащи	923	934	930	951	954	954	901	851
V - VIII*								
Паралелки	39	41	40	42	37	38	36	24
Учители	85	84	80	83	80	75	66	67
Учащи	946	912	898	796	768	783	716	720
IX - XIII*								
Паралелки	23	27	26	26	25	25	26	24
Учители	52	50	50	50	49	51	81	50
Учащи	534	527	535	586	580	567	577	540

Източник: по данни на НСИ

* Данните след 2017-18 г. не са съпоставими с предходните периоди.

Проблем е броят на напусналите училище. Официалните данни показват, че в община Гулянци всяка година децата, които по една или друга причина са отпаднали от образователната система (между I-ви и VIII-ми клас), са средно 21, като в годините има пикове и спадове. **Положителното е, че през учебната 2018-19 година са отпаднали само 9 деца,** когато вече се обхващат само учениците до седми клас.

Фигура 26. Брой на напусналите ученици от I до VIII по учебни години в община Гулянци

Източник: по данни на НСИ

* Учебните години 2017-18 г. и 2018-19 са до седми клас

2.3.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Детски ясли

Детските ясли на територията на общината са три. Те са разположени в населените места с повече население – гр. Гулянци и селата Брест и Милковица. Едно от големите села – Гиген – обаче няма изградена детска ясла. Тя би могла да обслужва и по-малките – Искър и Загражден.

Общият брой на местата в детските ясли се увеличава, за да отговори на потребностите на населението. Последните години, също така, се отчита увеличаване на обхвата на децата, които посещават детските ясли.

Таблица 12. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Гулянци за периода 2014-2019 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Детски ясли - общо	3	3	3	3	3	3
Места в детски ясли	40	44	50	50	52	54
Децата - общо	23	29	36	23	39	34
Момчета	14	17	17	12	20	20
Момичета	9	12	19	11	19	14
Обхват на децата в детските ясли*	11,2	13,6	14,9	9,7	16,4	16,4

Източник: по данни на НСИ

* Показателят се изчислява като отношение на децата, посещаващи самостоятелни детски ясли и яслени групи към ДГ, на 100 деца от населението на възраст до 3 години.

Болнична и извънболнична помощ

Болничната помощ в община Гулянци се предоставя от МБАЛ „Гулянци“, която се намира в общинския център. Тя разполага с капацитет от 66 легла. Болницата е разположена в нова съвременна, функционална болнична сграда (открита през 2001 г.), която отговаря на европейските критерии за болнично заведение и е обезпечена със съвременна медицинска техника, съобразно упражняваната лечебна дейност в нея.

Извънболничната помощ е представена само от един медицински център – „Александър Войников“. Той разполага с кабинети за прегледи от следните специалисти: офталмолог, АГ, кардиолог, хирург, ортопед, невролог и специалист вътрешни болести, както и общопрактикуващи лекари.

Общият брой на лекарите (вкл. дентална медицина) и медицинските специалисти, практикуващи в общината, се задържа сравнително постоянен през годините.

Таблица 13. Медицински заведения, легла в тях и лекари в община Гулянци за периода 2014-2018 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018
Болнични заведения - общо	1	1	1	1	1
легла	66	66	66	66	66
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	1	1	1	1	1
легла	-	-	-	-	-
Диагностично-консултативни центрове	-	-	-	-	-
легла	-	-	-	-	-
Медицински центрове	1	1	1	1	1
легла	-	-	-	-	-
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	-	-	-	-	-
Други лечебни и здравни заведения	-	-	-	-	-
легла	-	-	-	-	-
Лекари - общо	26	26	27	29	30

Показател	2014	2015	2016	2017	2018
Лекари по дентална медицина	3	4	4	5	3
Медицински специалисти по здравни грижи	36	36	35	33	33

Източник: по данни на НСИ

Въпреки че в общината има работещи здравни заведения и населението има достъп до качествено здравно обслужване, **натовареността на лекарите и лекарите по дентална медицина е много по-голямо, отколкото за областта.** Положителна черта е, че в последните години се наблюдава тенденция към намаляване на населението, което се обслужва от един лекар.

Таблица 14. Обслужено население на един лекар, вкл. по дентална медицина за периода 2014-2017 г.

Показател	2014	2015	2016	2017
Население на 1 лекар (Плевен)	189	183	178	167
Население на 1 лекар (Гулянци)	435	429	403	365
Население на 1 лекар по дентална медицина (Плевен)	1 579	1 432	1 292	1 252
Население на 1 лекар по дентална медицина (Гулянци)	3 769	2 786	2 719	2 116

Източник: НСИ

Общината разполага и с център за спешна помощ, който е позициониран в МБАЛ „Гулянци“, с денонощен лекарски автомобил.

2.3.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Община Гулянци полага грижи и предоставя социални услуги в съответствие с утвърдената Областна стратегия за развитие на социалните услуги на област Плевен. В нея са формулирани 3 приоритетни направления:

- Приоритетно направление 1 „Грижа за хората“;
- Приоритетно направление 2 „Грижа за възрастни от уязвими групи“
- Приоритетно направление 3 „Грижа за старите хора“.

По първото направление в община Гулянци се осигурява грижа в семейна среда на деца с увреждания чрез услугата „Личен асистент“. Тя се финансира от ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и от националните програми.

Друга социална услуга в това направление е „Приемна грижа“, чрез която се осигурява временно отглеждане на деца в семейна среда. Тя е много добре развита като всяка през последните години се утвърждават средно около 20 професионални семейства.

През 2018 година пилотно стартира услугата „Център за обществена подкрепа“, чиято целева група са деца в риск и техните семейства (деца, отглеждани от един родител, деца в многодетни семейства, деца на непълнолетни родители; деца в риск от отпадане от училище; деца с девиантно поведение; деца жертви на насилие и/или трафик); бременни момичета и жени в риск за изоставяне на децата си. От началото на 2019 г. услугата вече е официално делегирана на Община Гулянци. Капацитетът ѝ е 20 места, които обаче са недостатъчни за нуждите на общината и в момента 32 лица се ползват от услугите ѝ.

В изпълнение на приоритети 2 и 3 в общината се осигурява семейна грижа за възрастни лица с увреждания и самотно живеещи стари хора, че услугата „Личен асистент“. Тя се

финансира чрез национални програми и проекти от ОПРЧР 2014-2020. Допълнително в общината функционира обществена трапезария, която задоволява нуждите от храна на над 100 семейства, съгласно Закона за социалното подпомагане. Услугата се допълва от друга – „Домашен социален патронаж“, – чиито капацитет е 500 потребителя и обслужва всички населени места в общината.

Броят на лицата с увреждания, които са регистрирани в общината постоянно до 2018 г. се задържа на сравнително постоянно ниво, но през 2019 г. се отчита сериозен ръст на регистрациите, който продължава и през 2020 г. Този ръст се дължи на основно на увеличаващия се брой на хората с най-ниска степен на увреждания (50-70,99%), но се увеличава и броя на жителите, които имат над 90% - за периода 2015-2019 г. техният брой от 196 д. достига до 243 д.

Данните показват, че **близо 12 жителя (16 за 2019 г.) на общината на всеки 100 имат в някаква степен увреждане**. Ако тази тенденция продължи, се очаква в бъдеще бюджетът на общината да бъде все по-натоварен с **разходи за социални услуги, вкл. подпомагане**.

В същото време **лицата, които са подпомагани със социални помощи, бележи устойчив спад** за периода 2014-2019 година.

Таблица 15. Брой подпомагани лица с увреждания и социални помощи за периода 2014-2019 г.

Показател	2015	2016	2017	2018	2019
Брой подпомагани лица с увреждания	1293	1309	1322	1317	1633
% от населението	11,60%	12,04%	12,50%	12,71%	16,20%
Брой лица, подпомагани със социални помощи	437	448	420	365	305
% от населението	3,92%	4,12%	3,97%	3,52%	3,02%

Източник: по данни на Дирекция „Социално подпомагане“ – Никопол

Като недостатък на социалните услуги може да се изтъкне липсата на дневни и почасови услуги в общността за деца и възрастни с увреждания, както и липсата на резидентни услуги за деца. Липсата на финансиране предопределя отлагане на изграждането на планирания Център за настаняване от семеен тип, който се очаква да бъде с капацитет от 30 места.

В момента страната ни е в процес по изготвянето на Националната карта на социалните услуги (очаква се до е готова до края на 2021 г.), която се очаква да помогне за избора на най-правилните „пакети“ социални услуги (на базата на задълбочени анализи), които ще се финансират от държавния бюджет. Този нов подход налага задълбочен анализ на предоставяните от общината социални услуги, при изготвянето на стратегията за социалните услуги в общината за следващия период.

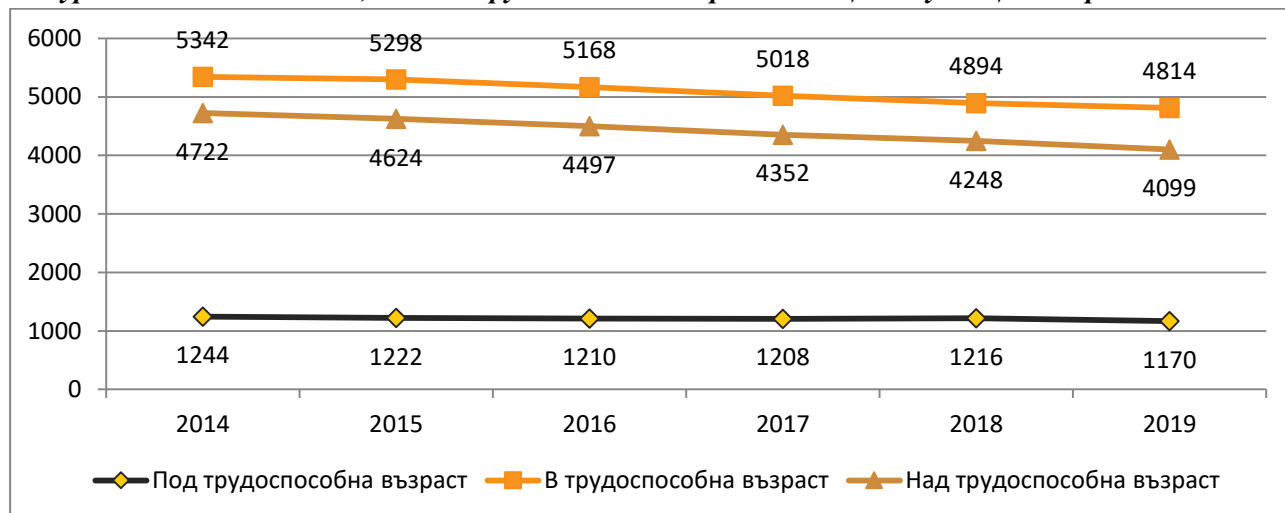
2.3.5. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА

Негативните демографски процеси оказват пряко влияние върху трудовия пазар в община Гулянци, защото намалява броят на хората в трудоспособна възраст. През 2019 г. те са 4 814 души, с което се регистрира спад от 528 човека (или 10%) спрямо 2014 г.

Населението в под трудоспособна възраст също намалява, но с по-бавен темп, отколкото това в трудоспособна. За периода 2014-2019 г. населението в тази група е намаляло

със 74 души, което представлява 6%. Въпреки това, **устойчивото му намаляване е предизвикателство пред местното развитие**, на което Общината следва да търси решения.

Фигура 27. Население в под, над и в трудоспособна възраст в община Гулянци за периода 2014-2019

Източник: по данни на НСИ

Икономическа активност

Икономически активните лица са съвкупност от заетите на 15 и повече години и регистрираните в бюрата труда.

Общият брой на заетите лица през годините не се е променил особено в общината – за 2018 г. е 754 д., докато през 2014 г. е бил 755 д. От тях 29% са заети в аграрния сектор. Въпреки конфиденциалната в значителна степен информация, заетите в сектора на услугите са около 50%, а останалите – в промишлеността.

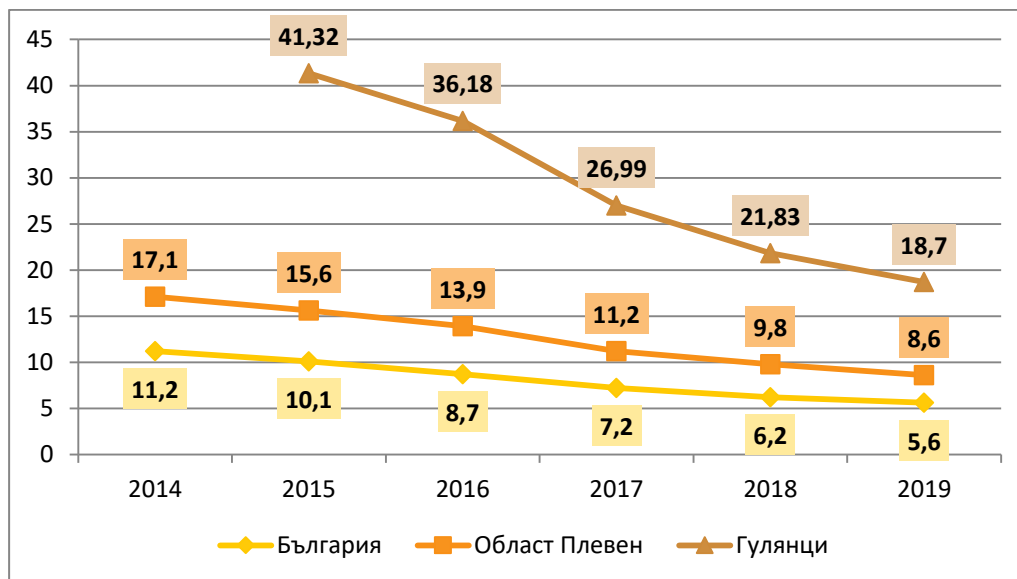
Въпреки големия брой заети в аграрния сектор, в бъдеще заетостта ще се поддържа от промишлеността, като висок потенциал за привличане на безработни има и в сектора на услугите.

Безработица

Броят на заетите в икономиката на община Гулянци оказва влияние върху нивото на регистрираната безработица в бюрото по труда. В периода 2015-2019 г. техният брой намалява над два пъти – 1 425 д. са регистрирани в 2015 г., а през 2019 г. те са вече 645.

В синхрон с нивата на област Плевен и България **безработицата в община Гулянци намалява непрекъснато**, като през 2019 г. тя вече е **18,7%**. Въпреки това нивото на безработица в общината е изключително високо, което, с оглед последствията от глобалната пандемия от коронавируса COVID-19, се очаква допълнително да се увеличи. Това налага продължаване на мерките в общината, подпомагащи заетостта и смекчаване на социалните и икономически последствия за хората останали без работа.

Фигура 28. Средногодишна безработица в община Гулянци и по административни нива за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на Агенция по заетостта и дирекция „Бюро по труда“ – Долна Митрополия“

* Забележка: показателят се определя се като дял на регистрираните безработни лица в бюрата по труда към икономически активното население 15-64 г., установено при Преброяване 2011 г.

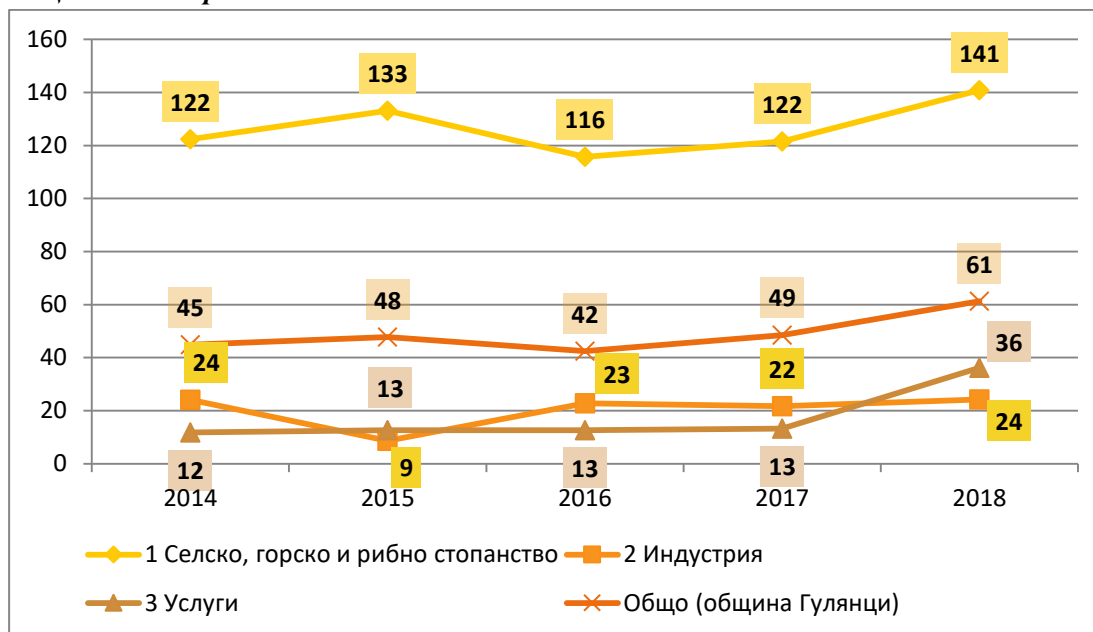
2.3.6. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА

Производителността на труда е един от компонентите на конкурентоспособността, който може да се определи чрез съотношението между произведената продукция и броя на заетите в съответния сектор.

Данните за община Гулянци показват, че като цяло **производителността на труда в местната икономика се задържа на сравнително постоянно ниво**. Единственото изключение е последната година (2018 г.), в която има рязък скок на произведената продукция от 1 зает. Прегледът на данните показва, че това се дължи на нарастващата производителност в аграрния и третичния сектори, докато при индустрията показателят остава почти непроменен.

За цялата 2018 г. средно един работник в аграрния сектор е произвел продукция за 141 хил. лв., което е повече от средното за страната. Това се дължи на високата ефективност на сектора в общината, както и традиционния ѝ земеделски профил.

Фигура 29. Произведена продукция (в хил. лв.) на 1 зает по икономически сектори и общо за общината в периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

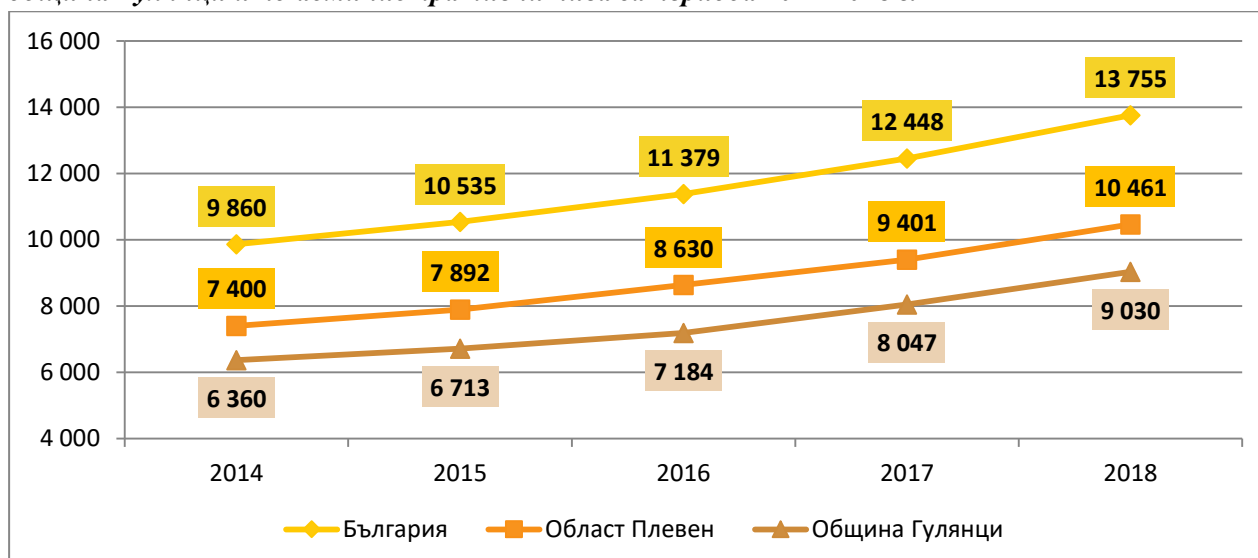
Забележка: Стойностите са изчислени само на базата на публичната информация, която не включва част от икономическите дейности, за които данните са класифицирани.

2.3.7. ДОХОДИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Повишаването на заетостта, добрата икономическа обстановка в страната, административното повишение на възнагражденията, както и повишената производителност на труда, дава възможност доходите на населението също да растат. Това е видно и от постоянния растеж на средната годишна работна заплата в страната с над 30% за период от 5 години.

Само за периода 2014-2018 г. средната годишна заплата в общината се е повишила с 2 670 лв. и през последната година достига до 9 030 лв. **Ръстът на заплатата е съразмерен с този за област Плевен и страната ни.**

Фигура 30. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гулянци и по административни нива за периода 2014-2018 г.

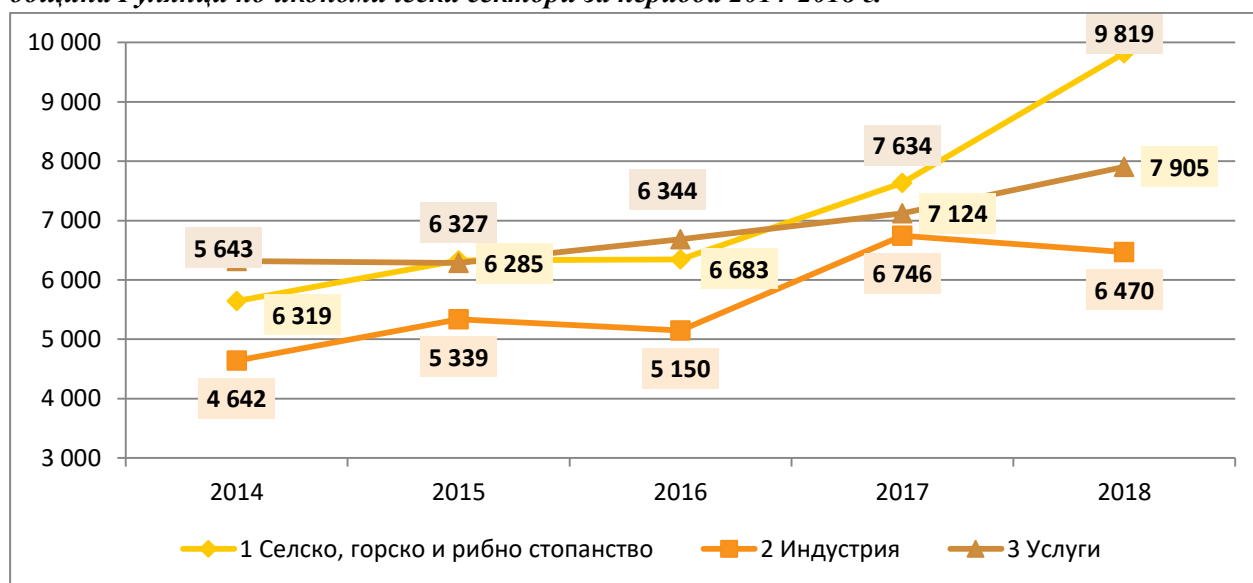

Източник: по данни на НСИ

Средната годишна заплата по сектори и икономически дейности в общината също се увеличава, но с различни темпове. Най-високи годишни възнаграждения получават заетите в сферата на образованието (11 401 лв. за 2018 г.) и здравеопазването и социалните дейности (11 512 лв. за 2018 г.), докато най-ниските са в строителството (4 943 лв. за 2018 г.).

Официалните данни трябва да се интерпретират с известно внимание, тъй като те не включват дейности с традиционно по-високи възнаграждения, като производството на електроенергия, доставката на вода, управление на отпадъци и други. Въпреки това следва да се подчертае, че най-високите възнаграждения в икономиката на община Гулянци се получават в сферата на държавно регламентирани дейности, каквито са образованието и здравеопазването. Това е проблем пред местната икономика, който следва да бъде решен с подходящи мерки за насърчаване на местните предприемачи и създаване на конкуренция на пазара на труда, която би могла да доведе до повишаване и на възнагражденията.

Фигура 31. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гулянци по икономически сектори за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ

2.3.8. ИЗВОДИ

Проблеми

- Намаляващо население;
- Ниска раждаемост;
- Изключително високо ниво на смъртност и отрицателен естествен прираст;
- Намаляващ брой на децата в паралелките в училищата;
- Висока натовареност на лекарите, включително тези по дентална медицина, спрямо областта;
- Намаляване на населението в трудоспособна и под трудоспособна възраст;
- Високо ниво на безработица.

Потенциали

- Жизнени села – голям брой жители в тях;

- Общината е привлекателна за нови жители – механичният прираст е с по-добри стойности от средните за страната;
- Образовано население;
- Достатъчен капацитет на детските градини за записване на всички желаещи;
- Наличие на болнично заведение за активно лечение;
- Намаляващо ниво на безработица;
- Висока производителност в аграрния сектор.

2.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

2.4.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ

Транспортни коридори с национално и наднационално значение

Община Гулянци има излаз на р. Дунав, която е част от основния транс европейски транспортен коридор „Рейн-Дунав“ (транспортен коридор №7), който свързва Централна и Западна Европа с източните ѝ части по вода. Също така, осигурява достъп до пристанището в Констанца, Румъния. Наличието на пристанище в с. Сомовит, което е от национално значение за обработка на генерални и насипни товари, е предпоставка общината да използва максимално този транспортен коридор за развитието на местната икономика.

В непосредствена близост до общината преминава и трасето на второстепенната транспортна западна ос „север-юг“ – Никопол-Плевен-Ловеч-Пловдив-Смолян-Рудозем, което осигурява бърза връзка между общината, областния център и Южна България.

Автомобилен транспорт и инфраструктура

Местоположението на общината, като периферна спрямо територията на България и липсата на директна връзка с Румъния, предопределя по-слабо развитата ѝ пътна мрежа. Гъстотата ѝ е 0,211 км/км², при средна стойност за страната от 0,38 км/км². Пътната мрежа е формирана от републиканските и общински пътища.

Републиканската пътна мрежа на територията на община Гулянци е представена от приблизително 38,5 км второкласни пътища и 14 км – третокласни. С най-голямо значение както за вътрешните връзки, така и за осигуряването на достъпността, е второкласният път П-11, който свързва населените места по р. Дунав в областите Видин, Враца, Монтана и Плевен. Около него са формирани и по-големите населени места в общината. На пътя е извършена рехабилитация и състоянието му е добро.

Третокласната пътна мрежа в общината е представена от П-118 (Гулянци-Подем-Долна Митрополия – I-3) и П-1106 (Гулянци-Шияково-Ленково-Бръшляница).

П-118 свързва общинския център с Долна Митрополия и военното летище. По него се осъществява бърза връзка с областния център – гр. Плевен.

П-1106 свързва Гулянци със северните села от община Плевен.

Близо половината участъци от републиканската пътна мрежа са в добро състояние, но останалата половина е в лошо и са необходими ремонти.

Таблица 16. Състояние на настилката на пътищата, част от републиканската пътна мрежа в км.

Състояние на настилката (в км.)	АМ	I клас	II клас	III клас
Добро	-	-	34,688	1,19
Средно	-	-	0,15	0,8
Лошо	-	-	3,692	11,96
Общо	-	-	38,53	13,95

Източник: ОПУ – Плевен

Вътрешно селищните връзки се осъществяват посредством общинската пътна мрежа, която е с дължина от близо 45 км и осигурява автомобилен достъп до всяко населено място в общината. Преобладаващата част от общинската пътна мрежа е в лошо експлоатационно състояние. Според ОУПО Гулянци от ремонт и рехабилитация се нуждаят всички общински пътища.

Железопътен транспорт и инфраструктура

Обслужването на общината с жп транспорт се осъществява чрез жп линията „Ясен-Черковица“, която има пряка връзка с главната – „София-Варна“. На територията на общината има две жп гари – с. Милковица и с. Сомовит, и две жп спирки – с. Крета и с. Долни Вит. По линията, три пъти дневно (сутрин, обед и вечер) се движи крайградски пътнически влак.

Достигането на жп линията до с. Сомовит и наличното пристанище в него го правят единствено село в България с достъп чрез воден и жп транспорт, но освен това създават и **предпоставки за развитието на интермодален хъб за транспорт на пътници, стоки и товари.**

Воден транспорт и инфраструктура

Единственото пристанище на р. Дунав в общината е при с. Сомовит. В миналото то се е използвало както за пътнически, така и за товарен транспорт и е допринасяло за просперитета на населението. Днес неговите функции са силно ограничени – не се извършват пътнически превози, а потенциалът му като товарно пристанище не се използва пълноценно. Пристанището разполага с 3 корабни места и 1 пътнически понтон, а в близост минава и коловоз на жп линията „Ясен-Черковица“. Понастоящем пристанището е отдадено на концесия и се стопанисва от частна компания.

Въздушен транспорт и инфраструктура

Достъпът чрез въздушен транспорт в общината е силно ограничен, защото най-близките международни летища са отдалечени на повече от 100 км – Горна Оряховица (ок. 120 км), София (ок. 180 км), Букурещ, Румъния (ок. 240 км.).

Единственото летище е селскостопанско и обслужва самолетите на тази авиация. То се намира северно от с. Брест. В ОУПО Гулянци се препоръчва обмислянето използването на летището за растителна защита или отдаването му под наем за делтапланеризъм, авиомоделизъм и др. подобни.

2.4.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА (ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ) И ВЕИ

Електроенергийна инфраструктура

Аналитичната част към ОУПО Гулянци показва, че електроснабдяването на общината се осъществява от националната електроенергийна система на страната посредством една

трансформаторна подстанция 110/20кV, разположена на територията на общината, през която минават две въздушни линии 110 кV „Подем“ и „Милковица“.

Изградената мрежа средно напрежение на територията на общината е с дължина от 170,83 км, като въздушните линии са 164,22 км, а кабелните – 6,61 км. Електропроводите 20 кV са съставени от въздушни линии основно в крайградските зони и селищата и частично кабелни. Въздушните електропроводи 20 кV създават ограничения със сервитутите си. Оценката на състоянието на електроразпределителната мрежа 20 кV е добра и има резерв за задоволяване на потребностите на населението и промишлеността. Всички населени места в общината са електрифицирани.

Като цяло **електроразпределителната мрежа 20 кV е в добро състояние и има резерв** да задоволява нуждите на населението и промишлеността. Всички населени места в община Гулянци са електрифицирани, като **основните проблеми**, свързани с електроснабдяването на общината, се явяват **амортизацията на основните мрежи и съоръжения**, които се нуждаят от ремонт, или подмяна и възникване на аварийни ситуации при неблагоприятни климатични условия. **Авариите по електропроводните линии 20 кV се дължат и на остаряла изолация.**

Електрическата мрежа ниско напрежение 0,4 кV в населените места в по-голямата си част е въздушна – 205,008 км, кабелна – 9,79 км. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 кV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да изисква големи инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация с цел повишаване качеството на доставената ел. енергия. Изградената електрическа мрежа осигурява достатъчна сигурност и оперативност в ел. захранването на всички селища.

Възобновяеми източници на енергия

Местоположението на община и климатичните ѝ характеристики предразполагат високия потенциал за използване на ВЕИ – предимно от вятър и слънце, но и от вода (плаващи мини ВЕЦ). Доказателство за това е, че от 22 237 MWh средногодишно пренесена електроенергия, произведената от ВЕИ е 19 518 MWh.

На територията на община Гулянци са изградени три вятърни централи и два фотоволтаични парка. Първите са с обща мощност 8,4 MW, а вторите – почти 5 MW².

Газоснабдяване и топлофикация (газопреносна и газоснабдителна мрежа)

На територията на община Гулянци не е изградена газопреносна и газоразпределителна мрежа. Поради тази причина няма битови потребители на този вид алтернативна енергия.

2.4.3. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Водопреносна и водоснабдителна мрежи

Всички населени места в общината са водоснабдени и подаваната вода до крайните потребителите е с добро качество. Отклонения в показателите за качеството на подаваната вода за питейни нужди е установена само за малките селища, с население под 1000 жители, с малко потребление, което прави изграждането на ПСПВ (пречиствателна станция за питейни води) икономически неоправдана за ВиК оператора.

Загубите на вода по водопроводната мрежа са в границите между 50% и 60%, което е по-ниско в сравнение със средната загуба при пренос в България – над 60%. Въпреки това

² По информация на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион 2021-2027 г.

голяма част от водопроводната мрежа се характеризира като „морално остаряла“ и имаща нужда от постоянни инвестиции, за да се предотвратят аварията и спирането на вода до жителите на общината.

Канализационна мрежа и ПСОВ

Частична канализационна мрежа има изградена само в гр. Гулянци, която е заустена в септична яма. Мрежата обхваща предимно обществените сгради в града, няколко жилищни блока и група еднофамилни сгради (къщи).

2.4.4. ИЗВОДИ

Проблеми

- Липсват пътища от I клас и автомагистрала;
- Липсва канализационна мрежа в селата от общината;
- Невъзможност пристанището в с. Сомовит да се използва за пътнически превози по р. Дунав.

Потенциали

- Наличие на пристанище от национално значение;
- Възможност за създаване на интермодален терминал, обединяващ речен, железопътен и пътен транспорт;
- Всички населени места за водоснабдени;
- По-ниски (в сравнение с други общини) загуби на питейна вода при преноса ѝ;
- Достатъчно капацитет на електроенергийната мрежа за присъединяване на нови потребители, вкл. индустриални;
- Възможност за използване на ВЕИ – вятър слънце и вода.

2.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

2.5.1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

На територията на община Гулянци не съществуват постоянни станции за мониторинг на околната среда от националната система за мониторинг. Най-близката станция е в гр. Никопол и данните от нея не могат да бъдат използвани за формулиране на относими за община Гулянци изводи. Предвид природно-географските особености на общината може да се каже, че качеството на атмосферния въздух отговаря на пределно допустимите норми.

Главният източник на замърсяване са ФПЧ₁₀, които се генерират от използването на „твърди“ горива в бита – дърва и въглища, особено през зимните месеци. Друг източник на замърсяване са емисиите от моторните превозни средства. Източник на замърсител на въздуха се явяват и спорадичните горски и селскостопански пожари, както и безконтролното палене на стърнища.

2.5.2. ВОДИ

Повърхностни води

Реките, преминаващи през територията на общината, са Дунав, Искър, Вит и Осъм. От тях последните три са със смесено дъждовно-снежно подхранване и слабо устойчиво фазово разпределение на оттока. Максимумът е през пролетта, обусловен от валежите, а минимумът – през летните месеци. Режимът на река Дунав до голяма степен се формира извън територията на България, поради липса на големи притоци.

На територията на общината не са регистрирани големи замърсители на водите. Единствено едно предприятие – петролната база в с. Самовит – е с издадено разрешение за заустване на отпадъчни води директно в река Дунав, но то има локални ПСОВ. Промисленият произход на замърсяване на водите на р. Дунав не е в рамките на общината.

Замърсяванията на р. Вит се дължат предимно на вливащите се в нея води от септичната яма, в която се събират водите от канализационната мрежа в гр. Гулянци.

Подземни води

На територията на община Гулянци има разпространен голям водоносен хоризонт, който е формиран от няколко подземни водни тела. Според данни от ежегодните мониторингови доклади за състоянието на околната среда от РИОСВ – Плевен, химическото им състояние е между лошо и добро. Върху качеството на подпочвените води отрицателно въздействие оказва липсата на канализационна мрежа в населените места.

2.5.3. ПОЧВИ И ЗЕМНИ НЕДРА

Почвите в общината се отличават с добро качество, запазване на продуктивността им, както и постепенно обогатяване в резултат на не използването на опасни замърсители и торове.

Основните почвени типове, които са характерни за района на община Гулянци са карбонатни черноземи, типични черноземи, алувиално ливадните.

Черноземните почви са образувани върху льосовата покривка под влиянието на сух климат и степна растителност. Те се отличават с дебел хумусен хоризонт (около 1 м) и богато съдържание на хумус (3-4%). Това ги прави плодородни и много подходящи главно за виреене на зърнени култури (пшеница, царевица и др.).

На територията на общината няма действащи мини и рудници за полезни изкопаеми. Единствено по поречията на реките в общината има развити кариери за инертни материали.

По брега на р. Дунав има брегова ерозия и свлачищни процеси.

2.5.4. РАДИОЕКОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ. ШУМ

Радиационният гама-фон е в границите на характерните за страната фоновы стойности. Въпреки липсата на пряка опасност, общината има готовност за реагиране при необходимост съгласно разпоредбите.

Шум

В съвременния свят шумът е един от най-разпространените замърсители на околната среда. Проблемът с шумовото замърсяване става все по-голям, особено за големите градове. Източниците на шум могат да бъдат обособени в две основни групи – промишлен и транспортен.

Конкретно за община Гулянци източниците на шум са породени основно от автомобилния транспорт, но те са в рамките на пределно допустимите норми. Постоянен мониторинг на транспортния шум на територията на общината не се извършва.

Може да се обобщи, че **в общината нивото на шум и различните видове радиация е отлично за човешкото здраве.**

2.5.5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

В община Гулянци попадат четири защитени зони по мрежата НАТУРА 2000 по Директивата за местообитанията. Това са „Карабоаз“, „Никополско плато“, „Река Вит“ и „Река Искър“, като са разположени по теченията на реките.

На територията има още три защитените местности – „Генчов орман“ (по течението на р. Искър), „Катината“ (в непосредствена близост до с. Загражден) и „Червен бряг“ (в близост до с. Долни Вит).

Делът на защитените територии не възпрепятства реализацията на икономически инициативи в общината. Те по-скоро допълват местния микс от потенциални разнообразни активности, които могат да се случват на територията на общината.

2.5.6. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

По отношение на отпадъците, Община Гулянци е част от регионалната схема с депо за регион Плевен, включваща общините Плевен, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Пордим, Искър и Гулянци, като на територията на община Гулянци има площадка за временно съхранение и претоварване на отпадъци. Понастоящем старото общинско депо за отпадъци в землището на гр. Гулянци се рекултивира по ОПОС 2014-2020 година, с което се очаква трайно да се реши замърсяването на почвите около него.

Всички населени места са обхванати от системата за сметосъбиране и сметоизвозване.

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека, затова решаването на проблемите, свързани с управлението на отпадъците, се явяват едни от най-сериозните. От друга страна, голяма част от отпадъците притежават ценни суровинни качества и могат да бъдат рециклирани и отново оползотворени в производството и в селското стопанство.

Паленето на отпадъци по сметищата води до недопустими замърсявания на атмосферата с летливи органични съединения, вредни ароматни вещества, окиси на въглерода, азота и сярата.

В община все още възникват проблеми с нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, което довежда до образуването на неформални сметища.

По отношение на политиките за отпадъците в Община Гулянци са изготвени задължителните по закон Програма за управление на отпадъците и Програма за опазване на околната среда, които следва да се актуализират за новия програмен период.

2.5.7. ИЗВОДИ

Проблеми

- Заустване на водите от канализацията в гр. Гулянци директно в р. Вит;
- Все още се наблюдава образуването на нерегламентирани сметища;
- Недобро състояние на водните тела – повърхностни и подпочвени.

Потенциали

- Качеството на атмосферния въздух е добро;
- Достатъчен капацитет на енергийната мрежа в общината;
- Малък дял на защитени територии по НАТУРА 2000.

2.6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕ

2.6.1. АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Структурата, функциите и числеността на общинската администрация са дефинирани от „Устройствения правилник“, който е приет от Общинския съвет и е разработен съгласно принципите и изискванията, произтичащи пряко от разпоредбите на: Конституция на Република България; Европейска харта за местно самоуправление и Закон за местното самоуправление и местната администрация; специализираната нормативна уредба, имаща пряко отношение към организацията и дейността на общинската администрация, както и правилници, наредби, вътрешни правила за дейността, действащи в рамките на административната структура и на територията на община Гулянци.

Действащите нормативни актове и правилници в административната структура на общината представляват добра основа за ефективното и ефикасно осъществяване на ежедневната дейност на общинската администрация.

Структурата на общинска администрация, разпределението на дейностите и отговорностите на екипа на кмета и служителите на всички нива на общинска администрация са съобразени с потребностите на общността, наличните човешки ресурси и капацитет за предоставяне на качествени услуги на гражданите, осигуряване на благоприятна бизнес среда и добри условия на живот в населените места.

Общинската администрация е обща и специализирана. Тя се ръководи от принципите на законност, откритост, достъпност, отговорност, отчетност, ефективност, субординация и координация, предвидимост, обективност и безпристрастност. Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет, подпомага кмета на общината за осъществяване правомощията му, осигурява технически дейността му, както и подпомага Общинския съвет като осигурява дейността му по отношение административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица.

Общата администрация е представена само от два отдела – „Бюджет, финанси“ и „Местни приходи“. В специализираната администрация в Общината са обособени три отдела – „Управление на общинската собственост“, „Разработване и управление на проекти, образование и социални дейности“ и „Устройство на територията, строителство и инвестиционна политика“.

Структурата на община Гулянци е подробно описана в актуален Устройствен правилник, в който са описани и вменените на общината функции.

2.6.2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Общата численост на служителите в администрацията е 71 бр., която е сравнително постоянна в периода 2014-2019 година.

Таблица 17. Динамика на служителите в Община Гулянци за периода 2014-2019 година

ПОКАЗАТЕЛИ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ОБЩО СЛУЖИТЕЛИ	70	68	68	70	71	71
Служебно правоотношение	13	14	14	14	14	14
Трудово правоотношение	57	54	54	56	57	57

ПОКАЗАТЕЛИ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
По служебно правоотношение на ръководни длъжности	8	8	8	8	8	8
По служебно правоотношение – експертен	5	6	6	6	6	6
По трудово правоотношение на ръководни длъжности	-	-	-	-	-	-
Експертен и технически състав по трудово правоотношение	57	54	54	56	57	57
ВРЕМЕННА ЗАЕТОСТ И СТАЖОВЕ						
ОБЩО	-	-	-	1	1	1
Стажанти	-	-	-	1	1	1
Временно наети лица	-	-	-	-	-	-

Източник: Община Гулянци

Административният капацитет на общинските служители се поддържа ежегодно от обученията по различни теми, повишаващи управленския и административен капацитет на персонала в Общината, вкл. за разработване и управление на проекти. Тези обучения се планират на базата на предварително извършен анализ на потребностите от страна на служителите.

Всяка година почти всички служители преминават поне през 1 обучение, свързано с работата им. Пряко с подготовката на проекти и тяхното управление в общината са ангажирани 15 души, като при необходимост се включват и други служители.

Всички служители имат достъп до интернет, а техническото обезпечение е на много добро ниво. В заключение може да се обобщи, че Община Гулянци разполага с достатъчно административен капацитет и **технически ресурс за обезпечаване на своите дейности.**

2.6.3. ПОЛИТИКИ, ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ

Действащи стратегии и програми

Общинският съвет на община Гулянци е утвърдил следните програми и стратегии (публикувани в официалния сайт на общината: gulyantsi.bg):

Стратегия за управлението на общинската собственост за срока на мандата 2019-2023

Стратегията е разработена в съответствие с изискванията на чл.8, ал.8 от Закона за общинска собственост (ЗОС). Целта на стратегията да се набележат дългосрочни възможности за развитие и подобряване на състоянието на собствеността на общината чрез действия по управление и разпореждане. Основните цели при управлението на общинската собственост са:

- Подобряване на ефективността при използване на ресурсите – имотите общинска собственост;
- Подобряване на състоянието и модернизация на общинската собственост;
- Увеличаване на имотите – общинска собственост;
- Задоволяване на обществените нужди и интереси, свързани с общинската собственост.

Съгласно приетата стратегия всяка година се изготвя годишна програма за управление и разпореждане с имоти и вещи – общинска собственост.

Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2019-2029 г.

Програмата е изготвена на основание чл.9 и чл.10 от Закона за енергията от възобновяеми източници и е структурирана в три части – общи данни, дългосрочна програма (2019-2029 г.) и краткосрочна програма (2019-2022 г.).

Мерките в програмата са обособени в три групи – административни мерки, технически мерки и финансови мерки. Всяка от тях е подробно разписана и развита в краткосрочната програма на Общината.

Общинска програма за енергийна ефективност за периода 2018-2022 г.

В програмата се идентифицирани потенциални мерки, които трябва да се предприемат по отношение на публичните сгради, за да се подобри тяхната енергийна ефективност (ЕЕ). Обхватът на програмата е разширен с включването на дейности за насърчаване ЕЕ в транспорта, индустрията, битата и услугите. Акцент в програмата е намаляването на 13-те публични сгради, както и общинското осветление, които са основен източник на разходи на електроенергия.

Капацитет за реализация на проекти

Капацитетът за реализация на проекти е анализират само на публично достъпните данни в системата ИСУН за двата програмни периода – 2007-2013 г. и 2014-2020 г. (до месец юни). Следва да се подчертае, че във втория програмен период част от мерките, заложили в ПРСР и ПМДР, се реализират посредством системата ИСУН, което оказва влияние и на резултатите.

Сравнявайки данните от двата периода се отчита повишаване на броя на изпълняваните от общината проекти, както и на привлечената БФП чрез тях. Прави впечатление, обаче, че общият брой бенефициенти в общината е постоянен – 6 бенефициента.

Голяма част от проектите, които общината реализира, са за подкрепа на местното население, чрез ОПРЧР. Общинската администрация има опит и с управлението на инфраструктурни проекта по ПРСР и ОПРР 2007-2013 г. В предходния планов период укрепването на свлачището в с. Милковица е и най-скъпият проект за общината – почти 453 хил. лв.

В периода 2014-2020 г. Общината управлява благоустройствен проект по ПРСР – реконструкция на площадни пространства в гр. Гулянци, с. Гиген, с. Брест и с. Долни Вит, както и 1 проект по ОПОС – за рекултивация на общинското депо за отпадъци в землището на гр. Гулянци.

Увеличеният брой проекти и тяхната стойност пряко се отразява върху привлечените средства на 1 жител в общината. Докато за периода 2007-2013 година сумата е 96,34 лв. (от които 76,07 лв. от общински проекти), то в периода 2014-2020 г. сумите вече са 618,42 лв. (от които 454,02 лв. се дължат на проектите на Общинска администрация).

Таблица 18. Брой, стойност и БФП на проектите реализирани в община Гулянци за периода 2007-2020 г.

Показател	2007-2013	2014-2020
Общ брой договори	11 (6)	17 (11)
Обща стойност БФП	1 115 960,10	5 888 709,04
Обща стойност на проектите	1 115 960,10	6 235 497,17

Показател	2007-2013	2014-2020
Общ брой бенефициенти	6	6
Население към 31.12.2013 и 31.12.2019	11 584	10 083
Привлечени средства на 1 човек (лв.)	96,34	618,42
Привлечени средства на 1 човек (лв.) - само от Общината	76,07	454,02

Източник: ИСУН 2020, ИСУН, НСИ, собствени изчисления.

* Забележка: в скоби са проектите, реализирани само от общината. Справката включва проекти, публикувани до 30.06. в ИСУН 2020.

2.6.4. СЪСТОЯНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР В ОБЩИНАТА

Гражданският сектор на територията на общината е представен от сдружения по интереси, спортни клубове, училищните настоятелства и читалищата. Като цяло не е развит.

2.6.5. ИЗВОДИ

Проблеми

- Неактивен граждански сектор;
- Недостатъчно финансови средства за прилагане на подхода WOMP, който акцентира върху местната инициатива и потребности;
- Малка активност от страна на гражданите/бизнеса към БФП предоставяна от ЕСИФ;
- Част от стратегическите документи имат нужда от актуализация.

Потенциали

- Използване на експертния капацитет на общинските служители;
- Реализация на различни видове проекти, вкл. по сложност, позволяващи ускорено развитие в новия програмен период.

2.7. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Основен източник на достоверна информация за влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на община Гулянци и/или Северозападен регион от ниво 2, които пряко или косвено могат да дадат отражение в социално-икономическото, екологическото и пространствено развитие на общината е Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион от ниво 2. В нея на територията на община Гулянци не са предвидени за реализация големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.

3. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Социално-икономическият анализ на районите на Р България (Анализа на районите) представя настъпилите промени за периода 2014-2020 г. в икономическото, социалното, демографското, инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда и очертава основните тенденции в тях. Също така се и дават прогнози за развитието им до 2027 г. Той е структуриран в 3 основни части.

Първата част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми – темата за урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втората част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологичното състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследени промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможностите за преодоляване на проблемите.

Третата част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

Съдържанието на втората и третата част, както и на резюмето на анализа припокриват темите, изследвани в ПИРО. Това е първата взаимовръзка между ПИРО и Анализа на районите – съдържанието.

Освен това темите в Анализа на районите, особено в частите за демография, социално развитие и икономика, са проследени чрез ключови показалите, които са използвани в ПИРО Гулянци за открояване на местните характеристики. **Това спомага за сравнението на част от изводите направени в Анализа на районите и този за целите на ПИРО.** Допълнително по отношение на **демографските показалите**, при изготвяне на ПИРО Гулянци, **те са съпоставяни с тези на областно и национално ниво**, за да могат да се проследят взаимовръзките между тях.

В следващата таблица са изведени основните изводи от Анализа на районите и заключенията в ПИРО. Този подход дава възможност за бързо очертаване на взаимовръзката между двата анализа – къде има припокриване (т.е. изводите за Гулянци са валидни и за национално/регионално ниво), къде се отчита разминаване (т.е. заключенията за община Гулянци са по-негативни или обратното – благоприятни).

Таблица 19. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО

Заключения от Анализа на районите	Заключения от социално-икономическия анализа на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ДЕМОГРАФИЯ		
Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението,	Населението устойчиво намалява; Раждаемостта на 1000 д. е по-ниска от средното за страната;	Общината е със същите характеристики, но с тенденция за положителен механичен прираст.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализа на ПИРО	Взаимовръзка
намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.	Високо ниво на смъртност (повисоко от средното за страната); Отрицателен естествен и променлив механичен прираст.	
Намаляване на дела на населението в трудоспособна възраст.	Намалява делът на населението в трудоспособна възраст.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Териториалното разположение на населението е предимно в градовете – 73,5% (2017 г.)	Само 28,12% от населението в общината живее в града (2019 г.)	Общината е с различна характеристика от тази на национално ниво.
Изчерпан демографски потенциал на селата, които до неотдавна са били източник на миграция към градовете.	Част от селата все още имат потенциал да привличат население в тях и имат положителен механичен прираст.	Общината е с по-добра характеристика от страната.
ТЕМА: ПАЗАР НА ТРУДА		
Коефициентът на икономическа активност нараства.	Броят на заетите в местната икономика се задържа на сравнително постоянно ниво, а населението в трудоспособна възраст намалява.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Заетостта на населението в най-активна възраст (15–64 години) бележи съществен ръст на национално ниво в периода 2014-2017 г.	Задържането на броя на заетите като цяло води и до задържане на заетостта в интервала 15-64 години, въпреки че липсват данни за потвърждението му.	Общината е с по-лоша характеристика от тази на национално ниво.
Коефициентът на безработица намалява.	Коефициентът на безработица намалява, но неговите нива са високи в сравнение с областта и страната.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво, но с по-лоши показатели.
Коефициентът на продължителна безработица намалява значително.	Трайно безработните лица намаляват незначително.	Общината е с по-лоша характеристика от тази на национално ниво.
ТЕМА: ТЕРИТОРИАЛНО УРБАНИСТИЧЕН АНАЛИЗ		
Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани (централни), средно урбанизирани (междинни) и слабо урбанизираните (периферни), при които над 50% от населението е в населени места под 5 хил. жит. или общините са с център град под 5 хил. жит. Такива в България са 152 общини.	В ИТСР на Северозападен регион община Гулянци е определена като „слабо урбанизирана“ (периферна)“.	Общината попада в тези 152 общини, които са определени в Анализа на районите.
В Анализа на районите са определени агломерационни образувания по дадени критерии.	В ИТСР на Северозападен регион община Гулянци не попада в агломерационен ареал.	Според анализите за целите на ПИРО община Гулянци няма потенциал да участва в ареала на Плевен.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализа на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ		
БВП и БВП на глава от населението нараства.	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП, но за област Плевен показателят нараства. В същото време в община Гулянци се наблюдава увеличаване на произведената продукция на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Нараства производителността на труда.	Нараства производителността на труда на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Най-голям брой МСП са в групата на микропредприятията (от 0 до 9 заети), достигат 92.47% (2017 г.) от общия брой предприятия в нефинансовия сектор, следвани от втората група (от 10 до 49 заети).	Микро предприятията са 94% от всички в нефинансовия сектор.	Общината е със сходна характеристика като на национално ниво.
Атрактивността на българския туризъм се формира от културно-историческо наследство, природни ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност.	Община Гулянци притежава редица движими и недвижими културни ценности, които могат да се използват за развитие на туризма.	Общината притежава характеристики, определени в Анализа на районите за развитие на туризма.
ТЕМА: СОЦИАЛНА СФЕРА		
Обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина.	Местата в детските градини в община са достатъчни, за да обхванат всички деца.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1,5%. Закриват се училища, предимно в малките населени места.	Броят на учениците намалява през годините, но не се наблюдава закриване на училища.	Общината е отчасти с по-добра характеристика от националното ниво.
Въпреки че се наблюдава макар и символично намаляване на дела на преждевременно напускащите училище, все още този дял е твърде висок - 2,96%.	Според анализите към ПИРО делът на напусналите преждевременно училище (до 7. клас), е 2,65%	Общината е с малко по-добра характеристика от националното ниво.
Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа.	Увеличават се разходите за социални услуги в общината.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Неравномерното териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходящата материална база.	Социалните услуги са фокусирани в общинския център.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА		
Насърчаването на интермодалността, като възможност за прехвърляне на товари към по-екологосъобразните видове транспорт, е една от основните мерки за устойчиво и балансирано развитие на транспортната система.	В община Гулянци има потенциал за развитието на интермодален транспорт, чрез жп линията, пристанището и автомобилният достъп.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Електроенергийната мрежа в общината има достатъчно капацитет за поемане на допълнителни консуматори.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязаната цел до 30% през 2020 г.	В общината не са развити газопреносната и газоразпределителната мрежи.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Гулянци.
Нарастване на участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Новият акцент в използването на ВЕИ е да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВИ, предимно за собствени нужди и присъединяване към мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали и разходите за пренос.	В общината Гулянци активно се използват ВЕИ – от вятър и слънчева енергия. Има потенциал за производство на енергия и от вода – плаващи мини ВЕЦ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Гулянци.
Често срещан е проблема с „режим на водоснабдяване“, който силно влошава качеството на живот на населението.	В община Гулянци няма проблем с водоподаването до населените места.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Изключително високо ниво на загуби на вода (средно около 60%)	Загубите на вода са около 50% за последните години.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Значително по-големи количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС, ниска степен на рециклиране на битовите отпадъци.	Предадените за рециклиране отпадъци се увеличават постепенно, но все още са незначителен дял от изхвърлените общи битови отпадъци.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
ТЕМА: ОКОЛНА СРЕДА		
Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което е сред	На територията на община Гулянци няма значими местни източници на емисии от замърсители на атмосферния въздух. Но проблемът с	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализа на ПИРО	Взаимовръзка
най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	отоплението на „твърдо“ гориво е характерен и за нея.	
Подобрява се качеството на повърхностните води в страната	Състоянието на повърхностните води в общината не е добро.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	На територията на община Гулянци няма значителни шумови източници.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
ТЕМА: АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	Общината привлича успешно средства от ЕСИФ, националните програми и други донорски програми, което показва и повишаването на капацитета ѝ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Гулянци.
Силна зависимост от европейските фондове и помощи и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	Проектите, които се реализират от Общината почиват на задълбочени анализи на местните потребности и целят повишаване качеството на живот на жителите на община Гулянци.	Изводите, направени в Анализа на районите, не са валидни за община Гулянци.
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН В АНАЛИЗА НА РАЙОНИТЕ		
Няма такива, които да се отнасят до територията на община Гулянци.		

4. ВРЪЗКА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИМАТ ПОТЕНЦИАЛ ДА ВЛИЯТ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО ѝ

Съседните територии, с които общината непосредствено граничи, са Никопол, Плевен и Долна Метрополия. В Интегрираната териториална стратегия за развитие за Северозападен регион община Гулянци не попада в агломерационния ареал на Плевен. В същото време, обаче, е изтъкнат потенциала за партньорство със съседните общините – Долна Метрополия и Никопол в областта на общото използване на потенциала на р. Дунава и в сферата на селския туризъм и земеделието.

Влияние върху развитието на община Гулянци неминуемо оказва и състоянието на гр. Плевен, който привлича хора за образование, работа или професионална реализация. В периода 2014-2020 година, чрез ОПРР 2014-2020 в Плевен се реализират мащабни проекти за подобряването на градската среда, водоснабдяването на града и др., в резултат на което има опасност част от населението на община Гулянци трайно да емигрира към него.

5. СИНТЕЗЕН SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
▪ Пряк достъп до р. Дунав чрез пристанището в Сомовит; ▪ Отлични природни и климатични дадености; ▪ Развито земеделие; ▪ Висока производителност в аграрния сектор; ▪ Запазена природа и отлични екологични характеристики на земеделските земи; ▪ Изготвен ОУПО, който определя бъдещето развитие на териториите; ▪ Отсъствие на съществени замърсители на компонентите на околната среда; ▪ Добра образователна структура на населението; ▪ Големи села с демографски потенциал; ▪ Развита междуселищна пътна мрежа; ▪ Наличие на болнично заведение за активно лечение; ▪ Силна подкрепа от местна власт за младежки и спортни дейности; ▪ Добър административен капацитет в Общината и сравнително постоянен екип от общински експерти; ▪ Активни читалища, които са проводник на културата в общината.	▪ Интензивно монокултурно земеделие; ▪ Наличие на значителен дял необитаеми жилища; ▪ Силно негативни демографски процеси – застаряващо население; ниска раждаемост; ▪ Ниско равнище на доходите на населението; ▪ Слаба предприемаческа инициатива; ▪ Високо ниво на безработица; ▪ Заличени останки от културното наследство; ▪ Голяма част от общинските пътища са в лошо състояние; ▪ Лоша настилка на улиците в населените места; ▪ Недоизградена канализационна мрежа; ▪ Заустване на водите от канализацията в гр. Гулянци директно в р. Вит; ▪ Слабо активен неправителствен сектор; ▪ Ограничени финансови ресурси; ▪ Малка активност от страна на гражданите/бизнеса към БФП предоставяна от ЕСИФ.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Възможности за производство на екологично чисти земеделски продукти; ▪ Развитие на туризъм, базиран на преживяването – селски, храна, фото наблюдения и т.н. ▪ Изграждане на ПСОВ в населените места с над 1500 е.ж. ▪ Изграждане на „ферми“ за добив на енергия от ВЕИ; ▪ Предоставяне на общински терени за развитие на бизнес – ПЧП; ▪ Развитие на поливно земеделие; ▪ Развитие на път II-11 ще постави общината на активна пътно-транспортна ос; ▪ Развитие на дейности, свързани с преработката на селскостопанската продукция; ▪ Използване на подхода WOMP за привличане на нови инвестиции в общината.	▪ Продължаваща тенденция към обезлюдяване в общината, особено в селата; ▪ Засилване на ерозионни процеси; ▪ Риск от наводнения на територията на по-голямата част от землищата на общината; ▪ Потенциални финансови затруднения за поддръжка на ВиК мрежите и пътната инфраструктура.

6. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

6.1. ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ

Структурата на стратегическата част ПИРО Гулянци съответства на изискванията на „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“ на МРРБ и не противоречи на постановките на Закона за регионално развитие за съдържанието на плановете за интегрирано развитие на община, както и на основните законови актове в сферите за устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство. Стратегията е съобразена с действащата нормативна уредба на национално, регионално и местно ниво и с постановките на кохезионна политика на ЕС за периода 2021-2027 г. По същество тя представлява интегрална част от пакета стратегически и планови документи, характеризиращи социално-икономическото и пространствено развитие на страната, региона и общината в перспектива до 2027 г.

Целите и приоритетите на настоящия план за развитие са съобразени с изискването за съгласуваност с основните стратегически документи на глобално, европейско, национално и регионално ниво. Те са плод на съзнателно прилагане на основния принцип в планирането „Мисли глобално – действай локално“. Практически това означава намиране на рационални решения на общинско ниво в подкрепа на 17-те глобални цели на устойчивото развитие, формулирани в документа „Дневен ред 2030“. В рамките на Европейския съюз, Документът за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“ очертава рамката за планиране на развитието от националните, регионалните и местните власти на страните членки. Този документ пренася в следващия планов период основните постановки на действащите сега Стратегия „Европа 2020“, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и Общата стратегическа рамка на ЕС до 2020 г., като ги адаптира към бързо променящите се реалности. Визията, целите, приоритетите и мерките на стратегическата част на ПИРО Гулянци са хармонизирани с предвижданията на НСРР (2012-2022) и АНКПР (2013–2025), както с Националната програма за развитие „България 2030“ и секторните стратегии в страната. ПИРО се рамкира от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападния регион за периода 2021-2027 (ИТСР). Достоинство на настоящия документ е, че той отчита и доразвива успешните начинания на ОПР Гулянци (2014-2020) и насочва усилията и ресурсите в посока към надграждане на успешните инициативи и преодоляване на негативните тенденции в социално-икономическото, културно и пространствено развитие на общината.

Стратегията на ПИРО Гулянци се базира на:

- Използване на резултатите от целевия и проблемен анализ;
- Резултатите от анкетното проучване сред местните заинтересовани страни;
- Прилагане на определените на основата на визията и на стратегическите цели и приоритети в развитието на община Гулянци потребности за добре (с високо качество, базирано на интеграция на функциите) обособени териториални зони за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;
- Определяне на размера и възможностите за комбинирано използване на финансово-капиталовия и друг материален ресурс за реализацията на проекти и програми, свързани с подобряване на градската среда, както в определените зони за въздействие, така и в цялата територия на общината и на град Гулянци.

При формулирането на целите на плана са съблюдавани следните **основни принципи**:

- Отчитане на ситуационна характеристика и оценка, свързани с: формулиране на изводи и проблеми в резултат от цели и проблемен анализ на състоянието и потенциалите на община Гулянци;
- Формулиране на реалистични цели и необходими действия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции и определяне на водещите функции и необходимостта от последваща реализация на проекти и програми за развитие и обновяване на физическата среда;
- Интегриране на всички възможни ресурси (финансови, човешки и др.) за реализация на проектите и програмите – предмет на ПИРО Гулянци при отчитане интересите на всички заинтересовани страни;
- Постигане на синергичен ефект от всички действащи, новопредлагани и др. инструменти (документи със стратегически и планов характер, конкретни проекти и др.), водещи до качествено ново урбанистично развитие както на отделните зони на въздействие, така и на цялата територия на община Гулянци;
- Реализиране на комбинации от мерки за развитие на инфраструктурата за икономически дейности и публични услуги, енергийна ефективност, градска мобилност, градска среда, туризъм, модернизирани образователната инфраструктура и др., изпълнението на които цели насърчено развитие и укрепване на култура на партньорство на заинтересовани страни на местно и регионално ниво.
- Предложената структура напълно съответства на „Методическите указания...“, като същевременно се позовава на съвременния интегриран подход за планиране. *Обедняващата визия на местната общност за желаното състояние на община Гулянци през 2027 г., се трансформира в три стратегически цели, които са формулирани на базата на убеждението, че само с добро управление и активно гражданско участие може да се постигнат очакваните резултати в измеренията на устойчивото развитие.* Така очертаната структура на стратегическата част на ПИРО пояснява, че реализацията на визията за развитие на община Гулянци и всяка стратегическа цел ще бъдат осъществени чрез допълване между приоритетните области. По този начин принос към дадена цел ще имат повече от една приоритетна област, които в своята цялост покриват всички измерения на устойчивото развитие.

6.2. ПОДХОД ЗА ФОРМУЛИРАНЕ НА ВИЗИЯТА

Формулирането на окончателната визия в ПИРО Гулянци премина през следните етапи:

- Извършване на експертен анализ, оценка и изводи от формулировките на визиите на стратегическите и планови документи на европейско, национално, регионално и местно ниво;
- Запознаване с досегашна визия на община Гулянци и проучване доколко тя е все още актуална (част от проведеното анкетно проучване за разработване на ПИРО);
- Представяне на работна формулировка на визия на ПИРО Гулянци и дискусия между членовете на работната група в Общината;

- Отразяване на направените препоръки и предложения и представяне на окончателната визия на ПИРО.

При формулировката на визията се изхожда от следните принципни постановки:

Първо: Визията представлява кратка формулировка, включваща в своето съдържание ключови думи, които очертават желано състояние в дългосрочен план и отразяват обществените нагласи. Визията на общинския план е „мечтата на хората“ за социално-икономическото и физическо състояние на общината в края на новия планов период.

Второ: При формулировката на визията се отчита стремежът за приемственост с действащата визия. В тази връзка ключови думи във формулировката на визията на община Гулянци са:

- „балансирана и устойчива икономика“;
- „развито селско стопанство“;
- „добър жизнен стандарт на населението“;
- „партньорство на отделните административни нива“.

Трето: Визията за периода 2021-2027 г., отчита очертаните насоки в местното развитие, подчертани в извършените подробни анализи в развитието на отделните функционални системи на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, на природната среда и представени в синтезиран вид в SWOT анализа.

Четвърто: Визията за периода 2021-2027 г. отчита и мнението и виждането на жителите на община Гулянци (изразени в проведеното анкетно проучване) за това как те си представят общината към 2027 година.

Пето: Визията е рамка за формулиране на стратегическите цели на общината за програмния период 2021-2027 г. и по този начин аргументира избора на зони за въздействие, където бъдещите интервенции ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

6.3. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Използвайки гореописания подход е приета следната визия за развитие на общината:

ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ – МЯСТО С ПОВИШЕН ЖИЗНЕН СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО, БАЗИРАН НА ИКОНОМИКА НА УСЛУГИТЕ И СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО, РАЗУМНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО, ОСИГУРЯВАЩА РАБОТА НА СВОИТЕ ЖИТЕЛИ.

Така формулираната Визия предполага добро управление и широко гражданско участие в процеса на вземането на решенията и тяхното изпълнение за ефективно използване на наличните ресурси и постигане на устойчиви резултати по такъв начин, че община Гулянци да повиши икономическата си жизнеспособност, като създаде конкурентни предимства от своя наличен потенциал.

6.4. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическите цели имат ясна насоченост към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на община Гулянци. Те са съобразени с предназначението на ПИРО да бъде инструмент за управление и да отразява действителните нужди на местната

общност в рамките на плановите документи от регионално, национално и европейско ниво. Избегнато е тяхното прекалено обхватоно формулиране и опасност от неефективно разпределение на ресурсите по време на предстоящото им реализиране. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, БАЗИРАН НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ С ПРИЛАГАНЕ НА СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ

Стратегическата цел отразява стремежа на Община Гулянци да поддържа традиционния поминък на населението, свързан със земеделието, но и да се възползва от стратегическите си дадености. Това ще позволи общината да преодолее монофункционалната си икономика и да увеличи приноса си към социално-икономическото развитие на областта. Насърчаването и насочването на инвестиции към подобряване на поливната инфраструктура, достъпа до пристанището и изграждането на инфраструктура за логистични дейности могат да спомогнат за обособяването на интермодален хъб в общината, който да имат регионално значение.

Стратегическата цел напълно съответства на предвижданията в ОУПО за изграждане на обходен път с. Брест и използването на бившите стопански дворове в землището му, могат да бъдат разположени множество логистични бази.

Стратегическата цел допринася за постигането на глобалните цели за устойчиво развитие на ООН с номера: **8** (сигурна работа и икономически растеж), **9** (иновации и инфраструктура) и **11** (устойчиви градове и общности).

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО

Постигането на целта отразява желанието за създаване на по-добри условия за живот в общината и забавянето на негативните демографски процеси. Фокус е осигуряването на благоприятни условия за задоволяване на потребностите на населението от образование, социални услуги, спорт и други. Особено внимание следва да се обърне върху по-възрастната част от населението, която според предвижданията в ОУПО ще бъде над 50% след около 10 години.

Стратегическата цел допринася за постигането на глобалните цели за устойчиво развитие на ООН с номера: **2** (край на глада), **3** (добро здраве), **4** (качествено образование), **6** (чиста вода и санитарно-хигиенни условия) и **10** (намаляване на неравенствата).

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: СЪХРАНЯВАНЕ И РАЗУМНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ И КУЛТУРНИ БОГАТСТВА НА ОБЩИНАТА

Най-голямото богатство на общината са нейните високо плодородни почви, излиза на р. Дунав и запазената околна среда. Поради тази причина следва непрекъснато да се предприемат мерки за тяхното опазване, включително от самите негативни въздействия от природните явления. Наличният историко-културен потенциал дава възможност за развитие на допълнителни, туристически дейности, при баланс между икономически интереси и опазване на околната среда.

Стратегическата цел допринася за постигането на глобалните цели за устойчиво развитие на ООН с номера: **6** (чиста вода и санитарно-хигиенни условия), **11** (устойчиви градове и общности), **12** (отговорно потребление), **13** (борба с климатичните промени), **14** (живот под водата) и **15** (живот на земята).

6.5. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Петте приоритетни направления представляват областите за действие, където се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период. Съобразно структурата на стратегията, **приоритетите не са директно обвързани и подчинени на дадена стратегическа цел**, а допринасят за постигането на повече от една цел. Те са организирани като съчетание от прецизно формулирани мерки, разкриващи какво точно трябва и може да се осъществи в общината. Мерките са отворени и следва да се конкретизират с допълнителни проекти през целия програмен период (2021-2027 г.). В този смисъл въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните в Програмата за реализация на ПИРО проекти.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: МОДЕРНО ЗЕМЕДЕЛИЕ

Мярка 1.1. „Развитие на селското стопанство чрез насърчаване инвестициите в съвременен животновъдство, екологично и поливно земеделие“

Мярка 1.2. „Създаване на условия за изграждане на нови аграрно-производствени структури на базата на частно фермерство от европейски тип“

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: ИНВЕСТИЦИИ И ЗАЕТОСТ

Мярка 2.1. „Подобряване на бизнес средата и подкрепа на предприемачеството“

- Предоставяне на общински терени на местния бизнес
- Административна подкрепа на бизнеса при реализацията на инвестиции в общината

Мярка 2.2. „Опазване и социализиране на културно-историческото наследство и оптимално използване на природните ресурси за развитие на туризма“

- Изграждане на екопътека „Дунавски екологичен мост Гулянци“ – Община Корабия, Румъния
- Възстановяване на пристанище „Загражден“ за туристически цели
- Възстановяване и развитие на инфраструктурата за развитие на ловен туризъм

Мярка 2.3. „Създаване на туристически продукти и маркетинг на общината“

- Изготвяне на карта на културно-исторически обекти и местата за отдих и туризъм в община Гулянци на български, английски и румънски езици
- Участие в туристически борси за представяне на възможностите за туризъм в общината

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3: УРБАНИЗИРАНА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРИ

Мярка 3.1. „Поддържане и развитие на общинската пътна мрежа“

Мярка 3.2. „Поддържане и развитие на уличната мрежа“

Мярка 3.3. „Поддържане и оптимизиране на уличното осветление“

Мярка 3.4. „Благоустрояване на открити публични пространства в населените места – площи и детски площадки“

Мярка 3.5. „Рехабилитация на обществени зелени площи“

Мярка 3.6. „Доизграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа“

Мярка 3.7. „Доизграждане на канализация в населените места“

Мярка 3.8. „Управление на отпадъците“

- Закриване на стари общински депа за отпадъци
- Изграждане на площадки за разделно събиране и сепариране на отпадъци

Мярка 3.9. „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради“

- Саниране на общински административни сгради и изграждане на отоплителна инсталация в кметства на общината
- Саниране на училищни сгради и детски градини в общината
- Саниране на читалищни сгради

Мярка 3.10. „Преодоляване последствията и превенция от природни явления“

- Изграждане на подпорни стени срещу свлачища и наводнения
- Почистване на потенциално опасни точки – дерета, канали и други
- Изграждане на открити отводнителни канали в застрашените от свлачища населени места
- Залесяване на нови гори и възстановяване на горския фонд

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: ГРИЖА ЗА ХОРАТА – СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И МАТЕРИАЛНА БАЗА

Мярка 4.1. „Адаптиране на общинската инфраструктура за достъп на лица с увреждания“

Мярка 4.2. „Изграждане на дом за стари хора“

Мярка 4.3. „Изграждане на център за настаняване от семеен тип“

Мярка 4.4. „Ремонт и поддръжка на детските и учебните заведения“

Мярка 4.5. „Инициативи за осмисляне на свободното време“

Мярка 4.6. „Провеждане на кампании за повишаване на здравната култура на ромското население“

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 5: УПРАВЛЕНИЕ, ПАРТНЬОРСТВО И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Мярка 5.1. „Укрепване на административния капацитет“

- Постоянна квалификация и преквалификация на служителите от общинската администрация за подобряване на предоставяните публични слуги

Мярка 5.2. „Разширяване обхвата и подобряване на административните услуги“

Мярка 5.3. „Участие на Общината в мрежи и партньорства на различни нива“

Мярка 5.4. „Засилено трансгранично сътрудничество с Р Румъния в областта на инфраструктурата, туристическите продукти, етнографията и фолклора“

Мярка 5.5. „Изготвяне на планова основа в съответствие със съвременните изисквания“

- Изработване на цифровизирани кадастрални и регулационни планове за всички населени места от община Гулянци
- Изготвяне на технически паспорти на общински сгради

7. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Основната цел на Комуникационната стратегия е да стимулира съпричастността и участието на населението на община Гулянци, структурите на гражданското общество и бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност. Едновременно с това дейностите по изпълнение на Стратегията са насочени към утвърждаване на ролята на община Гулянци като активна страна в провеждането на политики и формирането на позитивни нагласи за нейното прозрачно управление.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., в подготвителния етап на изготвянето на ПИРО Гулянци се разработи Комуникационна стратегия. В нея са описани всички идентифицирани заинтересовани страни, формулирани са подходящи инструменти за комуникация с тях, както и подходящ инструментариум за осигуряване на публичност и прозрачност относно ПИРО, включително събиране на идеи за мерки, проекти и инициативи за реализация в общината.

В процеса на разработване на ПИРО и предвид извънредната ситуация породена от глобалната пандемия на COVID-19, съгласуването на настоящия документ премина по малко по-нетрадиционен начин – във виртуална среда.

Още на най-ранен етап, съгласно приетата Комуникационна стратегия, заинтересованите лица имаха възможност да се включат в изготвянето му чрез попълването на въпросник, оценяващ сегашното състояние на общината и даващ възможност за отправяне на предложения за бъдещото ѝ развитие.

При изготвянето на проекта на ПИРО, документът беше публикуван на официалната страница на Общинска администрация за мнения и предложения от широката общественост. Едва след това се пристъпи към финализиране на плана и представянето му за приемане от страна на Общински съвет.

Комуникационната стратегия е отделно приложение към настоящия ПИРО.

8. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на МРРБ, в ПИРО следва да се определят приоритетни зони за въздействие. В тях основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Те следва да се определят на база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, резултатите от проучването на общественото мнение, стратегическите документи на Общината, както и на потенциалите за развитие. Това изискване е свързано с водещият принцип за „единство на социално-икономическото и пространственото планиране“.

По дефиниция „зона за прилагане на интегриран подход“ (зона за въздействие) е *„пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове“*. Зоните следва да са части от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие.

8.1. ПОДХОД ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Съгласно АНКПР гр. Гулянци е класифициран в 5-тото йерархично ниво, което, съгласно Методическите указания, не налага задължително дефиниране на „градски зони за въздействие“.

За определянето на зоните за въздействие е използван изготвения териториално-пространствен модел за развитие на устройство на територията в ОУПО Гулянци. По този начин се постига единство между пространственото и социално-икономическото развитие на територията на общината. Въпреки че неговите предвиждания са дългосрочни, те показват действията, които следва да се предприемат и в средносрочен план, чрез ПИРО Гулянци.

За определянето на приоритетни зони за въздействие са взети предвид няколко фактора: населението, което ще се възползва от направените инвестиции; резултатите от анализа на територията на общината и обобщения SWOT анализ; броят заявени проекти и идеи за развитието на конкретната територия; проектната готовност на предвидените интервенции за конкретна територия.

Отчитайки тези фактори са определени няколко приоритетни зони за въздействие, върху които в най-силна степен ще се реализира прилагането на интегриран подход.

8.2. ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ СЪС СПЕЦИФИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

В настоящия документ са предложени 5 (пет) типа зони за развитие (въздействие) в общината. Те отразяват възприетия подход, описан в предходната точка, както и основните човешки функции и дейности, използвани в съвременното планиране. Допълнително те се доближават в най-пълна степен до предложените в ОУПО общо предназначение на имотите и устройствени зони. Те са, както следва:

Зони за обитаване (жилищни функции) – този тип зони обхващат всички населени места, извън общинския център – гр. Гулянци. В тях основно са разположени жилищни сгради, в които обитателите извършват основните си индивидуални (лични) дейности.

Зони за производство – този тип зони обхващат всички имоти и зони, съгласно ОУПО, които са предназначени за устройство и застрояване предимно със сгради и съоръжения за производствени и складови дейности. В тези зони жителите на общината предимно се трудят и допринасят за развитието на местната икономика.

Зони за обслужване – тези зони обхващат всички имоти и зони, съгласно ОУПО, които са предвидени да задоволят основните потребности на населението от образование, култура, религия, здравеопазване и социални грижи, административни услуги, търговия, битови услуги и други общественополлезни дейности.

Зони за отдих и туризъм – това са зоните, които обхващат места с потенциал за развитие на туристическо-рекреационни дейности и са притегателен център за посетителите в общината.

Зони за опазване на околната среда и превенция на риска – зоните са пространствен израз на необходимостта от дейности, свързани с опазването на околната среда (конкретни лесоустройствени показатели, наличие на защитени територии и зони по НАТУРА 2000 и др.), както и с предприемането на мерки, свързани с ерозионни процеси (свлачища, срутища) или потенциален риск от наводнения.

8.3. ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

На базата на възприетия подход за определяне на приоритетни зони за въздействие в ПИРО Гулянци са определени **три зони**, които имат най-голям потенциал да повлияят положително върху социално-икономическото развитие на общината.

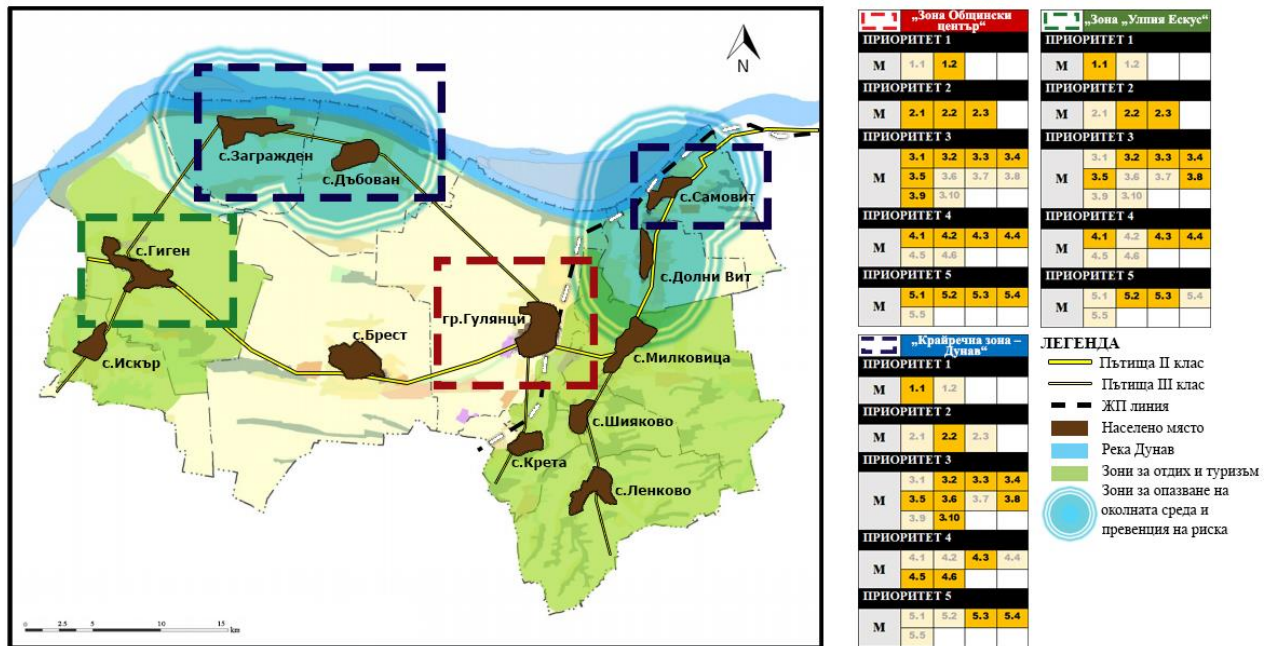
Първата е зоната на общинския център – гр. Гулянци. Като населено място, в което са съсредоточени основните обществено-обслужващи функции в общината, както и концентрацията на население в него, в него има нужда от приоритетно насочване на ресурси. Поради тази причина голяма част от заложените проектни идеи в програмата за реализация на ПИРО намират своята локализация именно в гр. Гулянци.

Втората е зона „Улпия Ескус“. Тя обхваща района на село Гиген и включва едноименния археологически резерват, част от него разкрита. Значимостта на зоната е подчертана и в ОУПО на Гулянци, в който се предвиждат нови зони за обществено обслужване – в селото и в непосредствена близост до Улпия Ескус. В плана е предвидено още и велотрасе, което да я свърже с проектния европейски вело коридор (ЕвроВело 6). Тези потенциали, наред с населението на селото, дават основание районът да бъде целенасочено подкрепен в периода 2021-2027 г.

Третата е „Крайречна зона – Дунав“. Тя обхваща населените места и териториите около р. Дунав. Конкретните населени места в обхвата на зоната са Загражден, Дъбован и Сомовит. Зоната е приоритетна за развитието на общината, защото река Дунав е едно от природните ѝ богатства, което следва да бъде целесъобразно използвано. В зоната могат да се изградят рибарски селища – с. Сомовит и с. Загражден, които освен за подпомагане на местната икономика, ще спомогнат и за развитието на водните спортове и туристическите атракции по река Дунав. В село Сомовит наличието на пристанище, жп и шосеен транспорт дава възможност за обособяване на интермодален хъб в общината с регионално значение.

Важността на зоната е подчертана и от изготвената Целенасочена инвестиционна програма в подкрепа на развитието на Северозападна България, Родопите, Странджа-Сакар, граничните, планинските и полупланинските слабо развити райони, в която за Северозападна България и конкретно община Гулянци, са посочени проекти именно свързани с развитието на крайречната зона.

Фигура 32. Приоритетни зони за въздействие в община Гулянци

9. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация е неизменна част от ПИРО, като нейното наличие е основно условие за реализацията на целите, заложи в документа, по определените приоритетните направления за развитие. Спазвайки „Методическите указания...“ на МРРБ програмата за реализация е изготвена при прилагането на интегрирания подход в стратегическото планиране.

В научната литература има множество определения за „интегриран подход“, но може би най-чести са следните схващания за него:

- с подхода се цели предотвратяване появата на социални и териториални различия, чрез по-добра съгласуваност между отделните участници в планирането и управлението на територията;
- следва да се вземат предвид множеството компоненти на територията (природни, социално-икономически, политически и др.) и наличните и потенциални пространствени взаимодействия (връзка „град-село“, мобилност и достъпност, биоразнообразие, местно-национално/регионално) в управлението на ресурсите.

Интегрираният подход се основа на **три основни характеристики**: мултидисциплинарност; има пространствено измерение; решенията се вземат в партньорство.

В този смисъл, при изготвянето на програмата за реализация на ПИРО този подход е приложен.

Първо, в хода на цялата разработка, както и при дефинирането на проектните предложения е спасен принципа на партньорството. Различни групи от заинтересовани лица имаха възможност да отпратят и защитят своите проектни идеи и инициативи.

Второ, ПИРО е изготвен от мултидисциплинарен екип, който притежава компетенции в съответните направления по компонентите на анализа и стратегическата част.

Трето, голяма част от предвидените мерки има конкретно пространствено измерение. Изключение правят само мерките, които имат „хоризонтален“ характер“ (ползите от тях са за цялата територия на общината).

Освен това програмата по своята същност е интегрирана, защото чрез нея се разпределят наличните финансови, времеви, организационни и кадрови (човешки) ресурси на общината.

Програмата цели да изведе най-подходящите за реализация проекти, които са подчинени на заложените мерки по приоритетните направления за развитие. Допълнително са подбрани редица приоритетни за общината проекти, за които има проектна готовност или чрез тяхната реализация ще се постигне значително подобряване на социално-икономическите характеристики на територията.

Всеки от предложените проекти е остойностен, освен тези дейности, за които не са необходими средства за реализацията им. Допълнително е посочена отговорната структура и/или потенциалните партньори за реализацията, срока за изпълнение (в месеци), както и територията, на която ще се реализира, ако е приложимо. По този начин се осигурява стабилна основа за изпълнението на плана.

Посочените в програмата за реализация проекти и инициативи принадлежат към определена мярка от приоритетните направления за развитие. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техният принос към повече от едно приоритетно направление, в програмата е посочена преобладаващата им принадлежност само към едно от тях.

Програмата за реализация е неразделна част от ПИРО и е представена в ***Приложение 1.***

Посочените финансови източници са индикативни и актуални към момента на завършване на Плана за интегрирано развитие на община Гулянци. Фактът, че програмите за периода 2021-2027 г. все още са в процес на разработване, който се очаква да продължи и през 2021 г., прави трудно прогнозирането на по-точни финансови източници. Това ще наложи последваща актуализация на Програмата за реализация, след одобрението на националните програми. Същото е регламентирано в чл. 22, ал.1, т.4 от ППЗРР.

10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

10.1. СПЕЦИФИКА И ПРОБЛЕМАТИКА НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА

Климатът се дефинира като многогодишния режим на времето, характерен за дадена местност, в зависимост от географското ѝ положение. Изменението се отнася до „промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време“³.

Според голяма част от съвременните теории и изследвания, посветени на климатичните промени, следствие на т.нар. „парников“ ефект, се наблюдава постепенно покачване на средногодишните температури на Земята. Основен принос за това имат генерираните парникови газове (ПГ), чиито количества зависят от човешката дейност. Най-голям принос за общите емисии на ПГ в България имат сектор „Енергетика“, следван от сектор „Транспорт“. Други два сектора – „Бит и услуги“ и „Отпадъци“ – също имат значителна роля за формирането на ПГ. В последните години те се характеризират с тенденция на нарастване на емисиите в тях, дължащо се на повишения стандарт на живот, довеждащ до по-голяма енергийна консумация и отделяне на повече отпадъци от различни продукти и активности.

10.2. ФАКТИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА В БЪЛГАРИЯ⁴

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне, като през втората половина на XX век зимите са по-меки.
- 20 от последните 24 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961-1990 г.).
- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006 г., спрямо същите за базисния период.
- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.

³ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие за Р България.

⁴ Изводите са от „Трети национален план за действие по измененията на климата за периода 2013-2020 г., по данни на НИМХ към БАН

- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди.

10.3. ОБЩИ ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ДЕЙСТВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие на всички жители в Общността. Това е развитие, при което се „задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“. Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при вземането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Неразделна и много важна част от темата на устойчивото развитие е проблематиката, свързана с изменението на климата. Това се признава и от Европейския съюз, който утвърждава *Европейски зелен пакт* – пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси. Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на Европа за изпълнение на програмата ѝ до 2030 г. в отговор на дефинираните от Организацията на обединените нации цели за устойчиво развитие. Пакетът включва редица стратегии в различни области като промишленост, биоразнообразие и други.

На национално ниво, през 2012 година е приет и *Трети национален план за действие по изменение на климата* с хоризонт до 2020 година. Той определя политиката на България в областта на климатичните промени и се основава на приетите от страната ни международни ангажименти с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата /РКООНИК/, Протокола от Киото, последващото Парижко споразумение, както и европейското законодателство в тази област.

Най-голямо влияние в периода 2021-2027 г. ще има приетата през 2019 г. от Министерски съвет *Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година*. Тя отразява новия контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В нея е зададена рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените в нея сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна (интегрирана) тема.

10.4. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.), Протокола от Киото (2002 г.), новото рамково международно споразумение (2012 г.), както и по Парижкото споразумение (2015 г.) Това задължава България да се стреми към следното:

- Намаляване на вредните емисии от парникови газове в атмосферата;
- Оценка на въздействието на климатичните промени спрямо социално-икономическото развитие;
- Насърчаване на научните изследвания свързани с въвеждането на нисковъглеродна икономика;
- Формиране на обществено осъзнаване относно екологичните проблеми и предизвикателства;
- На всеки пет години да представя подробен план с мерки, които ще спомогнат за справянето с изменението на климата.

Българските задължения се регламентират от националното законодателство чрез **Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). Чл. 2 от ЗОИК** определя неговата основна цел: „...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“.

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- Повишаване на енергийната ефективност;
- Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;
- Улавяне и оползотворяване на метан;
- Залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването;
- Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- Насърчаване използването на обществен транспорт;
- Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена“ икономика;
- Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика;
- Повишаване на осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Закон за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (включително политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори.

10.5. ОБЩИ ХОРИЗОНТАЛНИ МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Представената рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности, свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- **Мерки за ограничаване** изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);
- **Мерки за адаптация** към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Гореизложеното и действащата към настоящия момент стратегически и законова рамка, позволяват да бъдат открити някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават дейностите и проектите на община Гулянци в периода 2021-2027 година. Те се основават на приетия от Министерството на околната среда и водите **Трети национален план за действие по изменение на климата**.

Таблица 20. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата

Мерки за ограничаване изменението на климата	Мерки за адаптация към изменението на климата
Прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с изменението на климата, в секторните документи на екологичната политика на община Гулянци; Формиране на партньорски модели и мрежи за подобряване на екологичната обстановка и качеството на живот в община Гулянци; Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси, в т. ч. и изменението на климата; Повишаване на административния капацитет на община Гулянци за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата.	▪ Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа;
▪ Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради;	

▪ Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници;▪ Развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство;▪ Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии;▪ Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство;▪ Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедното движение;▪ Подобряване на системата за управление на отпадъците;▪ Закриване и рекултивация на нерегламентираните замърсявания;▪ Ускорена газификация за битови, производствени и публични потребители;▪ Улавяне на биогаза в ПСОВ;▪ Засилен контрол върху запалването на стърнищата.	▪ Разработване и прилагане на правила и нормативи за устройство и застрояване, съобразени с климатичните промени;▪ Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения;▪ Изграждане на съоръжения за защита и ранно известяване при горски пожари;▪ Селектиране на сухоустойчиви култури и използването им в земеделието;▪ Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове;▪ Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии.

10.6. ПРИНОС НА ПИРО ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Разработването на ПИРО Гулянци се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите и реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и **екологичната** сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В плана е описано състоянието на компонентите на околната среда. Вниманието е фокусирано върху компонентите на околната среда и управлението на отпадъците в общината. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Екологичните силни и слаби страни имат присъствие и в **SWOT анализа към ПИРО**.

Проблемите на околната среда са пряко застъпени в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината и по-специално в мерките към всяка приоритетна област. В следващата таблица са показани мерките от ПИРО, които допринасят за постигането на целите, заложили в Национална стратегия за адаптация към изменението на климата, групирани по сектори на българската икономика.

Изброените мерки направляват конкретните инициативи и инвестиции на община Гулянци. Мерките са обезпечени от конкретно дефинирани проекти или дейности, систематизирани в Програмата за реализация на ПИРО.

Таблица 21. Мерки в ПИРО, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за АИК

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
Селско стопанство	Промени в продължителността на вегетационния сезон	Устойчиво управление на селскостопанските практики за адаптиране към изменението на климата	
	Агро-фенология (по-ранно цъфтене на дърветата, по-дълъг сезон за лозята и промени в другите естествени цикли на културите, което оказва влияние върху крайните добиви.)	Насърчаване на капацитета за адаптиране и информираност в селскостопанския сектор	Мярка 1.1. „Развитие на селското стопанство чрез насърчаване инвестициите в съвременно животновъдство, екологично и поливно земеделие“
	Добиви от реколтата. Прогнозират се промени в обема на добивите от основните култури (зимна пшеница, царевица и слънчоглед) поради предвижданото покачване на температурата и намалените валежи. Увеличаването на концентрацията на въглероден диоксид (CO ₂) в бъдеще може обаче да създаде условия за подобряване на добивите от някои култури.	Насърчаване на научните изследвания и иновациите за адаптиране към изменението на климата	Мярка 1.2. „Създаване на условия за изграждане на нови аграрно-производствени структури на базата на частно фермерство от европейски тип“
	Повишен риск от разпространение на вредители, болести и плевели	Укрепване на политиката и правната рамка за адаптиране на селскостопанския сектор	
	Неблагоприятни ефекти върху животновъдството		
	Увеличен риск от засушаване, ерозия, опустиняване и засоляване на почвите		
	Риск от недостиг на вода		
	Неблагоприятно въздействие върху рибарството и аквакултурите		
	Загуба на генетично разнообразие	Подобряване управлението на екосистемите	

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
Биологично разнообразие и екосистеми	Нарушаване на жизнения цикъл на видовете и фенологичните фази	Подобряване на управлението на знанията и комуникацията със заинтересованите страни относно адаптацията на екосистемите	
	Влошаване на местообитанията	Създаване на пространство за БРиЕС (биологично разнообразие и екосистеми)	
	Въздействие върху предоставянето на екосистемни услуги	Укрепване на устойчивостта към климатичните промени чрез намаляване на натиска, който не е свързан с изменението на климата	Мярка 3.10. „Преодоляване последствията и превенция от природни явления“
		Устойчиво използване на регулиращите и културни екосистемни услуги за адаптация	
Енергетика	Несигурност при производството на електрическа енергия	Изграждане на институционален капацитет, познаване и използване на данни за адаптиране	
	Намаляване ефективността на производството на слънчева и вятърна енергия	Включване на съображенията за промяна на климата в политиките, плановете и финансовите механизми в енергийния сектор	Изготвяне на технически паспорти на общински сгради (към мярка 5.5)
	Промяна в търсенето на енергия	Включване на устойчивостта към климатичните промени в проектирането и инженеринга	Мярка 3.9. „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради“

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
	Повреда на инфраструктурата и прекъсвания	Увеличаване устойчивостта на енергийните доставки	
	Намалена потребност от отопление		
Гори	Специфични за видовете физиологични реакции	Подобряване на базата от знания и повишаване на осведомеността за адаптиране към изменението на климата	
	Неясноти относно взаимодействието между видовете	Подобряване и защита на горските ресурси	Залесяване на нови гори и възстановяване на горския фонд (към мярка 3.10)
	Големи площи с иглолистни насаждения на твърде малки надморски височини	Подобряване на потенциала за устойчиво използване на горските ресурси	
	Повишена вероятност от големи пожари и други нарушения		
	Подобрени условия за инвазивни видове		
	Доминиране на употребата на дървесина като дърва за огрев		
Човешко здраве	Влияние на температурата и влажността върху здравето	Подобряване на управлението за адаптиране	
	Спешни последици за здравето, свързани с метеорологичните условия	Създаване на база от знания и осведоменост относно адаптацията	
	Промяна в ефектите върху здравето, свързани с валежите	Адаптиране на външната среда за намаляване въздействието на климатичните промени върху здравето	

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
Туризъм	По-малък брой туристи	Приобщаване на адаптирането към изменението на климата в процеса на разработване на политики и правната рамка за туристическия сектор	
	По-кратък зимен сезон	Повишаване на осведомеността и базата от знания за адаптиране към изменението на климата в туристическия сектор	
	По-кратък среден престой	Изграждане на адаптивен капацитет в туристическия сектор	
	Здравни проблеми с туристите	Разработване на специфични адаптивни действия за туристическия сектор	
	По-лоши условия за отдих на открито		
	Повреждане на туристическата инфраструктура		
	Влошен достъп до туристическите дестинации		
	Недостиг на вода		Мярка 3.6. „Доизграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа“
	По-дълги летни и извън летни сезони		
	Развитие на нови туристически продукти		
	Привличане на нови перспективни туристически пазари		

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
	По-малка нужда от енергия за отопление през зимните и ранните сезони		
Транспорт	Наводнения	Изграждане на институционален капацитет и база от знания в транспортния сектор	
	Свлачища	Включване на въпросите за адаптиране към изменението на климата в ключовите процеси на планиране и вземане на решения	Мярка 3.10. „Преодоляване последствията и превенция от природни явления“
	Виелици и снеговалежи		
	Екстремни горещини		
Градска среда	По-високи температури, водещи до формирането на топлинни острови	Укрепване на политиката и правната рамка за включване на адаптацията към изменението на климата	
	Исклучително ниски температури и студени вълни	Изграждане на капацитет за адаптиране	
	Наводненията ще се увеличават по честота	Разработване на финансови, социални и политики за управление на риска с оглед адаптиране към изменението на климата	
	Градушки	Подобряване управлението на знанията, научните изследвания, образованието и комуникацията със заинтересованите страни относно адаптирането	

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
	Продължителни валежи		
	Свлачища		
	Недостиг на водни ресурси		
Води	Опасности от наводнения и суша	Подобряване на управлението за адаптиране	
		Укрепване на базата от знания и осведоменост относно адаптацията	
		Подобряване на адаптивното управление на инфраструктурата на водната система	Мярка 3.6. „Доизграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа“ Мярка 3.7. „Доизграждане на канализация в населените места и изграждане на ПСОВ“

11. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

11.1. СЪЩНОСТ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга и произтичащите от това бъдещи управленски решения.

11.2. УЧАСТВАЩИ СТРУКТУРИ И ФОРМИ НА КОМУНИКАЦИЯ

Основните участващи структури и форми на комуникация при наблюдението и оценката на ПИРО са регламентирани в ЗРР и правилника за неговото прилагане.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ПИРО.

Кметът на общината организира наблюдението на ПИРО. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на ПИРО. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Задължително е въвличането на *институциите*, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, РИОСВ, Регионална здравна инспекция, Регионално управление на образованието, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културните институции, професионалните общности, както и други групи лица, определени в комуникационната стратегия.

11.3. ДЕЙНОСТИ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА НА ПЛАНА

Основна дейност по наблюдението на ПИРО е изготвянето на **годишни доклади** за неговото изпълнение, които се представят на широката общественост. Изводите от тях са основа за изготвянето на **междинна и последваща оценки** на ПИРО, както и аргумент за актуализирането му, при необходимост.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от общински съвет.

Съществена функция на ОбС и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ПИРО.

Изработването на междинна оценка на настоящия ПИРО е предвидено за 2024 година. Междинната оценка следва да проследи:

- прогреса на плана;
- оценка на степента на постигане на съответните цели;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Тя следва да се изработи от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Неразделна част от изготвянето на оценката са определянето на начините за събиране и обработка на информация, приложението на системата от индикатори. В заключителната си част междинната оценка следва да формулира насоки за корекции на плана, ако такива са необходими.

Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействие със специализираните администрации в общината и областта. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, събиращи, обработващи и съхраняващи нужната статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане пред общински съвет, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

11.4. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА СИСТЕМАТА ОТ ИНДИКАТОРИ

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО. Тя е основен обективен инструмент за проследяване изпълнението му. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за наблюдение и оценка на стратегическото планиране, както и на Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г.

Процеса на разработването на системата от индикатори за настоящия ПИРО премина през три етапа:

- Преглед на научна литература и системи от индикатори използвани в сферата на регионалното и местно развитие;

- Систематизиране на приложими индикатори и дефиниране на нови;
- Анализ, организиране и избор на подходящи индикатори за целите на настоящия ПИРО.

Методиката, използвана при разработването на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, е така наречената SMART (умен). Наименованието ѝ произлиза от първите букви на критериите, на които трябва да отговарят индикаторите, на английски език, а именно:

- Specific (специфични) – съответстващи на целите и приоритетите;
- Measurable (измерими) – избраните индикатори са насочени към желаното бъдещо състояние (в сравнение с базовата стойност), съобразно визията и заложените цели на плана. Също така те са количествено определени, така че да се позволява тяхното сравнение;
- Available (Achievable/постижими) – индикаторите позволяват да бъдат измервани в определени интервали от време, чрез данни от официални източници на информация;
- Relevant/Realistic (реалистични) – индикаторите ще са пряко свързани с целите на плана и в същото време са реалистични;
- Timely (съобразени с времето) - заложената стойност на индикатора трябва да бъде постигната в ограничен период от време, което е взето предвид при неговото дефиниране.

Целевите стойности на индикаторите са съобразени с прогнозното демографско, икономическо, социално и екологично развитие на общината.

Адекватното измерване на прогреса на ПИРО зависи от точността на началните стойности на отделните индикатори, които са определени от официални източници на информация.

Целесъобразно е за нуждите, както на настоящия план, така и за бъдещето обективно измерване на различни области в развитието на общината, да се разработи и поддържа информационна база за всички предвидени индикатори. Базата данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани звена и отдели. За успешното събиране на нужната информация е необходимо активно, периодично и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Това ще позволи на общинските власти да поддържат справочник, който следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на ПИРО, заложен в системата за наблюдение и оценка на плана.

Системата от индикатори е структурирана в две основни направления, напълно удовлетворяващи „Методическите указания...“ на МРРБ – **индикатори за продукт и индикатори за резултат**. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите, заложен в ПИРО на община Гулянци. Допълнително, в „Методическите указания...“ са регламентирани **специфични индикатори**, който са свързани с определение в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие). Чрез тях се оценява приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община. Доколкото тези индикатори отчасти съвпадат с определените индикатори за продукт (по приоритетни направления), специфичните индикатори в таблицата по-долу са маркирани в

цвят, а в скоби е представено количеството, което следва да достигнат до края на действието на ПИРО.

Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните направления представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщят различни индикатори.

11.5. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За набиране на изходните стойности на избраните индикатори са използвани различни източници на надеждна информация: НСИ – данни от текущата статистика; Дирекция „Бюро по труда; Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България 2014-2020 (ИСУН 2020); годишни доклади по изпълнението на ОПР 2014-2020 г. и експлоатационните дружества.

11.6. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ

Съобразно с „Методическите указания...“, индикаторите за резултат са насочени към реализацията на целите, докато индикаторите за продукт са свързани с действията в рамките на отделните приоритетни направления. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на стратегията и какво е достигнатото състояние на общината, спрямо визията и стратегическите цели до 2027 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотнесени към постигнати резултати в определените области на развитие и съдържащите се в тях мерки и ключови проекти, включени в програмата за реализация на ПИРО.

11.6.1. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на плана. Индикаторите за резултат отразяват очаквания синергичен ефект от изпълнението на заложените мерки по приоритетни направления. В този смисъл, те надграждат тези за продукт, като стремежът е да покажат цялостно ситуацията в общината.

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
Стратегическа цел 1. Постигане на устойчив икономически растеж, базиран на местните потенциали и традиционни стопански отрасли с прилагане на съвременни подходи					
1.	Брой нефинансови предприятия	Брой	НСИ	233 (2018 г.)	245
2.	Произведена продукция в аграрния сектор	Хил. лв.	НСИ	30 705 (2018 г.)	35 000
3.	Брой нефинансови предприятия на 1000 души от населението	Брой	НСИ	22,49 (2018 г.)	24
4.	Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия	Хил. лв.	НСИ	62 214 (2018 г.)	75 000
5.	Произведена продукция от нефинансови предприятия	Хил. лв.	НСИ	46 235 (2018 г.)	55 000
6.	Преки чуждестранни инвестиции	Хил. евро	НСИ	229,4 (2016 г.)	300
Стратегическа цел 2. Подобряване качеството на жизнената среда, услугите в социалната сфера и управлението					
1.	Ниво на безработица	Процент	ДБТ	18,7 (2019 г.)	12
2.	Коефициент на механичен прираст на населението	Промила	НСИ	-2,45 (2019 г.)	3,4
3.	Коефициент на естествен прираст на населението	Промила	НСИ	-24,5 (2019 г.)	-20,5
4.	Брой предоставяни социални услуги	Брой	Община Гулянци	5 (2019 г.)	7
5.	Население на 1 лекар	Жител	НСИ	365 (2017 г.)	300
6.	Население на 1 лекар по дентална медицина	Жител	НСИ	2116 (2017 г.)	1985

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
Стратегическа цел 3. Съхраняване и разумно използване на природните и културни богатства на общината					
1.	Брой туристически забележителности, включени в туристически маршрути	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	2
2.	Брой реализирани проекти, свързани с опазването на културното наследство	Брой	ИСУН, Община Гулянци	Неприложимо	3
3.	Брой реализирани маркетингови проекти, с цел популяризиране на местния туристически потенциал	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	2

11.6.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определени приоритети и мерки за развитие на общината. Дефинираните индикатори следва да бъдат количествено измерими, комбинирайки разнообразни източници на информация, представящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики.

Важно: в колоната „целева стойност“ в скоби е показана стойността на съответния индикатор за приоритетните зони, определени в ПИРО.

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2020 г.)
Приоритетно направление 1: Модерно земеделие					
1.	Обработваема земеделска земя	Дка	ОД „Земеделие“	281 879 (2019/20)	305 000
2.	Брой регистрирани земеделски производители	Брой	ОД „Земеделие“	280 (2019 г.)	350
3.	Площи засети с пшеница	Дка	ОД „Земеделие“	67 872 (2019 г.)	105 000
4.	Приходи от дейността на аграрния сектор	Хил. лв.	НСИ	78 280 (2018 г.)	96 000
5.	Брой заети лица в аграрния сектор	Брой	НСИ	218 (2018 г.)	260
6.	Брой селскостопански производители, сертифицирали своята продукция	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	5
Приоритетно направление 2: Инвестиции и заетост					
1.	Предоставени общински терени на заинтересовани лица за развитие на бизнес инициативи	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	10
2.	Възстановено пристанище „Загражден“ за туристически цели	Неприложимо	Община Гулянци	Неприложимо	Изградено
3.	Изготвена многоезична карта на туристическите ресурси и маршрути в общината	Неприложимо	Община Гулянци	Неприложимо	Изготвена
4.	Участие в туристически борси и икономически форуми за представяне на възможностите за инвестиции и туризъм в общината	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	12

План за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2027 г.

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2020 г.)
Приоритетно направление 3: Урбанизирана среда и инфраструктури					
1.	Дължина на обновената водоснабдителна инфраструктура	Метри	ВиК – Плевен	Неприложимо	4 000 (1500)
2.	Брой общински сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност и благоустроени прилежащи пространства	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	3 (2)
3.	Дължина на обновени общински пътища	Километър	Община Гулянци	Неприложимо	4
4.	Дължина на обновени улици в населените места	Километър	Община Гулянци	Неприложимо	3 (3)
5.	Изградена ПСОВ	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	1
6.	Закриване и рекултивация на депа за отпадъци	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	1
Приоритетно направление 4: Грижа за хората – социални услуги и материална база					
1.	Изграден дом за стари хора	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	1
2.	Изграден център за настаняване от семеен тип	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	1
3.	Ремонтирани учебни заведения	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	3 (2)
4.	Реализирани кампании за повишаване на здравната култура	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	3
Приоритетно направление 5: Управление, партньорство и административен капацитет					
1.	Реализирани партньорски проекти	Брой	Община Гулянци, ИСУН	Неприложимо	5
2.	Брой предоставени електронни услуги	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	15
3.	Брой реализирани проекти, финансирани от ЕС	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	15

План за интегрирано развитие на община Гулянци 2021-2027 г.

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2020 г.)
4.	Организиран и проведен обучения на служители от Общинска администрация	Брой	Община Гулянци	Неприложимо	30

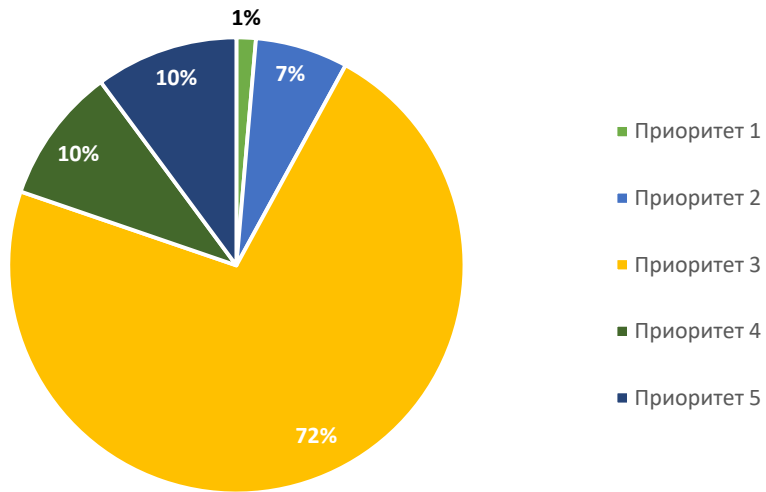
12. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Разработената индикативна финансова таблица обобщава ориентировъчните финансови ресурси, необходими за реализацията на плана за интегрирано развитие. Финансовата рамка представлява разпределение на предвидените средства по отделните приоритетни направления от стратегията на ПИРО, както и приложените разнообразни финансови източници. В приложената финансова таблица се обединява индикативната стойност на всички проектни предложения и инициативи от Програмата за реализация на ПИРО (Приложение 1).

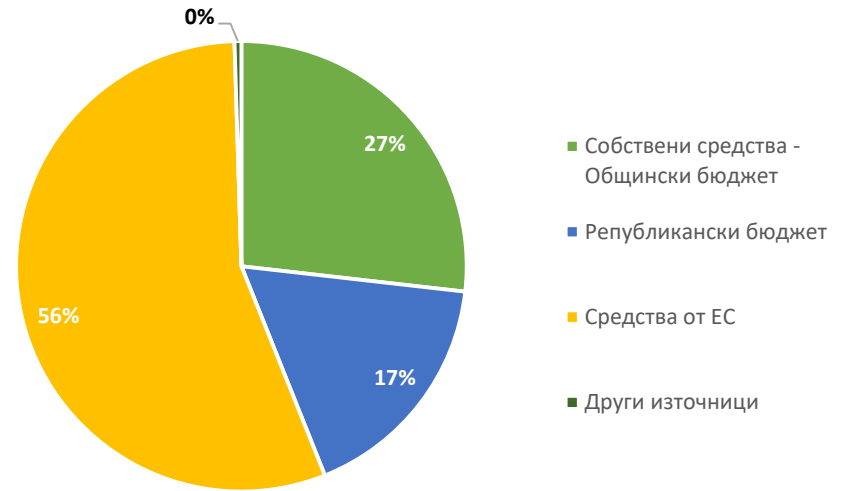
Таблица 22. Индикативна финансова таблица за периода 2021-2027 г., в хил. лв.

Период (2021 – 2027)	Собствени средства - Общински бюджет	Отн. дял (%)	Републикански бюджет	Отн. дял (%)	Средства от ЕС	Отн. дял (%)	Други източници	Отн. дял (%)	ОБЩО в хил. лв.	ОБЩО в отн. дял (%)
Приоритет 1	400,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	400,00	1,37%
Приоритет 2	1 272,50	66,45%	75,00	3,92%	425,00	22,19%	142,50	7,44%	1 915,00	6,58%
Приоритет 3	4 180,00	19,86%	2 240,00	10,64%	14 630,00	69,50%	0,00	0,00%	21 050,00	72,30%
Приоритет 4	0,00	0,00%	2 680,00	95,71%	120,00	4,29%	0,00	0,00%	2 800,00	9,62%
Приоритет 5	1 950,00	66,10%	0,00	0,00%	1 000,00	33,90%	0,00	0,00%	2 950,00	10,13%
ОБЩО	7 802,50	26,80%	4 995,00	17,16%	16 175,00	55,56%	142,50	0,49%	29 115,00	100,00%

Разпределение на финансовите ресурси по приоритетни направления

Разпределение на финансовите ресурси по източници

13. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- Закон за регионалното развитие, Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008 г, изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.
- Правилник за прилагане на ЗРР, Обн. ДВ. бр.70 от 7.08.2020 г.
- Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, м. март 2020 г.
- Закон за туризма, Обн. ДВ. бр.30 от 26.03.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 07.07.2020 г.
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (актуализация 2019 г.)
- Социално-икономически анализ на районите в Република България, МРРБ, 2019 г.
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион 2021-2027 г.
- <http://riew-pleven.eu/Doclad2019.html>, Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2019 година, РИОСВ – Плевен
- <http://eea.government.bg/zpo/bg/>, Регистър на защитените територии и защитените зони в България, ИАОС
- <http://natura2000.moew.government.bg>, Информационна система за защитени зони от екологична мрежа НАТУРА 2000
- НСИ, Текуща статистика
- <https://infostat.nsi.bg/>, Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ
- <https://gulyantsi.bg/bg/>, Официален сайт на Община Гулянци
- Общински план за развитие на община Гулянци 2014-2020 г., Община Гулянци
- Програма за развитие: България 2030, Министерски съвет
- Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022, Министерски съвет
- Програма за управление на кмета на Община Гулянци, мандат 2019-2023 г.
- Общинска програма за енергийна ефективност за периода 2018-2022 г.
- Общ устройствен план на община Гулянци (предварителен проект), Община Гулянци, 2017 г.
- Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2019-2029 г.
- Стратегия за управлението на общинската собственост за срока на мандата 2019-2023 г.
- Регистър на училищата и детските градините в България, <https://www.ruobg.com/schools>, МОН, РУО – Плевен

14. ПРИЛОЖЕНИЯ

- **Приложение 1:** Програма за реализация на ПИРО Гулянци 2021-2027 г.
- **Приложение 2:** Комуникационна стратегия
- **Приложение 3:** Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на плана

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: МОДЕРНО ЗЕМЕДЕЛИЕ								
1.1.1.	Мярка 1.1. „Развитие на селското стопанство чрез насърчаване инвестициите в съвременно животновъдство, екологично и поливно земеделие“			цялата територия на общината	150	Общински бюджет	80	Специализирана администрация
1.2.1.	Мярка 1.2. „Създаване на условия за изграждане на нови аграрно-производствени структури на базата на частно фермерство от европейски тип“			цялата територия на общината	250	Общински бюджет	80	Специализирана администрация
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: ИНВЕСТИЦИИ И ЗАЕТОСТ								
2.1.1.	Мярка 2.1. „Подобряване на бизнес средата и подкрепа на предприемачеството“	Предоставяне на общински терени на местния бизнес		цялата територия на общината	0	неприложимо	84	Специализирана администрация
2.1.2.		Административна подкрепа на бизнеса при реализацията на инвестиции в общината		цялата територия на общината	0	неприложимо	84	Специализирана администрация
2.2.1.	Мярка 2.2. „Опазване и социализиране на културно-историческото наследство и оптимално използване на природните ресурси за развитие на туризма“	Изграждане на скопътека „Дунавски екологичен мост Гулянци“ – Община Корабия, Румъния		цялата територия на общината	500	Републикански бюджет, ЕСИФ	24	Специализирана администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.2.2.		Възстановяване на пристанище Загражден за туристически цели		Крайречна зона - Дунав	500	Общински бюджет	24	Специализирана администрация
2.2.3.		Възстановяване и развитие на инфраструктурата за развитие на ловен туризъм		Крайречна зона - Дунав	950	Общински бюджет; Финансиране чрез ТГС	12	Специализирана администрация
2.3.1.	Мярка 2.3. „Създаване на туристически продукти и маркетинг на общината“	Изготвяне на карта на културно-исторически обекти и местата за отдих и туризъм в община Гулянци на български, английски и румънски езици		цялата територия на общината	10	Общински бюджет	8	Специализирана администрация
2.3.2.		Участие в туристически борси за представяне на възможностите за туризъм в общината		цялата територия на общината	50	Общински бюджет	80	Специализирана администрация
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3: УРБАНИЗИРАНА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРИ								
3.1.1.	Мярка 3.1. „Поддържане и развитие на общинската пътна мрежа“			цялата територия на общината	4 000	Държавни трансфери	84	Специализирана администрация
3.2.1.	Мярка 3.2. „Поддържане и развитие на уличната мрежа“			цялата територия на общината	3 000	Общински бюджет; ПРСР	84	Специализирана администрация
3.3.1.	Мярка 3.3. „Поддържане и оптимизиране на уличното осветление“			цялата територия на общината	200	Общински бюджет; ПРСР	84	Специализирана администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.4.1.	Мярка 3.4. „Благоустройство на открити публични пространства в населените места – площи и детски площадки“			цялата територия на общината	1 000	Общински бюджет; ПРСР	84	Специализирана администрация
3.5.1.	Мярка 3.5. „Рехабилитация на обществени зелени площи“			цялата територия на общината	1 000	Общински бюджет; ПРСР	84	Специализирана администрация
3.6.1.	Мярка 3.6. „Доизграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа“			цялата територия на общината	1 000	ЕСИФ	84	Специализирана администрация
3.7.1.	Мярка 3.7. „Доизграждане на канализация в населените места и изграждане на ПСОВ“			цялата територия на общината	4 500	Общински бюджет; ЕСИФ	84	Специализирана администрация
3.8.1.	Мярка 3.8. „Управление на отпадъците“	Закриване на стари общински депа за отпадъци		цялата територия на общината	200	ЕСИФ	24	Специализирана администрация
3.8.2.		Изграждане на площадки за разделно събиране и сепариране на отпадъци		цялата територия на общината	200	Общински бюджет	18	Специализирана администрация
3.9.1.	Мярка 3.9. „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради“	Санитаране на общински административни сгради и изграждане на отоплителна инсталация в кметства на общината		цялата територия на общината	1 000	Общински бюджет; ЕСИФ	80	Специализирана администрация
3.9.2.		Санитаране на училищни сгради и детски градини в общината		цялата територия на общината	1 200	Общински бюджет; ЕСИФ	80	Специализирана администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.9.3.		Санитаране на читалищни сгради		цялата територия на общината	800	Общински бюджет; ЕСИФ	80	Специализирана администрация
3.10.1.	Мярка 3.10. „Преодоляване последствията и превенция от природни явления“	Изграждане на подпорни стени срещу свлачища и наводнения		цялата територия на общината	1 000	Държавни трансфери	80	Специализирана администрация
3.10.2.		Почистване на потенциално опасни точки – дерета, канали и други		цялата територия на общината	150	Общински бюджет	80	Специализирана администрация
3.10.3.		Изграждане на открити отводнителни канали в застрашените от свлачища населени места		цялата територия на общината	1 200	Общински бюджет; Държавни трансфери	80	Специализирана администрация
3.10.4.		Залесяване на нови гори и възстановяване на горския фонд		цялата територия на общината	600	Държавни трансфери	80	Специализирана администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: ГРИЖА ЗА ХОРАТА – СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И МАТЕРИАЛНА БАЗА								
4.1.1.	Мярка 4.1. „Адаптиране на общинската инфраструктура за достъп на лица с увреждания“			цялата територия на общината	200	Държавни трансфери	80	Специализирана администрация
4.2.1.	Мярка 4.2. „Изграждане на дом за стари хора“			цялата територия на общината	750	Държавни трансфери	24	Специализирана администрация
4.3.1.	Мярка 4.3. „Изграждане на център за настаняване от семеен тип“			цялата територия на общината	500	Държавни трансфери	24	Специализирана администрация
4.4.1.	Мярка 4.4. „Ремонт и поддръжка на детските и учебните заведения“			цялата територия на общината	1 000	Държавни трансфери	80	Специализирана администрация
4.5.1.	Мярка 4.5. „Инициативи за осмисляне на свободното време“			цялата територия на общината	200	Държавни трансфери	80	Специализирана администрация
4.6.1.	Мярка 4.6. „Провеждане на кампании за повишаване на здравната култура на ромското население“			цялата територия на общината	150	Държавни трансфери; ЕСИФ	60	Специализирана администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 5: УПРАВЛЕНИЕ, ПАРТНЬОРСТВО И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ								
5.1.1.	Мярка 5.1. „Укрепване на административния капацитет“	Постоянна квалификация и преквалификация на служителите от общинската администрация за подобряване на предоставяните публични услуги		цялата територия на общината	250	Общински бюджет	80	Ръководство
5.2.1.	Мярка 5.2. „Разширяване обхвата и подобряване на административните услуги“			цялата територия на общината	200	Общински бюджет	36	Ръководство
5.3.1.	Мярка 5.3. „Участие на Общината в мрежи и партньорства на различни нива“			цялата територия на общината	150	Общински бюджет	80	Специализирана администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гулянци за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

№	Мярка	Дейност/проектна идея*	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)**	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месеци)	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
5.4.1.	Мярка 5.4. „Засилено трансгранично сътрудничество с Р Румъния в областта на инфраструктурата, туристическите продукти, етнографията и фолклора“			цялата територия на общината	2 000	Общински бюджет; ТГС	80	Специализирана администрация
5.5.1.	Мярка 5.5. „Изготвяне на планова основа в съответствие със съвременните изисквания“	Изработване на цифровизирани кадастрални и регулационни планове за всички населени места от община Гулянци		цялата територия на общината	200	Общински бюджет	80	Специализирана администрация
5.5.2.		Изготвяне на технически паспорти на общински сгради		цялата територия на общината	150	Общински бюджет	24	Специализирана администрация